

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM ANABİLİM DALI
HALKLA İLİŞKİLER BİLİM DALI

KAMU DİPLOMASİSİ: AKTÖRLER, TÜRLER, ARAÇLAR VE
TEKNİKLER BAKIMINDAN BİR İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hasan EYÜPOĞLU

KOCAELİ 2018

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM ANABİLİM DALI
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM BİLİM DALI

KAMU DİPLOMASİSİ: AKTÖRLER, TÜRLE, ARAÇLAR VE
TEKNİKLER BAKIMINDAN BİR İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hasan EYÜPOĞLU

Tez Danışmanı

Doç.Dr.Aybike PELENK ÖZEL

KOCAELİ 2018

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM ANABİLİM DALI
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM BİLİM DALI

KAMU DİPLOMASİSİ: AKTÖRLER, TÜRLE, ARAÇLAR VE
TEKNİKLER BAKIMINDAN BİR İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Hasan EYÜPOĞLU

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 30/05/2018 - 2018/14

Jüri Başkanı: Doç.Dr.Aybike Pelenk Özel

Jüri Üyesi: Doç.Dr.Nuray Yılmaz Sert

Jüri Üyesi: Dr.Öğr.Üyesi Sevim Koçer

KOCAELİ 2018

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
KISALTMALAR.....	viii
TABLolar.....	x
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SİYASAL İLETİŞİM KAVRAMI

1.1.SİYASAL İLETİŞİM.....	3
1.2.SİYASAL İLETİŞİM SÜRECİ.....	5
1.3.SİYASAL İLETİŞİMİN AKTÖRLERİ.....	5
1.3.1.Devlet Başkanı.....	5
1.3.2.Hükümet.....	6
1.3.3.Siyasi Partiler.....	6
1.3.4.Yerel Yönetimler.....	7
1.3.5.Sivil Toplum Örgütleri.....	7
1.3.6.Baskı Grupları.....	8
1.3.7.Lobicilik.....	9
1.3.8.Sivil İtaatsizlik.....	10
1.3.9.Terör Grupları.....	10
1.4.SİYASAL İLETİŞİM TURLERİ.....	11
1.4.1.Ulus İçi Siyasal İletişim.....	11
1.4.2.Uluslararası Siyasal İletişim.....	11
1.5.SİYASAL İLETİŞİMDE KULLANILAN YÖNTEMLER.....	13
1.5.1.Yüz yüze İletişim.....	13
1.5.2.Uzaktan İletişim.....	14

İKİNCİ BÖLÜM

DİPLOMASİ, KAMU DİPLOMASİSİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE KAMU DİPLOMASİSİNİ OLUŞTURAN ETMENLER

2.1.DİPLOMASİ KAVRAMI	15
2.2.DİPLOMASİ AKTÖRLERİNİN DİPLOMASİDEKİ YERİ.....	17
2.2.1.Devlet.....	18
2.2.2.Uluslararası Örgütler.....	19
2.2.3.Çok Uluslu Şirketler.....	21
2.2.4.Sivil Toplum Kuruluşları.....	22
2.3.KAMU DİPLOMASİSİ KAVRAMI	23
2.3.1.Kamu Diplomasinin Aktörleri.....	25
2.3.1.1.Okullar.....	26
2.3.1.2.Sivil Toplum Kuruluşları.....	28
2.3.1.3.Kanaat Önderleri.....	29
2.3.1.4.İç Hedef Kitle	30
2.3.1.5.Medya Organları.....	31
2.3.1.6.Küresel ve Özel İşletmeler.....	33
2.3.1.7.Baskı Grupları.....	35
2.3.1.8.Uluslararası Örgütler.....	36
2.3.2.Kamu Diplomasisi Türleri.....	38
2.3.2.1.Kültürel Diplomasisi.....	38
2.3.2.2.Vatandaş Diplomasisi.....	40
2.3.2.3.Dini Diplomasisi.....	41
2.3.2.4.Lobicilik.....	42
2.3.2.5.Savunuculuk.....	44
2.3.3.Kamu Diplomasisinde Kullanılan Araçlar	45
2.3.3.1. Geleneksel Medya Araçları	45

2.3.3.2. Yeni Medya Araçları	47
2.3.3.3. Uluslararası Etkinlikler	49
2.3.4.Kamu Diplomasisi Teknikleri.....	52
2.3.4.1. Dinleme Faaliyetleri	52
2.3.4.2. Eğitim Programları.....	53
2.3.4.3. Uluslararası Yayıncılık	56
2.3.4.4. Ünlü Kullanımı.....	57

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AK PARTİ İLE BİRLİKTE KAMU DİPLOMASİSİ AKTÖRLERİ, TÜRLERİ, ARAÇLARI VE TEKNİKLERİNDE YAŞANAN DEĞİŞİM

3.1.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	58
3.2.ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI.....	58
3.3.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	59
3.4.ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE DEĞERLENDİRME.....	60
3.4.1.Kamu Diplomasisi Aktörleri.....	60
3.4.1.1. Okullar	61
3.4.1.2. Sivil Toplum Kuruluşları.....	63
3.4.1.3.Kanaat Önderleri.....	70
3.4.1.4.İç Hedef Kitle	70
3.4.1.5.Medya Organları.....	72
3.4.1.6.Küresel ve Özel İşletmeler.....	75
3.4.1.7.Baskı Grupları.....	76
3.4.1.8.Uluslararası Örgütler.....	76
3.4.2. Kamu Diplomasisi Türleri.....	77
3.4.2.1. Kültürel Diplomasi.....	78
3.4.2.2. Vatandaş Diplomasisi	97
3.4.2.3. Dini Diplomasisi.....	103

3.4.2.4.Lobicilik.....	107
3.4.2.5.Savunuculuk.....	109
3.4.3.Kamu Diplomasisi Araçları.....	110
3.4.3.1. Geleneksel Medya Araçları	111
3.4.3.2. Yeni Medya Araçları	112
3.4.3.3. Uluslararası Etkinlikler.....	114
3.4.4.Kamu Diplomasisi Teknikleri.....	119
3.4.4.1. Dinleme Faaliyetleri.....	119
3.4.4.2. Eğitim Programları.....	121
3.4.4.3. Uluslararası Yayıncılık.....	123
3.4.4.4. Ünlü Kullanımı.....	125
SONUÇ.....	126
KAYNAKÇA.....	129
ÖZGEÇMİŞ.....	146

ÖNSÖZ

Çalışmamın bugüne ulaşmasında büyük emeği olan, her koşulda danışma imkanı sağlayarak değerli tavsiyeler sunan, farklı bir bakışla yeni bilgiler öğrenmemi sağlayan ve paylaştığı kıymetli bilgiler sayesinde eserimin gelişmesine önemli katkılar sağlayan değerli tez danışmanım Doç.Dr.Aybike Pelenk Özel'e,

Hem lisans hem yüksek lisans eğitimimde değerli bilgilerini benden esirgemeyen, güler yüzlü yaklaşımıyla çalışmalarımnda beni destekleyen, tez çalışmamın başlangıcında beni yönlendiren ve tez yazımı ile ilgili önemli tavsiyeler paylaşan kıymetli hocam Dr.Öğr.Üyesi Sevim Koçer'e,

Tez jürisinde bulunan ve değerli fikirleri ile tezimin son halini almasında kıymetli katkıları bulunan değerli hocam Doç.Dr.Nuray Yılmaz Sert'e,

Değerli katkılarıyla çalışmamın bugünkü halini almasında büyük emek sahibi olan, yönlendirmeleri sayesinde yeni bilgiler edindiğim ve araştırmalarımna yaptığı katkılarla süreci hızlandıran, çalışmaktan onur duyduğum değerli arkadaşım Berkant Yılmaz'a

Hayat, tek başına çekilmesi zor olan bir yoldur. Bu sebeple çalışmamın her anında yanımda olan, karşılaştığım tüm zorluklara rağmen desteğini esirgemeyen, hatta bir danışman gibi çalışmamı takip edip tavsiyelerde bulunan değerli eşim Merve Eyüpoğlu'na şükranlarımı sunarım.

Hasan EYÜPOĞLU, 2018

ÖZET

KAMU DİPLOMASİSİ: AKTÖRLER, TÜRLE, ARAÇLAR VE TEKNİKLER BAKIMINDAN BİR İNCELEME

İletişim tüm canlıların anlaşması için üretilmiş ortak bir dil olarak insanlığın da anlaşmasını sağlayan bir araç olmuştur. Milletlerin oluşturduğu devletler, siyasal iletişimin güçlenmesi sonrasında birbirleri ile diplomasi vasıtasıyla temas kurarken, yabancı ülkelerin halklarıyla da kamu diplomasisi vasıtasıyla iletişime geçmektedirler. Kamu diplomasisi, devletlerin yabancı halklara ulaşma konusunda izledikleri ve her geçen gün önemi artan bir diplomasi dalıdır. Türkiye de özellikle 2002 yılı ve sonrasında yabancı halkların zihinlerinde sahip olduğu olumsuz imajı silmek ve yeni bir imaj oluşturabilmek için profesyonel kamu diplomasisi çalışmalarına hız kazandırmıştır.

Bu çalışmanın amacı on beş yıllık Ak Parti hükümetleri döneminde Türkiye’de kamu diplomasisi faaliyetlerinin yaşadığı değişim ve gelişimleri ortaya koymaktır. Çalışmada, Türkiye’de kamu diplomasisinde yaşanan değişim ve gelişim kamu diplomasisi aktörleri, türleri, araçları ve teknikleri bakımından dört bölümde ele alınmıştır. Çalışmanın sonucunda Türkiye’deki kamu diplomasisi araçları ve tekniklerinin gelişim gösterdiği saptanmıştır. Bunun yanı sıra kamu diplomasisi aktörleri ve türleri içerisinde bulunan bazı kamu diplomasisi faaliyetlerinin de gelişime ihtiyaç duyduğu görülmüştür. Türkiye'deki kamu diplomasisi faaliyetlerinin gelişimini içeren bu çalışmada, Bilgi ve Belge Kaynaklarının Kullanılması Yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: kamu diplomasisi, siyasal iletişim, aktörler, türler, araçlar, teknikler

ABSTRACT

PUBLIC DIPLOMACY: A REVIEW OF ACTORS, TYPES, TOOLS AND TECHNIQUES

Communication has become a tool for the agreement of humanity as a common language produced for the agreement of all living things. The states formed by the nations are in contact with the peoples of the foreign countries through public diplomas while they are in contact with each other through diplomacy after the strengthening of political communication. Public diplomacy is a diplomacy that states are watching for reaching foreign peoples and increasing every day. Turkey also erase the negative image they have in their minds of foreigners, especially after 2002, and has accelerated its public and professional public diplomacy efforts to create a new image.

The aim of this study was to fifteen-year period, the AK Party government is to reveal the changes and development of public diplomacy activities in Turkey. In this study, changes and developments taking place in Turkish public diplomacy, public diplomacy actors, types, tools and techniques are discussed in four sections. In the result in Turkey it was determined to show the development of public diplomacy tools and techniques. In addition, some public diplomacy activities in public diplomacy actors and genres need to be improved. In this study, including the development of public diplomacy activities in Turkey, the method of Using Information and Document Resource was used.

Keywords: public diplomacy, political communication, actors, types, tools, techniques

KISALTMALAR

AA:	Anadolu Ajansı
AB:	Avrupa Birliği
ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
ASO:	Ankara Sanayi Odası
BETUYAB:	Belek Turizm Yatırımcıları Birliği
BMGK:	Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulu
BYEGM:	Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü
CIA:	ABD Merkezi Haber Alma Teşkilatı
CNN:	ABD Haber Ajansı
DPT:	Devlet Planlama Teşkilatı
EC:	Avrupa Komisyonu
EFTA:	Avrupa Ekonomik Alanı
FILA:	Dünya Güreş Federasyonları Birliği
FIFA:	Uluslar arası Futbol Federasyonu
FIBA:	Dünya Basketbol Federasyonu
FILA:	Dünya Güreş Federasyonu
IAAF:	Uluslar arası Atletizm Federasyonu
ICYF-DC:	İslam İşbirliği Diyalog ve Gençlik Forumu
IIE:	Uluslararası Eğitim Enstitüsü
IRCICA:	İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırmaları Merkezi
ITF:	Uluslar arası Tenis Federasyonu
IWF:	Uluslar arası Halter Federasyonu
İKSV:	İstanbul Kültür Sanat Vakfı
İKÖ:	İslam Konferansı Örgütü
İSEDAK:	İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi

KDK:	Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü
KİK:	Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi
KTB:	Kültür ve Turizm Bakanlığı
MİG:	Medeniyetler İttifakı Girişimi
MÜSİAD:	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği
NATO:	Kuzey Atlantik Paktı
NBA:	ABD Ulusal Basketbol Ligi
NFL:	Amerikan Futbolu Ligi
PRSA:	Amerika Halkla İlişkiler Derneği
RFE:	Özgür Avrupa Radyosu
RL:	Özgürlük Radyosu
SESRIC:	İslam Ülkeleri İstatistik Ekonomik ve Sosyal Araştırma Merkezi
TEDA:	Türk Kültür, Sanat ve Edebiyatının Dışa Açılması
TOBB:	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TİKA:	Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
TÜRKSOY:	Türk Dünyası Ortak Kültür ve Sanat Yönetimi
TÜSİAD:	Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği
TYD:	Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği
UEFA:	Avrupa Futbol Federasyonu
UNESCO:	Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü
USIA:	Birleşik Devletler Bilgi Örgütü
UWO:	Üniversite Kış Olimpiyatları
VOA:	Amerika'nın Sesi
YTB:	Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı
YUTOP:	Yunus Emre Uzaktan Türkçe Öğretimi Portalı
WHO:	Dünya Sağlık Örgütü
WWO:	Hayvan Hakları Organizasyonu
YEE:	Yunus Emre Enstitüsü

TABLÖLAR

Tablo 2.1. Washington’a Yönelik Yapılan Lobicilik Yatırımları.....	43
---	----

Tablo 3.1. Tablo 3.1. Kamu Diplomasisinin Bölümleri.....	59
---	----

Tablo 3.2. Yeni Teşkilat Kanununda Göreve Başlayan Yeni Dışişleri Bakanlığı Birimleri	80-81
---	-------

Tablo 3.3. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü’nün Etkinlik İçerikleri.....	90
---	----

Tablo 3.4. 2012 Yılında Sırasıyla En Çok Yardım Alan Ülkeler	95
---	----

Tablo 3.5. Türkiye Burslarının Dağılımı.....	102
---	-----

GİRİŞ

İletişim teknolojilerinin gelişmesi ve çeşitlenmesi ile insan ilişkileri geleneksel boyuttan dijital boyuta geçerken, ülkelerin birbirleri ile olan ilişkileri de çağın getirdiği yeniliklerle bazı değişimler geçirmiştir. Kişilerarası iletişimin geçirdiği değişiklikler ve kazanılan yenilikler, ülkelere yabancı toplumlarla kuracağı ilişkiler konusunda yeni fikirler vermektedir. Diplomatik bağlarını geliştirmek isteyen hükümetler, siyasi mevkileri ile iletişimlerini etkili hale getirmek amacıyla iletişim çalışmalarını çeşitlendirirken bir yandan da yabancı halkları etkilemenin yollarını araştırmaktadırlar.

Gelişen teknoloji ve küreselleşmenin etkisiyle hedef kitlelerle iletişime geçmek kolaylaşmakta ancak bu durum rekabeti arttırmaktadır. Kamu diplomasisi çalışmaları anlamında yabancı hedef kitlenin taleplerinin dinlenmesi ve onlara yönelik projelerin gerçekleştirilmesi devletlerin yabancı kamular üzerindeki algı yönetimi becerisini kuvvetlendirmektedir. Böyle önemli bir kitlenin algısını yönetebilmek, yabancı ülkeler içerisinde güçlü bir karar organını yani halkı etkileyebilmek anlamına geldiğinden ülkeler, kamu diplomasisi çalışmalarına profesyonel destekler sağlamak ve büyük bütçeler ayırmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de kamu diplomasisi konusunda yaşanan değişimleri ortaya koymaktır. Buna göre Ak Parti döneminde yapılan çalışmaların, geçmiş dönem kamu diplomasisi çalışmalarına göre geldiği nokta değerlendirilmiştir. Bu çalışmanın kapsamı, Türkiye'de değişim gösteren kamu diplomasisi türleri, araçları, teknikleri ve aktörleridir. Çalışmada, Ak Parti döneminde kamu diplomasisi teknikleri, araçları, türleri ve aktörleri konusunda yaşanan değişimler incelenmiştir. Ak Parti döneminde Türkiye'nin kamu diplomasisi politikaları konusunda kat edilen yol, ortaya çıkan gelişmeler tespit edilmeye çalışılmıştır. Türkiye'de geçmişten bu güne yapılmış olan kamu diplomasisi çalışmaları incelenmiş ve bu çalışmaları gerçekleştiren kurumlar ele alınmıştır. Ak Parti dönemi öncesinde faaliyet gösteren kamu diplomasisi aktörleri ile Ak Parti döneminde kurulan aktörlerin çalışmaları değerlendirmiştir.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm içerisinde siyasal iletişim, ve diplomasi kavramları yer almaktadır. İkinci bölümde kamu diplomasisi kavramı

geniş bir biçimde ele alınmış ve kamu diplomasisinin araçları, teknikleri, türleri ve aktörleri teorik olarak incelenmiştir. Bunun yanısıra kamu diplomasisinin nihai hedefi olan yumuşak güce de değinilmiştir. nc bölümde ise çalışmanın ana konusu Ak Parti döneminde Türkiye'de kamu diplomasisi konusunda yaşanan değişimler ele alınmıştır. Ak Parti dönemi öncesinde var olan kamu diplomasisi türleri ve Ak Parti döneminde çalışmalara eklenen yeni kamu diplomasisi türleri incelenmiştir. Bunun yanında önceki dönemde kullanılan kamu diplomasisi araçları ve Ak Parti döneminde ilk kez kullanılan yeni medya araçları çalışmada incelenmiştir. Kamu diplomasisi tekniklerinin de Ak Parti döneminde yaşadığı değişimler incelenmiş ve Ak Parti iktidarı ile birlikte tekniklere dahil edilen dinleme faaliyetleri ve değişim programları ele alınmıştır. Kamu diplomasisi çalışmalarının en önemli ayağı olan uygulayıcı konumundaki aktörler ise en çok değişim gösteren olgulardır. Profesyonel anlamda kamu diplomasisi aktörlerinin kuruluşunun 2009 yılında başlaması sebebiyle, bu alanda en çok çalışma yapan kurumlar Ak Parti döneminde kurulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

SIYASAL İLETİŞİM KAVRAMI

1.1. SIYASAL İLETİŞİM

Siyasal iletişim kavramı, dönemin koşulları içerisinde siyasi organın yaptığı reklam, halkla ilişkiler ve propaganda çalışmalarının tümüne verilen addır. Siyasal iletişim, iktidar olanların programlarını anlatması kadar, iktidar olma yarışında girilen çalışmaları da ifade eder. Siyasal konular hakkındaki kamusal bilgiyi, insanların eylemlerini ve düşüncelerini etkileyecek bir biçimde stratejik olarak anlatma platformudur. Siyasal iletişim sözlü iletişime dayansa da bu alan kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle bilimsel bir kimlik kazanmıştır (Duman ve İpekşen, 2013: s.119). Mutlu'ya göre (2008: s.257) siyasal iletişim kavramı siyasal süreçlerle iletişim süreçleri arasındaki ilişkileri ele alan araştırmalardan oluşan, disiplinler arası bir akademik alan olarak tanımlanmaktadır. Siyaset ve iletişimin yapılan tanımlamalarda birlikte hareket eden iki ayrı disiplin olduğu görülmektedir. Aziz'in tanımına göre (2003: s.3) siyasal iletişim kavramı, belli ideolojik amaçlarını, toplumun belli kesimine kabul ettirmek ve ihtiyaç duyulduğunda eyleme dönüştürmek üzere siyasal aktörlerce iletişim teknikleri ile yapılan iletişim çeşididir.

Siyasal iletişim kavramı, iletişimle olan bağından ötürü halkla ilişkiler ile yakından ilgilidir. Siyasal iletişim, halkla ilişkilerin modellerinden olan iki yönlü ve tek yönlü modellere uygun mesaj iletimi yapmaktadır. Uslu (1996: s.790), siyasal iletişimi bir siyasal görüşün, etkinlikte bulunduğu siyasal sistem içerisinde kamuoyu desteği ile iktidar olmak için reklam, halkla ilişkiler ve propagandadan faydalanarak iki veya tek yönlü iletişim çabaları olarak tanımlamaktadır. Halkla ilişkiler modellerinden olan kamuoyu bilgilendirme modelinde olduğu gibi siyasal iletişim de tek yönlü, kaynaktan gelen enformasyonla bilgi akışı yapabilmektedir. Bu yöntem 20. Yüzyılın başlarında oldukça yoğun bir şekilde kullanılmaktaydı.

Siyasal iletişimi sadece seçim dönemlerinde kullanılan bir iletişim yöntemi olarak değerlendirmek doğru bir yaklaşım değildir. Aziz (2003: s.117), siyasi iletişimi oy ve seçim olgularının ötesinde toplumu ilgilendiren aile, kültür, ekonomi ve siyaset gibi konuların günlük faaliyetlerinin bütünleşik bir parçası olarak nitelemektedir. Her toplumsal birimin kültürel ve ekonomik kararları aynı zamanda siyasi kararlardır. Ayrıca her kültürel ve ekonomik etkinlik siyasi boyut taşır. Bu sebeple ideolojiden uzak görünen her yayın türü siyasi iletişim olarak sınıflandırılıp, incelenmelidir. Dolayısıyla iletişimi mesajın içeriğine göre sınıflandırırken siyasi iletişimi sadece siyaset konularıyla sınırlandırmak yanlış bir yaklaşım olacaktır. En masum ileti bile ekonomik, kültürel ideolojik siyasi boyutlar ve anlamlar taşır. ztuğ da (2004: s.18) Aziz'in görüşlerine destek vererek siyasi iletişimin boyutlarını siyasi kampanya, seçim dönemi ve seçim dışı zaman olarak üç ayrı grupta değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Erdoğan'a göre (1997: s.190) sadece seçim dönemlerine indirgenemeyecek olan ve toplumsal yaşamın her anını kapsayan siyasi iletişim, tutum ve davranış oluşturma süreçleriyle ideolojik bir yapıya sahiptir.

Siyasal iletişim belirli araçlarla yrtlen bir iletişim metodudur. Siyasi iletişim etkinliğinin araçları televizyon, radyo, sinema, gazete, dergi, afişler, el ilanları, broşürler, seçim bültenleri, CD'ler, video klipler, cep telefonu ve internet tabanlı iletişim ekipmanlarıdır (Yalın, 2006: s.174). Bu süreçte özellikle televizyon gündemi belirleyen, seçmenin düşünce ve eylemlerini yönlendirmede, adayları, mitingleri, siyaseti seçmenlerin evlerine kadar götüren nitelikleriyle büyük önem taşımaktadır (Kalender, 2003: s.2).

Dünyanın küreselleşen sistemi içerisinde ekonomik, teknolojik ve kültürel olaylar siyaset söz konusu olduğunda özellikle kitle iletişim araçları çerçevesinde ele alınmaktadır. Kitle iletişim araçlarının, toplumsal ve ekonomik tercihleri olduğu kadar siyasi tercihleri de etkilediği ve hatta yönlendirdiği gerçeği siyasi aktörlerin seçmen kitlesini etki altına almak amacıyla bu araçları doğru ve etkin bir biçimde kullanmalarını zorunla hale getirmiştir (Yalın, 2006: s.179).

1.2. SİYASAL İLETİŞİM SÜRECİ

Siyasal iletişim süreci öğeleri açısından genel olarak, iletişim süreci ile benzer yanlara sahiptir. İletişim sürecini oluşturan verici, alıcı, kanal, mesaj/ileti ve geribildirim öğeleri siyasal iletişim sürecinde de kullanılmaktadır. İki iletişim türündeki farklılık ise kişiler arasındaki iletişim olgusunda geribildirimsiz bir iletişimden söz edilmezken bazı siyasal iletişim yöntemlerinde geri bildirim olmadan da iletişim sağlanmaktadır. Siyasal iletişimin tam olarak meydana gelebilmesi için bu beş ögenin etkili olarak kullanılması ve her birinin işlevsel olarak iletişim olgu ve sürecinde yerini alması gerekir (Aziz, 2014: s.5).

1.3. SİYASAL İLETİŞİMİN AKTÖRLERİ

Siyaset biliminde önemli etkisi bulunan aktörlerden biri de siyasi aktörlerdir. Çünkü siyasi aktörlerin toplumu etkilemedeki payı yüksektir (Eker Akgöz, 2011: s.228). Demokrasi ile yönetilen ülkelerde iktidar ve muhalefet adayları siyasi ve toplumsal birçok kurum ve kuralların belirlenmesi sürecine etkisi bulunan önemli aktörlerdir. Siyasal aktörler, bu süreçte ideolojilerine uyan hedeflerine ve politikalarına ulaşmak ve hedef kitleye sesini duyurmak amacıyla sivil toplum örgütleri başta olmak üzere birçok kesim ile ilgili faaliyetler yürütmektedir. Siyaset sürecinde sarf edilen bu çabaların büyük bölümü bazen gündeme gelemeyen azınlıkta kalan toplulukların görüş ve söylemleri gündemde uzun süre kalabilmektedir (Kavoğlu, 2014: s.4).

1.3.1. Devlet Başkanı

Bir ülkede siyasal iletişim sürecinde bulunan en üst makam devlet başkanı, cumhurbaşkanı ya da yönetim biçimlerine göre yüksek yönetici konumundaki liderlerdir. Demokratik ülkelerde, etkili iletişimi kullanan en üst merci cumhurbaşkanları ve başkanlardır. Sorumluluk alanlarına giren konularda birtakım siyasi mesajları topluma ileterek konuyla ilgili ilk ağızdan bilgi aktarımı sağlamaktadırlar (Aziz, 2014: s.20).

Devlet başkanı, devletin elinde bulunan iletişim araçları ile ya da uluslararası yayın organları vasıtasıyla siyasal nitelikli mesajları ya doğrudan ya da dolaylı olarak bir toplantıda, açılıшта, gezide ve buna benzer organizasyonlarda topluma aktarırlar. Topluma verilmesi gereken mesajlarda belli bir politikanın uygulanmasını ve ülkenin bütünlüğü gibi konularda verilen mesajları siyasal iletişimin bir gereğı olarak değerlendirmek gerekmektedir. Bu bakımdan bu tür siyasal iletişimde aktör, o ülkenin en üst yöneticisi olan devletin başı olmaktadır (Akay, 2012: s.41).

1.3.2. Hükümet

Bir ülkenin yönetimini elinde tutan siyasal iktidarlar, siyasi partilerin devamı niteliğindeki yapılardır. Demokratik ülkelerde, belli sürelerle yapılan genel seçimler sonrası seçimlerde çoğunluğu kazanan tek parti ya da koalisyon oluşumunu gerçekleştiren partiler siyasal iktidarı oluşturarak ülkeleri yönetirler. Monarşi benzeri demokrasi ile yönetilmeyen ülkelerde, oluşan siyasal iktidarların içte çevre ve halkla, dış meselelerde ise diğer ülkelerle bir iletişim içerisinde bulunması gerekmektedir. Her iktidar biçimi icraatlarını yönettikleri topluma anlatmak ve halka hesap verme zorunluluğu hissetmektedirler (Aziz, 2014: s.21).

Siyasal iktidarlar biçimleri ister tek başlarına bir hükümet ister bir koalisyonun bir parçası olarak işlevlerini yerine getirsinler, ülke yönetiminde etkilerini arttırmak amacıyla siyasal iletişimin yöntemlerini bilinçli ya da bilinçsiz olarak kullanmaktadırlar (Ekinci, 2016: s.87).

Hükümet, kamu birimlerinde bulunan ve devlet otoritesini temsil eden kişileri ifade eden kavramdır. Devleti yöneten iktidar değişirken devlet değişmeden kalmaktadır. Hükümet, devlet yöneticileri ile yönettikleri halk arasındaki ayrımı anlatan bir kavramdır (Lipson, 1978: s.65-66).

1.3.3. Siyasal Partiler

Siyasal partilerde görev alan her siyasi görevli farklı düzeylerde olmak üzere birer siyasal aktör olarak değerlendirilmektedir. Siyasal partiler, devlet yönetiminde

söz sahibi olmak amacıyla ortaya çıkan örgütlü gruplardır. Dolayısıyla, siyasal partiler yaptıkları tüm faaliyetlerde, kurdukları tüm ilişkilerde siyasal çıkar gütmektedirler. Bu sebeple, siyasal partilerin yapacakları her türlü iletişim, siyasal iletişimin tanımı içerisinde yer almaktadır (Aziz, 2014: s.22).

Siyasal partilerin en önemli özelliği toplumdaki çeşitli çıkarların gerçekleştirilmesini sağlamaktır. Ülkenin içinde bulunan sosyal gruplar arasındaki mesafeleri daraltmaya, aslında birbirine yakın olan çıkarları, birleştirmeye çalışan siyasi partiler, hemen bütün rejimlerde, halk kitleleri ile iktidar arasındaki iletişimi siyaset üzerinden yapmaktadırlar (Kapani, 2007: s.182).

1.3.4. Yerel Yönetimler

Demokratik ülkelerde yerel yönetimler, demokrasinin önemli araçlarından biridir. Buralarda görev alan kişiler, seçim bölgeleri içerisinde yaşayan kamunun kendi kendini yönetmesi için seçimle işbaşına getirdiği siyasi yöneticilerdir. Yerel yöneticiler bazen ülkenin yönetim yapısına bağlı olarak, merkezi devletlerin kontrolünün daha az hissedildiği ülkelerde farklılık gösterir. Yerel yönetimlerin en önemli siyasal aktörleri, belediye başkanlarıdır. Ancak, yerel yönetim yapısı içerisinde yer alan encümen üyeleri, il ve ilçe meclis üyeleri de diğer önemli yerel siyasi aktörlerdir. Yerel yöneticiler ister siyasal partilerle, ister bağımsız olarak yönetime gelsin, gerek seçimler sırasında, gerekse halka hizmet verirken sürekli siyasal iletişim içerisindeyler. Bu bakımdan, günümüz yerel yönetim icrasında siyasal bir iletişim söz konusudur (Aziz, 2014: s.22).

1.3.5. Sivil Toplum Örgütleri

Kavram olarak ilk kez Aristoteles tarafından kullanılan sivil toplum, modern toplumların önemseydiği bir düşünce biçimidir. Sivil toplum örgütlerinin geçmişi eski olmakla birlikte toplumsal çalışmalarda etkilerini arttırmaları, siyasal iktidarlara denetleyici rollerini benimsemeleri ve farklı sivil toplum örgütlerinin bir araya gelerek olaylar karşısında birlikte tepki göstermeleri son modern zamanlara denk gelmektedir. 12.yüzyılda kendini göstermeye ve kabul ettirmeye başlayan sivil

toplum anlayışı ticaret faaliyetlerinin büyümeye başladığı dönemlere dayanmaktadır. 20. Yüzyıldaki faşist ve komünist diktatörlük deneyimlerinin sonucu olarak daha fazla önemsenmiştir. Meslek odaları, birlikler, vakıflar, dernekler, sendikalar, bunların oluşturduğu federasyonlar ve konfederasyonlar birer sivil toplum örgütüdür.

Her ülkenin yasal koşullarının belirlediği çerçevede birçok sivil toplum örgütü faaliyet göstermektedir. Sivil toplum örgütleri seslenilen kitleleri etkileme ve yönlendirmede önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Sadece toplumların desteklenmesi gereken konularda değil, devletin yürüttüğü politikalara destek olmak amacıyla lobi faaliyetleri de yürütmektedir. Bu özellikleriyle siyasal iletişimin etkin bir şekilde gerçekleşmesine olanak tanımaktadır (Aziz, 2014: s.23).

Sivil toplum örgütleri, hem sivil toplumun hem de siyasi toplulukların önemli birçok çalışmasında görevler almaktadır. Bu örgütler, çoğunlukla tek başlarına, bazen de birleşerek, ulusal ve uluslararası düzeyde kendi kuruluş amaçlarını içeren, kamuoyunu ilgilendiren siyasal içerikli birçok konuda, etkinlikleri siyasal iletişim uygulamaları içinde sürdürmektedir (Ekinci, 2016: s.116).

1.3.6. Baskı Grupları

Baskı grupları, güç birlikleri gibi adlarla oluşturulan bu gruplar hukuki yapılar barındırmamakla birlikte daha az kurumsal yapısıyla çoğunlukla tek bir konu için bir araya gelmektedirler. Hedeflere ulaşmak adına halk, kurum ve kuruluşlarla iletişim halinde olmak için çeşitli iletişim yöntemlerini kullanmaktadırlar. Bu tür oluşumların konuları ve sayıları grubun özelliklerine göre farklılıklar göstermektedir. Grupların amaçları maddi olabildiği gibi manevi de olabilmektedir. Baskı grupları bağımsız yapılı örgütler olabildiği gibi çeşitli siyasi partiler ve aktörler tarafından da desteklenebilmektedir. Genel olarak baskı grupları mesleksen, ideolojik, politik, ekonomik, sınıflara dayalı çıkar grupları olarak sınıflandırılmaktadır. Baskı grupları çoğunlukla silahsızlanma, doğal çevreyi koruma gibi toplumsal konularda çalışmalar yapan örgütler olarak ortaya çıkmaktadırlar. İletişim yöntemleri içerisinde protesto eylemleri geniş yer tutmaktadır. Protesto yöntemi ile iletişim kuran baskı gruplarının gösterileri çoğunlukla-bazı zamanlar can kayıplarının yaşandığı- olaylarla bitmektedir (Aziz, 2014: s.26).

Siyasi konularda yazıları bulunan bazı yazarlara göre baskı grupları önemli bir güce sahiptirler. Bu güç de onlara ‘görünmeyen hükümet’, anonim imparatorluk’ gibi isimlerin verilmesine neden olmuştur (Kapani, 2007: s.212).

1.3.7. Lobıcılık

Lobiciliğin ortaya çıktığı yer olan ABD’de, lobi kelimesi 1839 yılında ilk defa kullanılmaya başlanmıştır. Washington’da 120 binin üzerinde lobici ve 8.000 üzerinde şirket tarafından lobi faaliyetleri yürütülmektedir (www.tasam.org).

Lobicilik –diğer bir adıyla kulis faaliyeti- baskı grupları tarafından belli konularda etki altına alınmak istenen ve özellikle yasama ve yürütme üzerinde kendi amaçlarını gerçekleştirmeyi amaçlayan girişimlerdir. Bazı zamanlarda sivil toplum örgütlerince bir iletişim yöntemi olarak da kullanılmaktadır. Tarihsel gelişimi içerisinde, örgütlü yapılanmanın ilk kez İngiltere ve ABD’de görüldüğü söylenebilmektedir. Baskı gruplarının faaliyetlerinde bulunan lobi girişimi, farklı örgütlenme, yöntem ve teknikler gösterdiğinde, siyasal iletişim çalışmalarında ayrı bir dal olarak incelenmeye başlanmıştır (Aziz, 2014: s.28).

Lobi faaliyetlerinde etkili görevleri bulunan kurumlardan biri elçiliklerdir. Elçilikler çoğunlukla lobıcılık faaliyetleri gerçekleştirirler ve ülkelerinin çıkarlarına yönelik olumlu davranışları yerleştirmeyi amaçlarlar. Lobıcılık aynı zamanda yeni bir müzakere için uygun zemini hazırlama görevini de üstlenmektedir (Berridge, 2005: s.123’ten aktaran Sancar, 2012: s.181).

ABD’de lobi faaliyetleri, hukuken yasal kabul edilmekte vatandaş ve ilgili gruplarca kullanılan, profesyonel lobi şirketlerince gerçekleştirilen bir girişimdir. Lobıcılık AB ülkelerinde de meşru kabul edilmektedir. AB merkezinin bulunduğu Brüksel’de 1970 yılına kadar Avrupa Birliği’nin genişlemesine paralel olarak, lobıcılık faaliyetleri de gelişmiş; kurulan lobi komisyonları, AP ve AB üzerinde etkili olmuştur. Özellikle İlk Avrupa Birliği Parlamentosu’nun seçimi sırasında lobıcılık faaliyetleri artmıştır. Avrupa ve ABD lobi çalışmalarının yanında Türk toplumunun, gündemini uzunca bir süre meşgul eden Rum ve Ermeni lobileri de lobıcılık

konusunda Türkiye üzerinde baskı kurmak amacıyla Avrupa ülkelerinde etkili olmaktadır (Aziz, 2014: s.30-31).

Lobicilik faaliyeti hükümet ve yasama organları dışındaki diğer halkla ilişkiler faaliyetleri ile birlikte yürütülmesi gerekmektedir. Lobi faaliyetleri yasa koyucular ve hükümet yetkililerini etkilemek için seçmenden, kanaat önderlerine büyük bir kitleyi etkilemek amacıyla gerçekleştirilmektedir. Birçok iletişim aracı vasıtasıyla ulaşılan hedef kitleler amaçlanan iletişim kurulduğu takdirde oluşan olumlu hava sayesinde yasa koyucular üzerinde etkili kurmaktadır. Bu anlamda lobiciliğin sadece siyasi görevlilerce meclis koridorlarında gerçekleşmediğini belirtmek gerekmektedir (Babür Tosun, 2003: s.354).

1.3.8. Sivil İtaatsizlik

Son dönemde siyasal iletişim açısından ortaya çıkan bir diğer siyasal aktör, sivil itaatsizlik girişimidir. Bu girişim, baskı gruplarının bir türü olmakla beraber içerik açısından farklı bir yapıya sahiptir. Sivil itaatsizlik, halkın ve kanunların suç kapsamında saymadığı, şiddet sonucuna ulaşılmayan, amacına ulaşmaya kadar devam edebilen eylemler olarak tanımlanmaktadır. Yeni bir düzenleme ya da yasaya tepki amacıyla siyasal iktidarların davranışlarını etkilemek amacıyla yapılan girişimler sivil itaatsizliğin konuları arasındadır (Aziz, 2014: s.32).

1.3.9. Terör Grupları

Terör grupları, diğer siyasal aktörlerin dışında hukuki açıdan farklı konumları bulunan yasa dışı siyasi eylemleri bulunan gruplardır. Hukuk açısından yapılmış tanımı dolayısıyla diğer aktörlerden ayrılmaktadırlar. Bağlı bulundukları ülkelerin ya da karşı eylemlerde bulundukları ülkelerin yasal davranışlarına karşı muhalif konumları vardır. İlegal destekler de alarak ülke yönetimleri ile maddi ve manevi olarak çatışmaktadırlar. Çatışma türleri çoğunlukla maddi şiddet içerikli can kayıplarının yaşandığı eylemler olarak ortaya çıkmaktadır. Canlı bomba, uçak kaçırma, kamu binalarına baskın, insan kaçırma gibi eylemler terör gruplarının başvurdukları popüler saldırı girişimleridir (Aziz, 2014: s.33).

1.4. Siyasal İletişim Türleri

Siyasal iletişim, yurt içinde ülkenin varlığını oluşturan vatandaşlara yönelik ve yurt dışında bulunan yabancı ülke halklarına yönelik iki türde gerçekleştirilen bir iletişim yöntemidir. Bu iki yöntem ulus içi ve uluslar arası olarak iki ayrı bölümde incelenmektedir.

1.4.1. Ulus İçi Siyasal İletişim

Genelde sözü edilen iletişim türleri, çoğunlukla iç hedef kitleye hitap eden seçmen kitlesini etkileme amacı taşıyan söylemlerdir. Örneğin devlet başkanı gibi yöneticilerin iç hedef kitle ile ilgili mesajları ile sivil toplum örgütleri ve çeşitli baskı gruplarının verdiği siyasal mesajlar da, ulus içi siyasal iletişim örnekleridir. Ancak günümüzde bu söylemlerin yankıları uluslar arası boyutta da hissedilmekte yani iç mesajlar dış ilişkileri etkileyebilmektedir. Özellikle ülkelerin milli çıkarları ile ilgili faaliyetlere ilişkin açıklamaları doğrudan o ülke ya da ülkelere yönelik mesaj gönderme yerine, iç hedef kitleye iletilen mesajların içerisinde kendine yer bulmaktadır (Aziz, 2014: s.40).

Ulusal düzeyde gerçekleştirilen siyasal iletişim çalışmaları ülke içerisinde faaliyet gösteren ve merkezi bir yapıyı teşkil eden belirlenmiş iletişim çerçevesinde aktörlerce gerçekleştirilmektedir. Ulusal siyasal iletişimde mesajlar ulusal nitelikte içerikler barındırmakta ve o ülkenin halkını kapsamaktadır. Siyasal sürecin vermek istediği konuları içeren iletiler, siyasi ve toplumsal birçok kurum etrafında şekillendirilmektedir (Gençer, 2017: s.38).

1.4.2. Uluslararası Siyasal İletişim

20. yüzyılın ikini yarısında başlayan küreselleşme süreci, 2000’li yılların başında daha da önem kazanmıştır. Artık küresel işbirliklerine ihtiyaç artmış ve ülkeler başta ekonomik gerekçeler olmak üzere birçok sebepten dolayı tek başlarına var olamayacaklarını kabullenmişlerdir. Bu ihtiyaçlar ülkelerin birbirleri ile ilişkilerini arttırmış, bu durum siyasal iletişimin gelişmesine olanak sağlamıştır. İlişkilerin

artması ticari ve siyasi birçok girişim uluslararası düzeyde gerçekleşmiştir. İlişkileri uluslararası boyutta gerçekleştiren en önemli kurumlar elçiliklerdir. Her ülkenin, diğer ülkelerde elçilikleri bulunmakta ve en üst düzeyde temsil yetkisi elçiliklere aittir. Buna göre uluslararası düzeydeki siyasal aktörler o ülkede bulunan elçiler diplomat niteliğindeki uzman kişilerdir. Elçilerin ve elçilik binalarının uluslararası düzeyde dokunulmazlıkları bulunmaktadır. Günümüzde elçilikler önemini yitirmemekle birlikte uluslararası ilişkilerde siyasal iletişimde daha farklı yollarla siyasal aktörlerden yararlanılmasını zorunlu hale getirmiştir (Aziz, 2014: s.41).

Uluslararası siyasal iletişim, özellikle iletişim teknolojilerinin gelişmesinden sonra önem kazanmıştır. Ulusal siyasal aktörlerden gelen siyasal mesajların, uluslararası kamuoyunda da etkisini gösterdiği bilinmektedir. Bu tür durumlarda ulusal siyasal aktörler dış hedef kitlelere vereceği siyasal mesajlarını çoğunlukla dolaylı olarak, ulusal bir etkinlikte dile getirerek iletmektedirler. Bu konuda en bilinen yöntem ise devlet, hükümet, parti başkanlarının yurt içinde düzenlenen toplantılarda açılış, anma, kutlama gibi etkinliklerde uluslararası nitelikteki mesajlarını, toplantıda dile getirmeleridir. Ancak o mesajların hedef kitlesi, iç hedef kitle değil onlar aracılığı ile dış ülke yöneticileri ve siyasilerden oluşan dış hedef kitledir (Aziz, 2014: s.43).

Siyasal iletişim ulusal, ülke içi yaşamda olduğu kadar, belki ondan daha çok uluslararası boyutlarda da önemlidir. 20. Yüzyılın ikinci yarısından sonra başlayan ve özellikle son çeyreğinde yoğun olarak yaşanan küreselleşme olgu ve süreci, 2000’li yılların başından beri daha da önem kazanmıştır. Artık ülkelerin tek başlarına yaşayamayacakları gerçeği çoktan kabul edilmiş, bölgesel ve küresel işbirliği olanakları yaratılmaya çalışılmıştır. Bundan ötürü de ülkelerin birbirleri ile ilişkileri daha da artmıştır. Doğaldır ki bu ilişkilerin temelinde siyasal iletişim yatmaktadır. Konuya tarihsel gelişimi içerisinde bakıldığında, devletlerin dış ülkelerde bulunan temsilcileri; elçilik ve konsoloslukları ülkeler arasındaki siyasal, sosyal ve ekonomik her türlü ilişkiyi kurmak amacı ile başlamıştır ve sürdürülmektedir. Bu ilişkilerin en önemlisi ise ülkelerarası siyasal iletişimde odaklanmaktadır (Aziz, 2012: s.40-41).

Siyaset süreci, içerisinde uluslararası bir boyut bulundurmaktadır. Ulus-devletlerin birbirleriyle karşılıklı ilişkileri ve çıkarları olduğundan ekonomik,

diplomatik ve siyasal çatışmalarda siyasal iletişimin uluslararası boyutu devreye girebilmektedir (Tokgöz, 2014: s.342).

1.5. Siyasal İletişimde Kullanılan Yöntemler

Siyasal iletişimde kullanılan yöntemler hedef kitle ile yakından ve uzaktan gerçekleştirilen yöntemler olarak iki ayrı grupta incelenmektedir. Yakın ilişkiler içeren, çoğunlukla karşılıklı iletişimi içeren yöntem yüz yüze iletişim yöntemidir. Bir diğer yöntem ise genellikle kitle iletişim araçlarının kullanıldığı uzaktan iletişim yöntemidir.

1.5.1. Yüz Yüze İletişim

İnsanlar amaçlarına bağlı olarak birçok kişi ile ilişkiler içerisinde. Tesadüfî, geçici ya da uzun bir zaman bu ilişkiler sürebilmektedir. Bireyler özne olarak diğer insanlarla ilişki başlatabilirler ya da bir ilişkinin doğrudan veya dolaylı içerisinde bulunabilmektedirler. Bu ilişkilerin amacı, ilişkinin gereği olarak sosyal bir gereksinimden kişisel yakınlık kurmaya kadar birçok sebebe dayanabilmektedir. İlişki kurma ve geliştirme ekonomik, siyasal ve kültürel faaliyet nedeniyle olabileceği gibi, kişinin bireysel ilişki kurma isteğiyle de gerçekleşebilmektedir (Erdoğan, 2011: s.267-268).

Seçim gezileri ve büyük halk toplantıları gibi yüz yüze iletişim toplantıları, adayların siyasal görüşlerini seçmenlere açıklamaktan çok, imajlarını ve iletişimlerini seçmenlere tanıtmaya imkânı sunmaktadır. Kişisel iletişim ortamları, adayların seçmenlere görünebilmesi için tasarlanan adayların duyulduğu ve hissedildiği ortamlardır (Uztuğ, 2004: s.292-293).

Sözlü iletişim, bir araç kullanmaksızın bireyler için yüz yüze etkileşim içerisinde gerçekleşmektedir. Seçmenlerle sözlü iletişimin önemli bir parçası karşılıklı konuşmalardır. Konuşmalar, kampanya mesajının iletilmesini etkilediği kadar aday imajını da etkilemektedir (Uztuğ, 2004: s.296).

1.5.2. Uzaktan İletişim

Erdoğan'a göre (2011: s.135), iletişimin gerçekleşmesi için insan gereklidir. İnsan iletişimde gerekli olan her evrede; üretim, iletim, araç ve amaç olma noktasında bulunmaktadır. İletişimin gerçekleşmesinin zorunlu koşullarından birisi de araçtır. Araçsız bir iletişim amaçları yerine getiremez.

Kitle kelimesi, basit bir ifadeyle ırkları, cinsiyetleri ve topluluk olma sebebi her ne olursa olsun bir arada bulunan fertler topluluğunu ifade etmektedir (Le Bon, 2014: s.23-24). Siyasal sistemler varlıklarını sürdürebilmek için kendilerine ait yargı, inanç ve düşüncelerini yaymak amacıyla kitle iletişim araçlarını kullanmaktadırlar. Kitle iletişim araçlarının önem kazanması, günümüz siyasal sistemin üyelerini medyayı etkilemek ya da ele geçirme çabasına yönlendirmektedir. Siyasi bilgilerin aktarılması ve bireylerin siyasal kimliklerinin biçimlendirilmesi konusunda en etkin araçlardan birisi görsel ve işitsel avantajları nedeniyle televizyondur. Tüm kamuoyuna seslenebilen ve toplum tarafından yaygın kullanılan bir araç olarak televizyonun siyasal iletişim açısından önemi yadsınamaz bir gerçektir (Yıldız, 2012: s.8-9).

Kitle iletişim araçlarının temel özelliklerinin iyi bilinmesi, siyasal iletişim sürecinde etkin kullanılmasını etkilemektedir. Siyasal nitelikli mesajların büyük çoğunluğu kitle iletişim araçları yoluyla kamuya aktarılmaktadır. Bu durum kitle iletişim araçlarının, mesajın doğru hedef kitleye ulaşmasında önemli bir noktada olduğunun bir ispatıdır (Özkan, 2007: s.43).

İKİNCİ BÖLÜM

DİPLOMASİ, KAMU DİPLOMASİSİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE KAMU DİPLOMASİSİNİ OLUŞTURAN ETMENLER

2.1. DİPLOMASİ KAVRAMI

Diplomasi, devletlerarası ilişkilerin önemli argümanlarından birisidir. Uluslararası sorunları çözmenin iki farklı yolu savaş ve diplomasi. Çözümlerin tıkandığı noktalarda güç kullanmak savaş metodunun devreye sokulmasını gerektirir. Ancak her sorun güç yoluyla çözülmez. Bu çözüm yöntemlerinin barışçıl olanları vardır ki bu da diplomasi ile gerçekleşir. Diplomasinin de savaş gibi sorun çözme özelliği olması münasebetiyle diplomasiye ‘barış zamanındaki silahsız savaş’ tanımlaması yapmak çok yanlış olmayacaktır.

Diplomasi, uluslararası ilişkileri düzenleyen antlaşmalar bütünü, yabancı bir ülkede ve uluslararası toplantılarda ülkesini temsil etme işi ve sanatı, bu işte çalışan kimsenin görevi mesleği, bu görevlilerin oluşturduğu topluluk ve güç bir görüşme sırasında gösterilen ustalık ve beceriklilik olarak da tanımlanmaktadır (TDK, 2014 <http://www.tdk.gov.tr>). Kodaman ve Akçay’a göre (2010: s.75) ise diplomasi, ülkelerin dış ilişkilerde siyasi olarak rakiplerini etkileme aracıdır ve uluslararası ilişkilerin sert güç yerine barışçıl yollarla yürütülmesi anlamına gelen bir ifadedir.

Uluslararası ilişkiler uzmanlarından Henry Kissenger (2002: s.3), diplomasiyi devletlerarasındaki ilişkileri kontrol etme sanatı olarak ifade etmektedir. Bu açıdan diplomasinin gerçekleşmesinde bazı araçlara gerek duyulmaktadır. Önemli olan bu araçların dış politika amaçları doğrultusunda ortak amaçlara hizmet eder şekilde icra edebilmektir. Diplomasi, aynı zamanda uluslar arası ilişkiler uygulamasının bir aracı olarak da işlev görmektedir.

Hızlı ulaşım teknolojileri sayesinde, başbakanlarla bakanlar kısa sürede buluşabilmekte, başkentlerinden ayrılmak istemezlerse, video-konferans veya

internet teknolojisiyle yüz yüze müzakereler gerçekleştirebilmektedirler (İskit, 2011: s.348).

Hızla gelişen iletişim teknolojileri ve bu teknolojilerinin siyasi ilişkilerde de kullanılması, siyasi anlamda ilişkileri daha şeffaf hale getirmektedir. İletişim imkânlarının ve medya organlarının bu denli hızlı bir ileti gücüne sahip olması diplomatik ilişkileri ciddi anlamda etkileyen bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Bir liderin bir başka lider veya ülkesi ile ilgili düşünceleri hızlı bir biçimde dünyanın her ülkesine yayılmakta ve yine hızlı bir biçimde algı oluşumu başlamaktadır.

Diplomasinin tarifini pek çok farklı şekilde yapmak mümkündür. Diplomasi, işbirliği anlamına gelen, birliktelik gerektiren bir siyasi iletişim tekniği sayılmaktadır. Müzakere gerektiren bir yapısı olan diplomasinin başarılı olması için dış politika içeriklerinin hedef ülkelerle karşılıklı bir çıkar ilişkisi doğurması gerekmektedir. Profesyonel manada diplomasinin icrası ise planlı ve programlı bir yapı içerisinde diplomatik amaçların gerçekleştirilmesine bağlıdır. Sir Ernest Satow'a göre, diplomasi bağımsız devletlerin hükümetleri arasındaki resmi ilişkilerin icrasında uygulanan zekâdır (Tuncer, 2009: s.15).

Öncelikle bir karışıklığı ortaya koymakla diplomasiye giriş yapmak daha anlamlı olacaktır. Diplomasi ve dış politika terimleri, genellikle birbirleriyle karıştırılmakta, çoğu kez de aynı anlama geldiği sanılarak birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Dış politika ve diplomasi birlikte hareket eden bir bütünün parçalarıdır ve bu bütünü ayırmak imkânsızdır. Dış politika, devletlerin devletler ile ilişkilerinde ortaya koyacağı ana hedefler doğrultusunda belirleyeceği yol haritasını ve genel amaçları içeren bir sistem olarak ifade edilebilir. Diplomasi ise, bu hedeflerin ve maksatların icra edilme süreci veya metodudur. Diplomatın görevi, hükümet tarafından tayin edilen dış politikayı icra etmektedir (Tuncer, 2009: s.17).

Diplomasi, bir müzakere sürecidir. Bu süreçte ilişkileri geliştirmekle görevli diplomatlar devleti temsilen katılım sağlamaktadırlar. Devlet başkanı, başbakan, bakanlar, milletvekilleri, kısacası devlet erkânına dâhil birçok resmi görevli diplomasi icrasına katkı sağlayabilmektedirler. Diplomasi sürecinde bu sürece katkı sağlayan her tür siyasi yöntem diplomatlarca icra edilebilir. Lobi, halkla ilişkiler, sosyal sorumluluk gibi bazı yöntemler diplomatik kazanımlar elde etme noktasında

ülkelere önemli çıkarlar sağlamaktadırlar. “Diplomatik müzakereler” veya “diplomatik müzakerelerde izlenen yöntemler” bu anlama ilişkin kavramlardır (Arı, 2011: s.35).

Diplomasi, siyaset kurumunun kabiliyet gerektiren bir argümanıdır. Gönlübol (1993: s.115), karar verme noktasında etkili diplomatların devletin uluslararası alandaki hedefleri ve amaçları saptadıktan sonra ve durumların gerektirdiği güce ulaştıklarında, amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli araçlara başvurduklarını ifade etmiştir. Morgenthau ise (1970: s.434) diplomasiinin dış politikada insanların bilinçlerinin kazanılması için ortaya konan tüm çabaları içerdiğini dile getirmektedir.

Gönlübol’a göre (1993: s.115) diplomaside kararların kazanıldığı araçlar beşe ayrılmaktadır. İlki diplomasiidir ki diplomasi, siyasal nitelikli bir tekniktir. İkincisi psikolojik tekniklerdir. Psikolojik teknikler geçmişte Hitler Almanyası’nın sıkça kullandığı propagandayı içerir. Üçüncü araç ise ekonomidir. Ekonomi diplomasiinin amaçları gerçekleştirme girişiminde finansal etkiye sahiptir. Dördüncü araç da iç işlerine müdahale etmektir. Bu araç da söz konusu hedef devletlerin diplomatik olarak etki altına alınmasına zemin hazırlar. Beşinci araç da silahların kullanılmasıdır.

Diplomasiinin uygulanmasıyla devletler dış ilişkilerde politikalarını oluşturup elde etmek istedikleri amaçlar doğrultusunda bir yol haritası belirlerler. Bu stratejilerin hayata geçirilmesi için uzman kişiler ve kurumlar (bakanlıklar, koordinatörlükler v.b) görevlendirilir. Devletler bu diplomatların ve kuruluşların faaliyetlerini finanse etmek için özel bütçe oluşturup belli dönemlere ait mali planlar hazırlarlar.

2.2. DİPLOMASİNİN AKTÖRLERİ VE DİPLOMASİDEKİ YERİ

Tideman (2001: s.8) diplomasiinin, yeni iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle beraber değişen aktörlerin uluslar arası ilişkilerde büyük rolleri olduğunu belirtmektedir. Değişen dünya dijital devrimlere bağımlı hale gelmiş ve küreselleşme olağan üstü hızla tüm ilişkileri etkileyen bir güce ulaşmıştır. Soğuk Savaşın bitmesi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle beraber sınırlar ortadan kalkmış gelişen iletişim teknolojileri, Soğuk Savaş’ın bitimiyle ile beraber önemi anlaşılan yabancı halklarla iletişimin daha güçlü hale getirilmesinin önünü açmıştır. Soğuk Savaş ile,

Amerika Birleşik Devletleri, kendi dış politika amaçlarına ve uluslararası çıkarlarına destek olmak için kıtalar arası bilgilendirme çalışmaları yapmış ve eğitim programları ile özellikleri ülkelerin genç beyinlerini Amerikan fikirleri ile etkilemeyi amaçlamıştır. Diğer ülkelerin halkları ile iletişimini güçlü seviyelerde tutmak için kendi ülkesini yabancı halklara açan ABD, Soğuk Savaş'tan sonra kalplerin kazanılarak rızanın üretilmesinin önemini bir kez daha tüm dünyaya göstermiştir.

Diplomasinin aktörleri, uluslararası ilişkilerin yürütülmesi için çeşitli görevleri yerine getirerek siyasi ilişkilerin geliştirilmesine katkıda bulunurlar. Devlet, uluslar arası örgütler, çok uluslu şirketler ve sivil toplum kuruluşları diplomasinin yürütülmesinde görevli aktörlerdir.

2.2.1. Devlet

Diplomasinin uygulanabilirliği, uygulayıcıların girişimlerine bağlıdır. Bu girişimleri yerine getiren bir takım aktörler çeşitli faaliyetlerle diplomatik amaçlarını gerçekleştirirler. Diplomasinin amaçlarını uzlaşma, ikna etme ve sert güç yöntemleri ile gerçekleştirebilmektedir. Diplomasi sanatı belirli bir zamanda, elinde bulundurduğu bu üç yolun her birine doğru ve yerinde önem vermesini bilmektir (Morgenthau,1970: s.686). Diplomasinin amaçları doğrultusunda kullanılacak olan bu üç yol küreselleşme ve yeni iletişim teknolojileriyle birlikte ele alındığında diplomasi sürecine yeni aktörlerin kazandırılmasını sağlamıştır. Devlet, diplomasinin aktörleri içerisinde diğer tüm aktörlerin başında gelen ve tüm diplomatik ilişkilerin yönetildiği temel aktör olarak kabul edilmiştir.

Kapani (2002: s.35), devleti bir ülke üzerinde var olan, zorlayıcı etki gücü olan bir üstün iktidar tarafından yönetilen bir insan topluluğunun meydana getirdiği bir kurum olarak tanımlamaktadır. Devletin güç varlığı sadece vatandaşları ya da güç uyguladığı vergi mükellefleri ile sınırlı değildir. Kışlalı'ya göre (2007: s.105) devlet, toplum adına hareket edebilen ve bu amaç için güç kullanabilen, ülkesi ve insanı ile birlikte bütün bir ülkeyi temsil edebilen ve ülkenin simgesi olan bir siyasi kurumdur.

Devletin yaptığı bu tür çalışmalar yeni bir diplomatik ilişkiler kurmak için olduğu kadar diplomatik ilişkilerin kuvvetlendirilmesi ya da bozulan ilişkilerin tamiri için de

kullanılabilmektedir. Diplomatik yeteneklerini sürekli geliştirdiği için zaman içerisinde devletin de kazandığı diplomatik güç artacaktır. Aynı şekilde kamu diplomasisi ve yumuşak güç unsurlarını sağlayabilmek için de çağın gereklerini yerine getirebilen devletler yabancı ulusların hayranlıklarını kazanabilmektedirler. Bütün bunların yanında devletlerin birincil amacı Sancar'a göre (2012: s.15) güvenlik ihtiyacıdır.

Devlet başlı başına bir siyasi olgudur. Bu anlamda onu oluşturan ulusundan ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. Arı'ya göre (2001: s.16) ulus benzer ortak amaçlar için buluşan ortak kültürel özelliklere sahip en geniş toplumsal yapıdır ve birden fazla devlette var olabilmektedir. Bu sebeple devlet kurumu ulustan daha küçük bir yapıda kalabilmektedir.

2.2.2. Uluslararası Örgütler

Devletlerin üye oldukları, devletleri siyasi, askeri ve ekonomik konularda denetleyen devlet üstü kuruluşlar, dünyadaki yönetsel dengeyi sağlamaktadırlar. Resmi müdahale hakkı ile uluslar arası tüm örgütler belirlenen koşullara ters düşen tüm üyelerine zor kullanma hakkını saklı tutmaktadırlar. Sönmezoğlu'na göre (2009: s.141) devlet üstü örgütler sadece tek bir amaç için yönelik kurulabileceği gibi birden fazla amacı yerine getirmek için de kurulabilmektedir. Küresel ve bölgesel, yeni üyeliklerle açık ya da kapalı, ekonomik nitelikleri olan ya da olmayan gibi birçok farklı ayrımlara tabi olmaktadır.

Devlet üstü kuruluşların ortaya çıkmasındaki amaç üye devletlerarasında askeri, ekonomik ve hukuki anlaşmazlıkların ve gerilime sebep olacak tüm unsurların ortadan kaldırılmasıdır. Sönmezoğlu (2009: s.33), I.Dünya Savaşı'ndan sonra savaşın, dış politikada bir araç olarak görülmeye başlandığını aynı zamanda savaşların oluşmasına sebep olan tüm girişimleri engellemeye çalışan bir tehdit olduğunu belirtmektedir. Bu sebeple kurumsallaşmış ve küresel nitelikte bir örgütlenmeye ve devletlerarasındaki anlaşmazlıkların çözüme kavuşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Uluslar arası örgütlerin geçmişi 19.yüzyılın sonlarına dayanmaktadır. Bu örgütler çeşitli amaçlarla çoğalarak günümüzde siyasi, ekonomik, askeri, sağlık ve çevre gibi birçok alanda faaliyet göstermektedir.

Sönmezoğlu (2000: s.52), evrensel örgütlenmelere örnek olarak tüm ulusal aktörleri içerisinde barındıran Birleşmiş Milletleri, blok tipi örgütlenmelere örnek olarak North Atlantic Treaty Organization (NATO) ve Varşova Paktı gibi ortak amaçları benimseyen ulusal aktörlerden meydana gelen örgütlenmeleri göstermektedir. Bunun yanında Blok tipi örgütlenmelere benzeyen ancak uzun vadede siyasal bütünleşmeyi amaçlayan Avrupa Birliği (AB) gibi örgütlenmeleri de evrensel örgütlenmeler olarak nitelemektedir.

Devlet üstü kuruluşların devletlerin uluslararası alandaki gücünü sınırlayan aktörler olduklarını belirtmiş olmakla beraber, bazı durumlarda kurucu üyelerin çıkarlarını lehine hareket ettikleri, çatışmaları görmezden geldikleri, çatışmalara geç müdahale ettikleri gibi olumsuz durumlarla karşılaşabilmektedir. Nitekim bu örgütlere üye olan büyük güçler, örgütü dış politika hedefleri doğrultusunda etkileyebilmektedirler. Büyük güçlerin uluslar arası örgütleri kendi dış politikalarının bir zemini olarak kullanmaları görülebilmektedir. Bu türden işlevleri ile örgütlerin, ilgili devletlerin dış politikaları üzerinde doğrudan etki oluşturmaları değil, ancak bu etkilerin oluştuğu ilişkilere zemin hazırlamaları söz konusudur (Sönmezoğlu, 2000: s.652).

Henrikson, (2006: s.7) batı devletlerinin 2. Dünya Savaşı'ndan bugüne kadar geçen sürede kamu diplomasisi uygulamalarıyla başlattığı büyük stratejik girişimlerin, Sovyetler Birliği'ne karşı beş temel fikir ile gerçekleştiğini belirtmiştir. Bu fikirler Soğuk Savaş sırasında 'birleştirme', 'çevreleme' ve 'nüfuz' Soğuk Savaş sonrasında ise NATO ve AB eliyle 'genişletme' ve 'dönüşüm' olarak şekillenmiştir. Son bölümde, yani dönüştürme bölümünde günümüz siyasi ortamı resmedilmiştir. NATO ve AB kurumları vasıtasıyla ABD, ulusal bazı çıkarlarını gerçekleştirmek amacıyla evrensel değerleri korumaya çalıştığını söylediği bazı eylemlere girişmiştir. Bunu en iyi özetleyen dönemin Dışişleri bakanı Condolezza Rice olmuştur. Rice (www.state.gov, 2006), bir üniversitedeki konuşmasında Amerikan vizyonunun tüm dünyanın lideri olduğundan, dünyadaki her ülkedeki monarşilere son vermek için demokrasiyi desteklemekten bahsetmiştir. Rice konuşmasında, dünyadaki demokrasi eksikliğini giderebilecek gücün Amerika'da olduğunu ve dünyayı değiştirmenin gerekliliğini vurgulamış ve bu değişikliğe 'dönüşümsel diplomasi' adını vermiştir. Dışişleri eliyle dünyaya gerekli mesajları veren ABD, yapacağı askeri operasyonlara

olumlu algı oluşturabilmek için ön bilgilendirme yaparak zemin hazırlamıştır. Bununla birlikte egemen güç olarak uluslar arası örgütler eliyle ulaşmak istediği topraklara yasal engellere takılmadan ulaşabilmiştir.

Devlet üstü kuruluşlar tüm üye devletlere ve hizmet ettikleri amaçlara eşit mesafede olmamaktadırlar. Bazı uluslar arası askeri, ekonomik ve ya siyasi amaçlar kurucu devletleri, devlet üstü kuruluşlara müdahale etmeye iter. Bunun sonucunda da savaşları engelleyemeyen bir NATO, ekonomik çözümler üretemeyen bir Economic Forum ve ya barışa hizmet edemeyen bir Birleşmiş Milletler'in doğması kaçınılmaz bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır.

2.2.3. Çok Uluslu Şirketler

Yeni kurulan küresel dünya düzeninde, hükümetler diplomasi hususunda tek başlarına hareket etmelerine rağmen, hükümet harici kuruluşlardan olan küresel şirketler diplomasinin icrasına olumlu katkılar sunmaktadırlar (Tuncer, 2009: s.134). Uluslar arası nitelikte çalışan şirketlerin ortaya çıkmasında küreselleşmenin etkisi bulunmaktadır. Uluslar arası ticaret anlaşmaları, girişimci kredilerinde sağlanan kolaylık ve ülkelerin üye oldukları uluslar arası ekonomik örgütlerin iş birliği vasıtasıyla küreselleşme kavramı etkisini arttırmış ve çok uluslu şirketler ortaya çıkmıştır. Nye'a göre (2005: s.92) devlet harici organizasyonlar giderek sınırlarını genişletmekte ve ulaştıkları ülke sayısı artmaktadır. Bu tamamen yeni bir hareket olmamakla birlikte son yıllarda bu denli artmasının sebebi dijital alanda yaşanan teknolojik gelişmelerdir.

Kamu diplomasisi konusunda küresel ölçekte faaliyet gösteren şirketlerle iş dünyası önemli bir etkiye sahiptir. Ticari hacim, geçmişte ve günümüzde her zaman bir ülkenin en önemli yumuşak gücünü teşkil etmektedir. Devletlerin elde edemediği bazı amaçları ticari örgütler daha kolay başarmaktadırlar. Özellikle yabancı ülke halkları ile bir iletişim kurma konusunda ticari şirketler önemli bir etkiye sahiptirler (Demir, 2012: s.67).

Şirketlerin diplomasi sürecinde devletin alanına müdahale etmesi ve devletin karar alma mekanizmalarını etkileyebilmesi yetisi küreselleşme sürecinde şirketlerin ‘yönetişim’ adı altında aslında toplumu yönetmeleri sürecine atıfta bulunmaktadır.

Bir şirketin siyasi parti fonlarına egemen olması, o ülke ekonomisinde önemli bir yere sahip olması gibi örnekler onun gelecekte devlete de egemen olabilmesi, ya da devlet politikalarının kendi çıkarları doğrultusunda etkileyebilmesi ihtimallerini barındırmaktadır (Sancar, 2012: s.19).

2.2.4. Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil toplum devletin müdahale alanlarının dışında kalan ekonomik ve sosyal alanı tanımlamak için gereksinim duyulmuş bir kavramdır. Bu alan, kendi kendini düzenleyen, kendi ilke ve kurallarına göre işleyen özerk bir alandır (Biber, 2006: s.15).

Globalleşme ile birlikte sivil toplum anlayışı dünya çapında adından söz ettirir noktaya ulaşmıştır. Bunun en önemli sebebi her hareketlenmeyi başlatan enformasyon toplumunun oluşumudur. Sivil gücün siyasi anlamda katılımı etkili olması enformasyon toplumunun gelişimiyle gerçekleşmiştir. Nye’a göre (2004: s.90) enformasyon çağı, uluslar arası alanda devlet harici organizasyonların önemini ortaya çıkarmıştır. Bu yeni bir kavram değildir ancak iletişim olanaklarının gelişmesiyle sivil toplum kuruluşlarının sayısında büyük artış yaşanmıştır, bazı örgütler hükümetlerden daha etkili hale gelmiş ve halkın daha çok güvenini kazanmışlardır.

Sivil toplum örgütleri halktan daha fazla destek görmekte ve hükümetlere karşı muhalefet özelliği sergilemektedir. Bu yönüyle muhalefet partilerine siyasi anlamda destek olan bir yapıya sahip olduklarını söylemek mümkündür. Sivil toplum anlayışının öncelikli gayesi çoğunluk iradesini göstermek ve hakların savunusunu yapmaktır. Sivil toplum siyasi değil özgür bir sivil dayanışmadır. Ancak günümüzde siyaset sadece siyasilerce yapılmamakta ve siyaset dışı bazı örgütlerin desteği ile bir takım kararlar alınabilmektedir.

Mazlum ve Doğan'a göre (2006: s.12) sivil toplum aktörlerinin diplomasi sürecine dâhil olmalarıyla hiyerarşik düzlemde yürütülen diplomatik ilişkiler, artık devletten topluma hatta toplumdan topluma yatay ilişkileri de içeren çok aktörlü ve çok yönlü, karmaşık ilişkiler ağı halini almaktadır. Bu noktada hükümetlere düşen, sivil toplum teşekkülleri arasındaki işbirliğini koordine etmek ve bu ilişkiyi geliştirmektir (Tuncer, 2009: s.128).

2.3. KAMU DİPLOMASİSİ KAVRAMI

Kamu, ülkenin varoluşunun sebebi, siyasi varlığına, ekonomik gücüne, birliğine ve bütünlüğüne, olumlu ya da olumsuz etkisi bulunan topluluklardır. Kamu diplomasisi terimi ise milletlerarası ve kültürel ilişkiler sürecine ilk olarak 1965 yılında, sonradan Boston'daki Tufts Üniversitesinde Fletcher Diplomasi okulunun dekanı olan emekli Amerikalı diplomat Edmund Gullion tarafından dâhil edilmiştir (Cull, 2009: s.17'den aktaran Demir, 2012: s.13). Hans Tuch (1993: s.3'ten aktaran Sancar, 2012: s.79)'a göre kamu diplomasisi, ulusal amaçlar, güncel politikalar, fikir, idealler, kuruluşlar ve toplumunun kültürünün yabancı halklara anlatılması amacıyla gerçekleştirilen iletişim sürecidir.

Uysal'a göre (1998: s.65) kamu kavramı, teknik anlamda bir kuruluşun eylem ve işlemlerinden doğrudan ya da dolaylı, olumlu ya da olumsuz olarak etkilenen; kanaat ve eylemleriyle kuruluşu olumlu ya da olumsuz doğrudan ya da dolaylı olarak etkileye; ortak kanılara, davranışlara çıkarlara sahip birey, grup ve kuruluşları anlatmaktadır.

Ancak günümüzde, bahsedilen kamunun kendi içinde benzer olan bireyler toplamından daha çok gittikçe farklılaşan etnik, kültürel, dini ve daha birçok başlıkta toplanabilecek grupları tarif ettiği de ifade edilmektedir (Yıldız, 2010: s.27). Büyüyen ve gelişen toplumlarda kamu, tek bir özelliğe bağlı kalmayan, inançları, kültürü ve ekonomik şartları farklı olan gruplardan oluşmakta ve hatta bazı ülkelerde bu gruplar siyasi ortamda farklı temsil edilmektedirler.

Kamu diplomasisi, sadece iktidarlara değil aynı zamanda özel teşebbüs sahipleri ile de etkileşim imkânı tanınması vesilesiyle diplomasiden farklılık göstermektedir

(Leonard, 2002: s.1'den aktaran Demir, 2012: s.13). Özetle kamu diplomasisi, kendi ülkesinin halkları dışında bulunan, yabancı devletlerin halklarını kendi ülkesinin çekici özelliklerine doğru etkileme sanatına verilen isimdir. Kamu diplomasisi, kültürel, dini, ekonomik ve siyasi birçok sebeple içeriği değişebilen ancak amacı daima yabancı halkları etkilemek olan bir diplomatik disiplindir. Kamu diplomasisi, iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle değişime uğrayarak çeşitli formlarla yabancı kamulara ulaşmaktadır. Becerikli'ye göre (2005: s.17) iletişim teknolojilerinin yaygınlaşması ve dış ilişkiler sürecinde kamu katılımının artması, kamusal diplomasiye doğru oluşan değişimi kolaylaştırmıştır.

Kamu diplomasisinde kaynak genellikle bir devletin resmi görevlileri olarak, dışişleri bakanlığına, devlet başkanlığına ya da başbakanlığa bağlı ilgili birimlerin çalışanlarıdır (Sancar, 2012: s.32). Kamu diplomasisi, hedef kamu olan yabancı halklar ve bu gibi hedef kitlelerin diplomasinin iç hedef kitle ile dış hedef kitlenin ayrımının anlaşılmasından sonra üretilen stratejileri hedeflemektedir (Melissen, 2005: s.13).

Görüldüğü üzere hükümetlerin ya da devleti yöneten erklerin kamu diplomasisi çalışmalarının oluşumunda rolleri kritiktir. Bu sebeple hükümet politikasına dönüşmüş olan kamu diplomasisi girişimleri hükümetler değiştikçe farklı formlarla karşımıza çıkabilmektedir. Örneğin, sosyalist siyasi görüşlü bir partinin belirlediği bir kamu diplomasisi faaliyeti, yerine gelen muhafazakâr siyasi görüşe sahip bir hükümet tarafından dış politikadaki farklı önceliklerden dolayı rafa kaldırılabilir.

Kamu diplomasisi konusunda başarılı olabilmek için, hedef ülke ya da bölgedeki hedef kitle tanımlanmalı ve bu hedef kitlelerle iletişimi sağlamak için stratejilerin ve amaçların farklı yollarla uyarlanması gerekmektedir (Ham, 2003: s.433). Hedef kitlenin özelliklerinin bilinmesi, o kitleye uygulanacak olan kamu diplomasisi faaliyetlerinin şekillendirilmesini kolaylaştıracak ve doğru yönde adımların atılmasını sağlayacaktır. Sokuvitz ve George'a göre (2003: s.100) bir ülkenin imajını oluştururken, medyanın birbirinden farklı ülkelerde ne şekilde faaliyette bulunduğunu bilmek gerekmektedir.

Kamu diplomasisinin gerçekleştirilebilmesi uygulanacak olan halkla ilişkiler faaliyetlerinin başarısına bağlıdır. Halkla ilişkilerin kamu diplomasisi ile ilişkisini Yağmurlu (2011: s.10) şöyle açıklamaktadır: Esasında, kamu diplomasisi uluslar arası ilişkilerin bir alt başlığı gibi durmakta, halkla ilişkiler ise ticari işletmelerin bir uygulama alanı gibi görülmektedir. Ancak halkla ilişkiler, işletme dar alanından örgüt eksenine oturtulduğunda görülmektedir ki, kar amacı gütsün gütmesin, her türlü örgütün ilgili kamularına yönelik bir iletişim faaliyeti bulunmaktadır. Uluslar arası halkla ilişkiler uygulamalarıyla pek çok ülkenin bütçesinden büyük bütçeye sahip çok uluslu şirketlere iletişim stratejilerinde yardımcı olan halkla ilişkiler faaliyetlerinin devletler için de uygulama geliştirebileceği aşikârdır.

Bunun yanı sıra kamu diplomasisi, kamu ile iletişimi içermesi sebebiyle Aslı Yağmurlu (2011: s.10) tarafından bir halkla ilişkiler yöntemi olarak kabul edilmekte ve devletler tarafından kullanılan bir halkla ilişkiler faaliyeti olarak değerlendirilmektedir. Aynı şekilde Sancar (2012: s.113) da kamu diplomasisi çalışmalarını devletlerin uluslar arası halkla ilişkiler metodu olarak değerlendirmiştir.

2.3.1. Kamu Diplomasisi'nin Aktörleri

Kamu diplomasisi, daha önce de belirttiğimiz üzere ortaya çıktığı yıllarda sadece devlet aktörü tarafından kullanılan bir diplomasi enstrümanıydı. İletişim teknolojilerinin gelişimi, kamu diplomasisinin kullanım alanını ve biçimini de değiştirmiştir. Kamu diplomasisinin diğer aktörlerinin de zamanla devletle daima bir ilişki imkanı olmuştur. Şunu da belirtmek gerekir ki, devlet aktörünün olmadığı bir siyasi ortamda sağlıklı işleyen bir kamu diplomasisi faaliyetinden söz etmek mümkün olmayacaktır. Bunun yanında devletin yapısını oluşturan ve bu yapı içerisinde yabancı halklar ile iletişimde görevli tüm kurumlar birer kamu diplomasisi aktörüdür. Ayrıca, sivil toplum kuruluşları, örgütler ve baskı grupları gibi etkin sonuç alabilecek yapılar kamu diplomasisi aktörleri içerisinde değerlendirilmektedir. Kamu diplomasisi sürecinde hedef topluluğa hedef kitle yerine “sosyal paydaş” demek daha doğru olacaktır.

2.3.1.1. Okullar

Kamu diplomasi faaliyetleri konusunda eğitim kurumları, araştırma yönleri sebebiyle ve kültür akışı sağlayan kurumlar olmaları bakımından önemli birer sosyal topluluklardır. Üniversitelerin ve enstitülerin yaptıkları bilimsel araştırmalar ve hazırladıkları raporlar kamu diplomasisinde kullanılmaktadır. Ancak üniversiteler araştırma yapmaktan ziyade diplomasinin arttırılmasında ve kamu diplomasisinin özellikle kültür içeriklerinin iletilmesinde önemli bir argümandırlar. Üniversitelerin yanında diğer okullar da yabancı halklarla iletişim ve ikna konusunda önemli bir role sahiptirler.

Hem ülkemizde hem de dünyada birçok okul esas amacı eğitim olmasına rağmen öncelikle kültür yayma ve toplumları etkileme amacıyla hükümetlerce kurulmuştur. Çeşitli siyasi amaçlar, kültürel özellikler ve bazı menfaatler yurtdışında temas kurulan eğitim kurumlarınca yabancı halklara iletilir. Bu anlamda okullar yeni yetişen neslin fikirlerini inşa etmede önemli bir kamu diplomasisi organı olarak görev yapmaktadırlar.

Ülkemizde birçok ülkenin kültürel özellikleriyle kurulmuş lise ve üniversite denginde okullar bulunmaktadır. Sancar (2012: s.94), Saint Benoit Fransız Lisesi, Amerikan Lisesi, Alman Lisesi, İtalyan Lisesi, Robert Koleji, St. Michel, Üsküdar Amerikan Lisesi, Tarsus Amerikan Lisesi ve St. Georg Avusturya Lisesi gibi yabancı kültür içerikli birçok okulun kültürel değerlerini Türk öğrencilere aktarma işlevi bulunduğunu belirtmektedir. Bütün yabancı okullar başlangıçta misyonerlik faaliyeti gerçekleştirmek amacıyla hareket etmekteydiler. Özellikle Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde ülkemiz topraklarında kurulan bu okullar, kültürlerini yayan ve bulundukları topraklarda kendi görüşlerine uygun idareciler yetiştirmeyi amaçlamaktaydılar. Kılıç (2005: s.68) yabancı okulların sayılarının çok arttığını, 1905 yılına gelindiğinde Osmanlı topraklarında sadece yabancılara ait okul sayısı 600'ü bulduğunu dile getirmiştir.

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte bir dizi yenilikle beraber eğitim anlayışında da köklü değişiklikler yapılmıştır. 3 Mart 1924 yılında yapılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tüm eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış böylece tüm

eğitim kurumlarının genel idaresi Türkiye Cumhuriyeti'nin kontrolüne geçmiştir (www.meb.gov.tr).

Üniversiteler sadece ulusal çapta çalışmalar yapmamaktadırlar. Davet edildikleri uluslar arası konferanslarda ya da eğitim ortaklığının bulunduğu ülkelerdeki tüm bilimsel çalışmalarda kamu diplomasisi mesajlarının iletilmesi konusunda önemli fırsatlara sahiptirler. Bu gibi fırsatları bireysel çabalarla elde etmek olanaksızdır.

Ancak Üniversite ya da diğer kademeli okullar vasıtasıyla uluslararası konferanslarda mesajlar daha etkili bir biçimde hedefe ulaştırılabilir. Bu gibi etkinliklerde verilen mesajların taşıyıcıları en az mesaj kadar önem arz etmektedir. Türkiye'yi yurt dışında yaptıkları çalışmalarla temsil eden akademisyenler ve çalışmanın yapıldığı ülkede katılım gösteren tüm akademisyenler mesajların vericileri olarak iletilmelerini sağlarlar. Bu konuda önemli olan bir diğer nokta da uluslar arası bağlantıları olan Türkiye üniversiteleridir.

Sancar'a göre (2012: s.93) uluslararası bağlantıları olan üniversite olarak Galatasaray Üniversitesi gösterilebilir. Uluslar arası bir anlaşma ile kurulan Galatasaray Üniversitesi, Fransız tarzı eğitim sistemini benimsemektedir. Fransa'dan birçok üniversitenin dâhil olduğu bir birliğe üye olan üniversite, ilişkide bulunduğu tüm yabancı üniversitelere Türkiye'nin gelecek vadeden projelerini ve modern görünümünü aktaran bir kamu diplomasisi elçisidir.

Galatasaray Üniversitesi, Fransa Parlamentosu'nda 22 Aralık 2011 tarihinde kabul edilen 1915 yılında olduğu iddia edilen Ermeni olaylarıyla ilgili sözde Ermeni soykırımını yok saymayı cezalandıran yasayı kınamıştır. Fransız menşeli olmasına ve Fransız ekolü ile öğrenci yetiştirmesine rağmen alınan bu anti demokratik kararı kınayarak bağlı bulunduğu konsorsiyuma muhalefetini dile getirmiştir. Yasanın düşünce özgürlüğüne aykırı olduğunu dile getiren Galatasaray Üniversitesi, başta dönemin rektörü Prof. Dr. Ethem Tolga olmak üzere mütevelli heyetinde bulunan diğer akademisyenler Fransa'daki konsorsiyumun başkanına mektup yazmış ve üye olan 40 üniversiteyle iletişime geçerek tepkilerini iletmiştir (Çakmakçı, Hürriyet Gazetesi, 25 Mart 2012).

2.3.1.2. Sivil Toplum Kuruluşları

Hükümet, kamu diplomasisi faaliyetlerinde tek başına değildir. Hükümet dışı organizasyonlar ve bu organizasyonlar vasıtasıyla öne çıkan bireysel girişimler sivil toplum hareketi olarak kamu diplomasisi amaçlarını gerçekleştirmek üzere hareket ederler. Sivil toplum anlayışının gelişmesi ve uluslar arası siyasette önemsenmesi sivil dayanışmayı kamu diplomasisi konusunda da önemli bir aktör haline getirmiştir. Melissen'e göre (2007: s.22) yeni kamu diplomasisi anlayışı, diğer ülkelerin sivil toplum örgütleriyle ilişki inşa etmek, içeride ve dışarıda hükümet harici organizasyonlarla olan bağları kolaylaştırmak için çalışmaktadır.

Tüketiciler ve ülkelerin vatandaşları ticari küresel markalara göre sivil toplum kuruluşlarına daha çok güven duymaktadırlar. Kendi adlarına hareket etme hakkını genellikle sivil toplum örgütlerine vermeyi tercih etmektedirler. Bunun nedeni herhangi bir ticari kaygısı olmayan bu grupların tek gayesi, savundukları toplumsal fikrin halk adına gerçekleşmiş olmasıdır. Hayvan Hakları Organizasyonu (WWO) dünya çapında nesli tükenmekte olan hayvanları korumaya yönelik çalışmalar yürütürken herhangi bir maddi çıkar gözetmemektedir. Aynı şekilde Dünya Sağlık Örgütü(WHO)'de dünya genelinde insanlığın temel sorunlarından biri olan bulaşıcı hastalıklarla mücadele konusunda çalışırken herhangi bir ekonomik çıkar talep etmemektedir.

Yapılan bir araştırmaya göre Uluslararası Af Örgütü, Dünya Doğal Hayatı Koruma Vakfı, Greenpeace ve Oxfam örgütleri, Fransa, Almanya ve İngiltere'de en çok güvenilen sivil toplum örgütleri seçilmişlerdir (Tench ve Yeomans, 2006: s.116).

Sivil toplum örgütlerini etkin kılan bir başka önemli konu da bu örgütlerin özellikle dünya çapında büyük devrimlere sebep olan iletişim teknolojilerindeki gelişimleri yakından takip etmeleridir. Çünkü yeni medya başta olmak üzere tüm iletişim olanakları, hedef odağa ulaşma konusunda ne kadar hızlı ise o kadar etkili sonuç verebilir. Bu nedenle sivil toplum kuruluşları sosyal medyayı hükümet organizasyonlarına göre daha faal kullanmaktadırlar. Tuncer'e göre (2009: s.214) Greenpeace gibi çevre konusunda faaliyetlerde bulunan hükümet harici organizasyonlar, basın toplantılarıyla, televizyon haberleriyle, cep telefonları ve internet vasıtasıyla eylemlerini doğrudan dünya kamuoyuna duyurabilmektedirler.

Türkiye’deki kamu diplomasisi çalışmalarında sivil toplum önemli bir yere sahiptir. Türkiye’de siyasi anlamda alınacak kararları etkileme gücüne sahip bazı sivil toplum örgütleri aynı zamanda baskı grubu görevi de gördüğünden hükümetle ilişkileri yakın derecededir. Dış siyasi konularda ve kamu diplomasisi konularında mesajların iletilmesi ve ekonomi alanında yabancı yatırımcıyla ilişkilerin konuşulduğu konularda Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD), Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD) gibi sanayicilerin oluşturduğu sivil gruplar oldukça etkindir. Bunların yanında kültür sanat etkinliklerinin düzenlenmesinde müzeler ve vakıflar, İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSİV) gibi kuruluşlar sosyal paydaşlara verilebilecek örneklerdir (Sancar, 2012: s.92).

2.3.1.3. Kanaat Önderleri

Kamu diplomasisi yabancı halkları etkileme sanatı olarak adlandırılrsa da çoğunlukla etkilendiğinde daha büyük bir etki oluşturacak olan elit kesimi hedef alan bir diplomasi türüdür. Kanaat önderleri halk tarafından takip edilen ve sözleri, tavsiyeleri dinlenen bireyler olduğundan, kamu diplomasisi çalışmalarında önemli girişimler kanaat önderlerini etkilemek amacıyla kullanılır.

Kanaat önderleri, spor, siyaset, bilim, ekonomi ve sivil toplum gibi konularda halkın benimsediği, fikirlerine önem verdiği ve karar vericilerle temas kurma ihtimalinin yüksek olduğu kişilerdir. Bunlar, sanatçılar, sporcular, siyasetçiler, sivil toplum örgütü liderleri, akademisyenler, bilim insanları, iş adamları gibi bireyler kanaat önderi sayılabilir.

Colombia Üniversitesi’nin Katz, Berelson ve Lazarsfeld önderliğinde gerçekleştirdiği etki ile ilgili olan araştırmaları sonucunda, enformasyonunun aktarılması ve tutumların değişmesinde kişilerarası ilişkilerden doğan etkinin geniş bir rol oynadığı ve kitle iletişim araçlarının doğrudan rolünün sınırlı olduğu saptanmıştır. Bununla beraber Yale Üniversitesi’nde yapılan araştırmalar sonucu; ‘İki Basamaklı Akış’, ‘fikir önderliği’ ve ‘kapı tutucu’ kavramları ortaya çıkmıştır (Erdoğan ve Alemdar, 2005: s.73).

Yumuşak gücün kazanılmasına yardımcı olan etkinliklere Nobel Ödülleri örnek olarak verilebilir. Bilim, siyaset ve sanat camiasının isimlerini yaptıkları çalışmalarla bir araya getiren Nobel Komitesi, verdiği ödülü aslında sadece bir kişiye vermiş olmamaktadır. O sanatçı ya da bilim adamının almış olduğu bu ödül ülkesinin bilinirliğini arttıran ve o dalda ülkenin ününü arttıran bir katkı sağlamaktadır. Nobel ödülünü hangi ülkenin kaç kez aldığı konusu da yumuşak güç ve kamu diplomasisi çalışmalarına katkı sağlayan bir başka bahistir.

Fransa Nobel Edebiyat Ödülleri'nde birinci sıradayken, İngiltere üçüncü, Almanya dördüncü ve İspanya beşincidir. Nobel Fizik ve Kimya Ödüllerinde ise İngiltere ikinci, Almanya üçüncü Fransa ise dördüncü sıradadır(Nye, 2005: s.76). Türkiye'den Nobel Edebiyat Ödülü'nü almaya hak kazanan ünlü yazarımız Orhan Pamuk, yazdığı eserlerle dünya çapında edebiyata ilgisi olan tüm yabancı halkları etkilemeyi başarmıştır. Romanları birçok dile çevrilen Pamuk, ülkemizin edebiyat alanında kaliteli çalışmalar yaptığını ispatlayan bir kanaat önderi olarak edebiyatta ismi ve ülkesi her daim hatırlanabilecek bir isim olmuştur. Sancar (2012: s.95), Yaşar Kemal gibi Legion d'Honneur'e sahip bir kanaat önderinin, Fransa'da Türkiye ile ilgili algılamaları yönettiğini ve Türkiye'nin stratejik iletişim yönetimine katkı sağladığını belirtmektedir.

Nobel Edebiyat Ödülü'nü en çok sayıda kazanmış olan Fransa'da edebiyata verilen önem şüphesiz oldukça fazladır. Bu nedenle Yaşar Kemal Fransızlar tarafından oldukça bilinmekte ve fikirleri dikkate alınmaktadır. Bu durum kanaat önderlerinin etkili olduğu toplumlarda algılamaları yönetebilme yeteneklerinin olduğunu göstermektedir. Nobel Komitesi gibi dünya çapında kıymetli sayılan ödüller dağıtan sivil toplum örgütleri, belirli güçler tarafından kullanıldığı takdirde hangi ülkenin bilinirliğine katkı sağlayacağını belirleyerek dünya devletlerinin, bilimine, kültürüne ve halkların düşüncelerine yön verebilme yetisine sahip olabilmektedirler.

2.3.1.4. İç Hedef Kitle

İç hedef kitle kamu diplomasisinde sosyal paydaş olarak ele alınmakta ve dışarıdaki başarıdan önce içerideki istikrarın sağlanması ve dünyaya aktarılması gibi

bir görevin gerçekleştirilmesinde önemi bir aktör olarak konumlanmaktadır (Sancar, 2012: s.96).

Devletlerin halkla ilişkiler çalışmalarının, ‘kamusal işler’ ve ‘kamuoyunun bilgilendirilmesi’ ifadeleri ile açıklandığı görülmektedir (Cutlip, Center ve Broom, 1994: s.464). Halkla ilişkilerin tanımlamaları kamu diplomasisinin sürdürülmesine katkılar sağlamaktadır. Kamusal işler denilen çalışmalar, kamu diplomasisi çalışmalarının iç hedef kitleye anlatılmasını içermektedir. Çünkü iç hedef kitle kamu diplomasisi faaliyetlerinden haberdar edilmelidir.

Diplomasinin iç halka hitaben anlatılması ve ABD özelinde ABD politikalarının ABD halkına anlatılması işlevi kamusal işler olarak adlandırılmaktadır. Bu anlamda kamusal işlerin yönlendirildiği hedef kitle iç hedef kitledir. Dış politika çalışmalarının kendi vatandaşlarına bildirilmesi iç hedef kitle çalışmaları yani kamusal işler olarak adlandırılmaktadır (Melissen, 2007: s.13). Hiçbir kamu diplomasisi çalışması kamusal işlerden bağımsız tutulmamaktadır. Çünkü en önemli kamu diplomasisi araçlarından birisi iç hedef kitledir. Nüfusun miktarı, kamunun bilgisi ve ülkesine duyduğu sevgi kamu diplomasisi çalışmalarına yaptığı katkıları etkilemektedir. Kamusal işler tamamıyla iç hedef kitleye hitap ederken kamu diplomasisinin ilgi alanı yabancı uluslardır. Kamusal işler, kamu diplomasisi çalışmalarının aynı şekliyle iç hedef kitleye uygulanmasıdır.

Sonuç itibarı ile kamu diplomasisinde hem hedef kitle hem de sosyal paydaş olan iç hedef kitle, devletlerin politikalarını anlatmasında mesajı alan konumundayken, bu politikaların anlatılması konusunda ise mesajı veren konumundadır (Sancar, 2012: s.98-99)

2.3.1.5. Medya Organları

Kitle iletişim araçlarının etkisinin bir ülkenin insanlarının diğer ülkelerin kişileri ve hükümetleri hakkındaki imajlarını biçimlendirmekte ve kitle iletişimi yabancı ülkeler hakkındaki enformasyonun büyük bir kısmını yaymaktadır (Kunczik, 1997: s.7). Kamu diplomasisi vasıtasıyla yabancı uluslar gündem oluşturularak etkilenmeye çalışılmaktadır. Nye’a göre (2008: s.101) kamu diplomasisinin uygulanmasında

yabancı basın kuruluşları önemli bir hedef kitledir. Ulusal imajın oluşturulması, kamu diplomasisi uygulayıcıları aracılığıyla, iletişim teknolojileri kullanılarak yön verilebilir. Gönderilen mesajlar hedefe ulaşmadan da yine kamu diplomasisi uygulayıcılarınca etkili bir biçimde değişime uğrayarak hedef kitleyi imaj üretilmesi amacıyla etkileyebilmektedir.

Kamuoyu oluşumunda önemli bir aktör olan medya, kamu diplomasisinde sürece dâhil olarak sosyal paydaş görevi görmektedir. Medyanın kamuoyu oluşumundaki rolü birçok kuramda ortaya konmuştur. Gündem oluşturma kitle iletişim araçlarının halk üzerinde etkili olmasının olası yollarından biridir. Komunun gündemine medya tarafından getirilen olumlu veya olumsuz yayınlar komunun kanaatlerini, düşüncelerini etkilemektedir (Bektaş, 2000: s.121).

Manheim'a göre (1993: s.150) medyanın oluşturduğu gündem, içerisinde yer alan aktörler, imajlar ve çeşitli yayınlarla ulaşmak istediği hedef kitleye aktarılan bakış açısını içermekte ve kamu gündemi medyanın verdiklerinden sadece dikkate değer olan konuları kapsamaktadır. Kamuoyu, gündem belirleme yöntemiyle belli başlı ülkelerde şekillendirilebilmektedir. Bu ülkelerde kamuoyunda konuşulan konular siyasilerce önemslenmektedir.

Yabancı basının gündem olan ülkeye, ülkenin kanaat önderine veya siyasi liderine göstermiş olduğu ilgi, kamuların dikkatini çekmektedir. Özellikle yurtdışı seyahatlerde yabancı basının göstereceği ilgi, o ülkenin ve diğer yabancı ülkenin halklarına ulaşma konusunda ciddi bir imkan sunar. Bu açıdan yabancı basın kuruluşları kendi çalışmaları için önemli kişilerle haber yapmak isterken, bu önemli kanaat önderleri de bu basın kuruluşlarının ilgisinden faydalanarak yabancı halklara ulaşabilmektedirler. Bu özelliğiyle yabancı medya kuruluşları kamu diplomasisi oluşturmada önemli birer araç haline gelebilmektedirler. Tıpkı bir siyasi güç gibi işleyen basın, kendi ülkesinin çıkarları gereği rakip ülkelerin hedeflerini belirleyebilmekte ve çıkarlar gereği o ülkenin kullanılmasını sağlayabilmektedir. Bu sebeple medya, devlet yetkililerince görevlendirilebilmekte ve kamu diplomasisi üretmek amacıyla devlet politikalarında kullanılabilmektedir. Nye'a göre (2003: s.81) gücü elinde bulunduran yönetimler, bilgiyi yönlendirebilen yönetimlerdir. Sancar'a göre ise (2012: s.100), kamu diplomasisi mesajlarının dış basında istenildiği

şekilde yer alması için ülke medyasının bu konuda yönlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Dış basın, kamu diplomasisinin birinci basamağı için önemli bir hedeftir (Nye, 2008: s.101). Medya, hedef kitleye ulaştırılacak mesajlar için bir araç konumundayken aynı zamanda ülkelerin görüşlerini, yaşam tarzlarını, önceliklerini, gücünü ve beklentilerini tüm dünyaya gösteren bir aynadır. Bu sebeple Türkiye’de bulunan medya kuruluşları tıpkı yabancı medya kuruluşları gibi kendi ülkesine hizmet eden bir çalışma grubudur. Türk kaynaklarından yayınlanan her haber, yabancı kaynaklarca ülkemiz ile ilgili fikirlerin oluşumunu sağlamaktadır. Ülkeler en çabuk medya vasıtasıyla tanındığı gibi hedef kitleler de yine en hızlı medya yoluyla etki altına alınabilmektedirler. Tuncer’e göre (2009: s.144) yeni iletişim teknolojileri, insanların düşüncelerini, iletişim ve davranış biçimlerini değiştirerek, yeni kültürel değerleri ve kimlikleri meydana getirmektedir.

2.3.1.6. Küresel ve Özel İşletmeler

Kamu diplomasisinde ülke yönetimlerinin çalışma ortaklarından birisi de özel girişimlerdir. Bu özel girişimler işlem hacimleri ve öz kaynakları bakımından küresel boyutta ticari çalışma alanlarına sahip olabilmektedirler. Birden fazla ülkede faaliyet gösteren ve uluslar arası çapta etkili karar vericilerle teması olabilen bu küresel işletmelerin başlı başına bir devlet kadar kararlara etki etmeleri, onları bu alanda sorumluluk görevi ile karşı karşıya bırakmaktadır.

Şirketlerin evrensel boyutlara ulaşması küreselleşme sonucunda gerçekleşmiştir. Ertürk’e göre (2010: s.28) küreselleşme, maddi manevi değerlerin ve bu değerler çerçevesinde oluşmuş birikimlerin de uluslar arası sınırları aşp, dünya çapında yayılmasını ifade eder. Bu değerler, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel nitelikte olabilir.

Küreselleşme iktidarın siyasetten ayrılması anlamına da gelmektedir. Siyasi kurumların dışına çıkan sermaye sahipliği, iktidar ile siyasetin farklı bölgelerde oluşmasına neden olmuştur. Siyasetin evi fiziksel coğrafi mekân olarak kalırken, sermaye ve bilgi akışı fiziksel mekânın önemsizleştiği elektronik ortamda ikamet

etmektedir (Bauman, 2000: s.129-130). Sonuç itibarı ile küreselleşme uluslar arası engelleri kaldıran teknolojik ve siyasi politikalarla ortaya çıkmıştır.

Küresel şirketler ve evrensel markalar insanların yaşamlarına siyasetçi hükümet üyelerinden daha fazla etki etmektedirler (Goodman, 2006: s.7). Kamu diplomasisi uygulamalarında özel sektörle birlikte hareket etme uygulaması hiç şüphesiz liberal kapital ülkelerde uygulanabilmektedir. Sosyalist ya da sosyal demokrat yönetimlere sahip ülkeler, her resmi girişimde özellikle yabancı kamuları etkileme gibi temel devlet işlerinde yüksek oranda devlet tekeline benimsemektedirler. Buradan yola çıkıldığında, kamu diplomasisi konusunda devlet-özel sektör işbirliğinin ilk olarak ABD’de ortaya çıktığını tahmin etmek zor olmayacaktır. Tuncer’e göre (2009: s.128) kamu diplomasisinin icrasında hükümete düşen rol sadece hükümet harici organizasyonlar arasındaki işbirliğini koordine etmek ve geliştirmektir.

Uluslararası ilişkilerde ve kamu diplomasisinde iş dünyasının avantajları Reinhard’a göre (2009: s.198’den Aktaran Demir 2012: s.67-68) şöyle sıralanmaktadır:

- İş dünyası, siyasi idarelere nazaran daha fazla alakalıdır.2006 yılında Davos’ta sunulan Edelman Trust Barometrelerine göre Brezilya, İspanya, Almanya ve Güney Kore’ de en az hükümetlere güven duyulmaktadır. İş dünyası çok rağbet gören ve başarılı bir saha olmanın yanında pek çok açıdan da milli hükümetlerden daha başarılı siyasi sonuçlar kazandırmaktadırlar. Küresel şirketlerin insanları ve ürünleri üzerinden geniş küresel zenginliği, dünya çapında milyonlarca kişiyi yakından ilgilendirmektedir.
- Küresel şirketler kültürel konularda da hassasiyet göstermektedirler. Özel şirketlerde çalıştırılan işçilerin önemli birçoğu yerel vatandaşlardan oluşmaktadır. Şirketler faaliyet gösterdikleri bölgelerin halklarına yakın ilgi gösterirler.
- İş dünyasında farklı alanlarda birçok yetenek bulunmaktadır. Küresel şirketler bugün pek çok hükümette eksik olan özelliklere riayet etmekte, çalıştırdıkları kadrolara kurumsal ve geniş sosyal haklar tanımaktadırlar.

- Genellikle küresel firmalar başarılı işlere imza atmaktadırlar. Bunun nedeni ise dünya çapında birçok pazarda ticari faaliyet göstermeleri sebebiyle kazandıkları tecrübelerdir.
- İş dünyası kamu diplomasisinde güçlü ticari bağlar sebebiyle çatışma ihtimallerini ortadan kaldırmaktadır. İş dünyasının ekonomik getirileri devletleri her konuda uzlaşmaya yönelten önemli ve güçlü bir etkidir.
- Pek çok açıdan iş dünyası aslında kamu diplomasisi konusunda hükümetlerden daha fazla özellik taşımaktadır. Yale Üniversitesi İşletme bölümünde görevli öğretim üyesi Prof.Dr. Paul Bracken'in dediği gibi: "Bugün, küresel şirketler iktisadi gelişmede, sosyal değişimde ve teknolojiye en önemli müesseselerdir, haydi bunu dinamizm ve yeni fikirlerle buluşturalım."

Sonuç olarak özel şirketlerin kamu diplomasisinde hükümetlerden daha başarılı sonuçlar elde ettikleri görülmektedir. Nye'a göre (2008: s.105) Amerikan kamu diplomasisinde küresel şirketler çok önemli bir rol oynamaktadır. Özel şirketlerin temsilcileri, hükümetlerin dış ilişkiler sorumlularından daha fazla kişinin hayatına etki etmektedirler. Bazı kamu yararına çalışan özel girişimlerin temsilcileri, şirketlerin dış ilişkiler konusunda görev vereceği yetkililerini eğitmelerini tavsiye etmektedir.

2.3.1.7. Baskı Grupları

Baskı grupları, düzenli ya da düzensiz bir şekilde organize olmuş ve kendi taraflarından yana hareket eden, hükümet politikasına etki etmeyi amaçlayan topluluklardır (Daban, 2017: s.28). Baskı gruplarının en önemli özelliği isteklerini siyasal iktidar amacı gütmeyen siyasal iktidarı etkileyerek elde etmeye çalışmalarıdır (Sancar, 2012: s.107).

Modern ve karmaşık toplumlarda; işveren birlikleri, işçi kuruluşları ve çeşitli dernekler gibi birçok baskı grubu vardır (Bektaş, 2000: s.113). Baskı grupları daha az kurumsallaşmışlardır ve çoğu zaman tek bir konu için bir araya gelirler, hukuki bir yapıları yoktur ve de amaçlarına ulaşmak için kamuoyuna, devlet ve hükümet kurum

ve kuruluşlarına seslerini duyurmak için çeşitli iletişim yöntemlerini kullanırlar (Aziz, 2003: s.23).

Baskı grupları, ortak menfaatleri gerçekleştirmek amacıyla siyasal otoriteler üzerinde etki yapmaya çalışan örgütlenmiş gruplardır (Kapani, 2002: s.192). Kapani'nin yaptığı tanıma göre ülkelerde siyasi anlamda karar alıcılar sadece siyasi partiler ya da devlet yöneticileri değildir. Etki gücünü elinde bulunduran her odak siyasi kararlarda kendi isteklerini oluşturabilirler. Bektaş'a göre (2000: s.113) baskı grupları, kendileriyle ilgili siyasal kararları ya doğrudan ya da kamuoyu aracılığıyla dolaylı olarak etkilemeye çalışmaktadırlar.

Ulusal düzeyde olup da hükümeti temsil etmeyen uluslar arası aktörler genellikle çeşitli gruplardan oluşur. Bunlar ekonomik, siyasi, dini, etnik gibi bir temel üzerine ortaya çıkan baskı gruplarıdır. Bu baskı grupları devletlerin dış politikalarını kendi arzuladıkları doğrultuda yönlendirmeye çalışmaktadırlar (Sönmezoğlu, 2000: s.38-39). Dünyada faaliyet gösteren Ermeni ve İsrail lobileri, kendi ülkeleri ile karar alınacağı zaman etkili nüfuzlarını kullanarak alınacak kararları etkilemeye çalışmaktadırlar.

2006 yılında Fransa'da, sözde Ermeni soykırımı ile ilgili onaylanan yasadan önce Ankara Sanayi Odası(ASO) Başkanı Zafer Çağlayan'ın odanın tüm üyelerine Fransa'nın bu girişimini kınadığı bir mektup göndermesi baskı grubu niteliğinde bir girişimdir (Radikal Gazetesi, 9 Ekim 2006). Yine aynı olayda Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği(TOBB) Yönetim Kurulu Başkanı Rıfat Hisarcıklıoğlu'nun Ermeni tasarısının ortaya çıkaracağı sorunları Fransa'ya gidip oradaki sanayi odalarıyla görüşmesi sivil toplum örgütlerinin gerekli olduğu hallerde baskı grubu işlevi gördüğüne örnek olarak verilebilir (Radikal Gazetesi, 11 Ekim 2006).

2.3.1.8. Uluslararası Örgütler

Uluslararası politikanın doğduğu günden bu yana devletlerarası ilişkiler uluslararası birtakım düzenlemeler ile yürütülmektedir. Holsti'ye göre (1974: s.393) devletlerin çıkarları farklı olduğunda anlaşmazlıklar yaşanmakta, ortak amaç ve

çıkarların bulunduğu zamanlarda ise iş birliği oluşmaktadır. Uluslararası politika devletlerarası ilişkilerin karışımıyla ortaya çıkmaktadır.

Birleşmiş Milletler(BM), Avrupa Birliği(AB), Dünya Bankası ve Uluslar arası Para Fonu(IMF) gibi küresel ölçekte çalışan topluluklar uluslar arası örgütlere örnektir (Azarkan, 2014: s.45). Sönmezoğlu'na göre (2000: s.12) bu süreçte üzerinde en fazla çalışılan konu savaşa karşı oluşturulması gereken hukuki düzenlemeler olmuş, Birleşmiş Milletler'in önceki kuruluşu olan Milletler Cemiyeti de bu amaca hizmet etmek için kurulmuştur.

Bir diğer uluslararası örgüt olan Kuzey Atlantik Paktı (NATO)'nın her yıl başka bir ülkede düzenlediği NATO Afgan Öğrenci Formu'nun beşinci ayağı İstanbul'da Kadir Has Üniversitesi'nde yapılmıştır. Etkinlikte verilen oturumlarda NATO'nun bürokratları, akademisyenler, STK temsilcileri ve bazı siyasi görevli kişiler konuşma yapmışlardır. Etkinlikte katılımcılara gösterilen "Afganstar" belgeseli, bir ABD televizyon kanalında yayınlanmıştır ve yarışmanın gençlerin cep telefonu ile oy vermesine imkân tanıdığını ve onların demokrasiyle ilk karşılaşmalarının bu şekilde olduğunu göstermektedir. Belgeselde yarışmanın Afgan öğrencilerde barışı çağrıştırdığı mesajı verilmektedir. Etkinlikte, belgeselin verdiği demokrasi mesajı özgürlüğü ifade eden bir mesaj olarak diyalogun vermek istediği anahtar noktadır. Forumun son gününde yapılan değerlendirmede Afgan öğrenciler forumun, ülkelerinin demokrasi konusunda tartışılmasına olanak sağladığını, arkadaşlığı, Afgan halkını, batı ideolojisini tartışmanın kendileri için çok iyi olduğunu söylemişlerdir (5. Nato Afgan Öğrenci Forumu Katılımcı Notları, Sancar, 2012: s.107).

Forumda farklılıklara imkân tanınması, farklı uluslarla ilişkilerin kurulması, karşılıklı iletişim ele alınmıştır. Ancak bu örnekte de görüyoruz ki NATO eliyle ABD'nin Afganistan'a yönelik uyguladığı operasyonlar meşrulaştırılmaktadır. Devlet üstü kuruluşlar, kurucuları olan egemen devletlerin idealleri için kullanılmakta ve egemen devletler tarafından amaçlarına hizmet eden araçlar haline getirilmektedirler.

Devletlerin dış ilişkiler ile ilgili birtakım sorumluluklarının devlet dışı aktörlere geçmesi durumu, çok boyutlu ve aynı zamanda iniş ve çıkışları içinde barındıran

karmaşık bir süreçtir. Diğer yandan, devletlerin himayesinde olan bazı hakların uluslararası örgütlere de devredilmesi yönünde bir durum söz konusudur (Azarkan, 2014: s.46) Bu durum uluslararası örgütlerin gücünü daha da arttırmaktadır.

2.3.2. Kamu Diplomasisi Türleri

Bir ülkenin kültürü, değerleri ve politika içeriği kamular tarafından çekici görünmüyorsa, o ülkenin uyguladığı kamu diplomasisi yumuşak güç elde edemez (Nye, 2008: s.94-109). Kamu diplomasisi alanları, kamu diplomasisi üretmenin dışında bağımsız olarak da kullanılmaktadırlar. Bağımsız kullanıldıklarında da kamu diplomasisi üretebilen bu alanlar ülkelerin sıkça başvurduğu yöntemlerden biridir. Örneğin bir çok devlet kültürel diplomasiyi bir çok amaç için kullanmaktadır. Kamu diplomasisi türleri inanç diplomasisi, kültürel diplomasi, yurttaş diplomasisi, lobicilik ve savunuculuk olarak beş çeşittir. Kültürel diplomasi, inanç ve yurttaş diplomasisi eski dönemlerden beri kullanılan kamu diplomasisi türlerindendir. Lobicilik ve savunuculuk ise gelişen küresel sistemin ürettiği yeni nesil diplomasi türlerindendir.

2.3.2.1. Kültürel Diplomasi

Kültür, geniş kapsamıyla halkın her kesimine ulaşan etkileyici bir güce sahiptir. Her kamu bireyi kültürden etkilenmektedir. Gönübol'a göre (1993: s.143) kültür kalıpları, bir toplumun ana değerlerinin göstergesidir. Ve bu kalıplar devletin dış politika amacı olarak sahip olduğu değerlerin artırılması ve yaygınlaştırılması çabasına da hizmet etmektedir. Eğer kamu diplomasisi uygulaması yapılacaksa, bu uygulamanın kültürle başlaması etkili bir başlangıç olacaktır.

Bir ülkenin kültürü ve ideolojisi, çekiciliğiyle diğer ülkeleri de peşinden sürükleyecektir (Nye, 2002: s.10). Uluslararası ortamda, kültüre dayalı ve kültürel enformasyon akışına imkan tanıyan ve yine kültür örneklerinin yabancı kamulara ihraç edilmesiyle ülkenin diplomasi politikalarına destek sağlanması kültürel diplomasi olarak tanımlanmaktadır.

Kamu diplomasisi; kültürel bir yararı, hedef kitleye tanıtma davranışıdır ve amacı hedef kitleleri üreticinin temsil edilmek istediği şekilde algılatılan fikirlere dahil etmektir (Fisher, 2009: s.253'den aktaran Sancar, 2012: s.170). Kültürel diplomasi, diğer tüm kamu diplomasisi türlerine göre daha samimi ve inandırıcı ilişkiler kurabilen ve bu ilişkiler vasıtasıyla bozuk ya da hasarlı iletişim denemelerini tamir edebilen bir yeteneğe sahiptir. Bunun bir sebebi kültürün samimi olarak insanlara daha yakın olmasıdır. Bir diğer sebebi de kültür çok geniş kapsamlı bir kamu edimidir. Yani kültürün etki etmediği ya da içermediği konu sayısı oldukça azdır. Kültür bu kadar büyük bir alan iken kültürel diplomasiye de bu alanda çok iş düşmektedir. Kültürel diplomasi, modern danstan siyaset bilimine kadar her şeyi kapsayan bir alandır (<http://uscpublicdiplomacy.org>).

Kültürel diplomasi, bir devletin, maksatlı bir biçimde kendi kültürünü yabancı kamulara tanıtma sanatı olması sebebiyle tek taraflı bir girişimdir. Kültürel diplomasiyi karşılıklı olarak gerçekleştiren devletler kültürel ilişkiler kurarak interaktif kültür akışını sağlamaktadırlar. Diplomatik ilişkilerin kuvvetli olduğu ülkelerin halkları, birbirlerinin kültürlerinden kolaylıkla etkilenmekte ve bu ülkelere gelen birçok enformasyona daima açık olmaktadır. Sönmezoğlu'na göre (2000: s.361) bir devlet bu yolla hedef devleti siyasal açıdan daha kolay etkileyebilecek ve uzun dönemde amaçlarını gerçekleştirebilecektir. Kültür, kamu diplomasisi konusu olduğunda, onu kullanmanın birçok yolu vardır. Ancak lisan ve eğitim en önemlilerinden biridir. Kültürel diplomasi, diplomatik ilişkilerin kuvvetli olduğu devletlerin yanı sıra dilin ve eğitimin de kuvvetli olduğu kamular içerisinde daha etkin kullanılabilir. Sönmezoğlu (2000: s.362), dili tamamlayan öge olarak eğitimin, sanat ve kültürü öğrenmeyi de kapsadığını belirtmiştir.

Fransa, dilini ve eğitim anlayışını yaymak için dünya çapında açmış olduğu okullarda Fransızca'yı ve Fransız edebiyatını zorunlu eğitim ögesi olarak öğrencilerine öğretmiştir. Böylece Fransız kültürü, Fransa'nın bir politikası olarak yabancı ulusların yeni yetişen nesillerine öğretilmiştir. Öyle ki Fransa dilinin korunması için dışarıdaki faaliyetlerinin yanı sıra ülkesinde de Fransızcanın korunması için diğer dilleri sınırlama noktasına varacak tedbirler almıştır.

1994 yılında çıkarılan Toubon Yasası'nın amacı Fransızca dilini korumaktır. Her ne kadar bu amacın varlığı yabancı dillerin etkisini sınırlamaya dayansa da Fransa

sınırları içinde konuşulan ve yabancı kabul edilemeyecek diller de yasanın kapsamına girmektedir (Akbulut, 2012: s.124). Bu düzenleme, günlük ve resmi yaşantıda İngilizce kullanımını yasaklayarak yasağa uymayanlara yüksek para cezaları verilmesini öngörmekteydi.

Kültürel diplomasi uzun vadeli çalışmalar gerektirmesine rağmen daha kalıcı ve kesin sonuçlar elde edilmesini sağlaması açısından kamu diplomasisi türleri içerisinde en etkili olanıdır. Bir ülkenin başka ülke halkları üzerinde kuvvetli etki sağlayabilmesi kültürel diplomasinin etkin bir biçimde uygulanması ile mümkündür (Demir, 2012: s.78)

2.3.2.2. Vatandaş Diplomasisi

Vatandaş diplomasisi, kamu diplomasisi konusunda faaliyet gösteren ‘‘kültür elçiliği’’ olarak bilinen bir diplomasi türüdür. Vatandaş diplomasisi, sivil bireylerin ve sivil toplum aktörlerinin diplomasiye dâhil olmasıdır (<http://www.nytimes.com>). Vatandaş diplomasisinin uygulama aracı da adından anlaşılacağı üzere vatandaşlardır. Ekşi’ye göre (2014: s.136) sivil bireylere kültür elçisi olarak alan açan vatandaş diplomasisi, kamu diplomasisinde kültür diplomasisinin bir uzantısıdır. Kamu diplomasisi disiplini, halkı temel alan ve ikna enstrümanını kamuyu etkileme maksadıyla kullanan toplumsal etkileme aracıdır. Kamu diplomasisi faaliyetlerinde vatandaşların etkinliği önemli bir yere sahiptir.

En başarılı iletişimciler, çoğunlukla devletler değil sivillerdir (Nye, 2005: s.142). Bu sebeple, toplumları oluşturan kamuların kamu diplomasisi sürecine katılması sadece iletilerin ulaştırılması konusunda değil, mesajların iletilmesinde yeni bir anlam üretilmesine katkı sağlayacaktır. Bu bakımdan mesajların iletilmesinde görevli olan bireylerin, mesajı anlama algısı mesajların sağlıklı iletilmesi konusunda son derece önemlidir. Bir diğer konu ise mesajların iletim biçimi ve bulunulan ortamdır. Mesajlar yüz yüze iletileceği zaman hedef kamularla ortak paylaşım alanında bulunmak gerekmektedir. Böylelikle hedef kamulara kendi dillerinde samimi bir dille, yorum yapmalarına olanak tanıyan ve gözlemlerini, fikirlerini paylaşmaya imkân veren bir anlayışla yaklaşmak sağlıklı bir iletişimin ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

Yurttaş diplomasisi, devletten kamuya iletişimin yanında kamudan kamuya bir iletişim de ekleyerek kişilerarası iletişimi kamu diplomasisinin konusu haline getirmektedir. Bu anlamıyla kamu diplomasisi yeni ve eski olarak iki ayrı bölümde değerlendirilmektedir. Snow (2009: s.6), devletten halka olan kamu diplomasisi türünü eski, halktan halka olan kamu diplomasisi türünü ise yeni olarak tanımlamaktadır.

Vatandaş diplomasisi, birincil kaynaktan yani devlet yöneticileri tarafından yönlendirildiğinde çeşitli yanlış anlaşılmalara maruz kalmakta ve samimiyetsiz bulunmaktadır. Kamu diplomasisi konusunda da birincil kaynakların bu eksikliğine değinen Mueller (2009: s.102), vatandaşların uluslararası ilişkilerde ABD'ye yardım etmesi gerektiğinin altını çizmiş ve vatandaş diplomatları uluslar arası ilişkilere katılan, uluslararası kişilerle iletişimi bulunan resmi olmayan görevliler olarak tanımlamaktadır.

Ülkelerin vatandaş diplomasisi aracılığıyla diğer ülkelerde yaşayan kendi vatandaşlarına yönelik çeşitli bölgelerde oluşturulacak dernek ya da birimler aracılığıyla, yabancı ülke halklarına kamu diplomasisi mesajlarını ulaştırmaları mesajların ulaşım yolu bakımından önemlidir (Sancar, 2012: s.178).

2.3.2.3. Dini Diplomasisi

Din, kültürü oluşturan ve onu tanımlayan unsurlardan biridir ve dini diplomasi de kültür diplomasisinin bir ayağıdır. Geçmişten günümüze din, dış ilişkilerde dış politikayı etkileyen bir unsur olmuştur (Ekşi, 2014: s.134). Çünkü din, köklü varlığıyla her devlet girişimden üstün sayılabilmektedir. Bu özelliğiyle de devletler kamu diplomasisi çalışmaları yürütürlerken, dini içeriklere çokça yer vermektedirler. Kültürlerine önem veren halklar dini içeriklerden etkilenmektedirler.

Huntington'un medeniyetler çatışması tezinde fay hatlarını dini-kültürel açıdan tanımlayarak küresel politikada mücadelenin din ve kültür temelinde olacağı öngörüsü, 1990'larda dünya kamuoyunun gündemine dini nitelikli çatışma konularına getirmiştir. Özellikle 11 Eylül 2001 tarihinde 'islami terör' örgütü El

Kaide' nin ABD' ye düzenlediği terör saldırıları, din faktörünü uluslararası ilişkilerin tekrar merkezine yerleştirmiştir (Ekşi, 2014: s.134-135).

ABD'de 11 Eylül 2001 yılında El Kaide terör örgütü tarafından düzenlenen terör saldırısından sonra, kamuoyu çalışmaları yapılmış ve 'neden ABD'den nefret ediliyor?' sorusuna cevap aranmıştır. Kamu diplomasisi uzmanları ABD'nin yeni bir kamu diplomasisine ihtiyacı olduğunu belirtmişlerdir (www.csis.org). İhtiyaç duyulan yeni kamu diplomasisi anlayışında dini toplumlarla ve dini anlamda nüfuzlu liderlerle etkili bir iletişim yönetimi amaçlanmaktadır. Çünkü ABD, yeni bir terör krizi ile karşı karşıya kalmıştır ve 90'lı yılların başından bu yana Orta Doğu'ya yönelik savaş politikaları bu krizin önemli bir sebebi olarak görünmektedir.

Kamu diplomasisi, dinin toplumlar ve uluslararası politikalar üzerindeki etkisini görmezden gelemeyeceği için inanç diplomasisini kullanmalıdır (Sancar: 2012: s.180). Etkili kamu diplomasisi, dini güçlü bir silah olarak tanınmalıdır. Din hem bireysel hem toplumsal hayatta önemli bir etkiye sahiptir. Kamu diplomasisi dini toplumlarla iletişime geçebilmek için dini diplomasiyi kullanmalıdır (Marshall ve Farr'dan aktaran Sancar, 2012: s.180).

Türkiye'nin İslami terörizme karşı gelmek için ve İslamofobi ile mücadele etmek için verdiği mesajlar da bu anlamda inanç diplomasisine verilebilecek örneklerdir. Nitekim Türkiye'nin kamu diplomasisi çabaları onun modern ve Müslüman kimliğe sahip bir ülke olduğu mesajını barındırmakta ve bu kimlik aynı zamanda onun yumuşak gücünü meydana getirmektedir. Bu anlamda aynı zamanda Müslüman olup, modern bir devlet, gerçek bir cumhuriyete sahip olmak Türk kamu diplomasisinin vermesi gereken temel mesajlarından biridir (Sancar, 2012: s.179).

2.3.2.4. Lobcilik

Kamu diplomasisi çalışmalarında kullanılan bir diğer diplomasi türü de lobicilik. Lobcilik, bir devletin veya uluslar arası birliklerin karar vericilerini etkilemeyi amaç edinmiş bir kamu diplomasisi türüdür. Doğrudan kamuoyu oluşturmayan lobcilik, kamuoyu oluşturulan durumlarda da mesajların farklı iletişim yöntemleriyle ulaştırılmasını temin etmektedir.

Lobicilik veya kulis faaliyeti, çıkar grupları tarafından belli konularda etkili olmak üzere yönetenler nezdinde, yasama ve yürütme üzerinde, kendi amaçlarını gerçekleştirmek üzere yürütülen faaliyetlerdir (Aziz, 2003: s.26). Kazancı'ya göre (2007: s.374) lobicilik, bireylerin, örgütlerin ve ülkelerin karar alma sürecinde siyasi aktörleri etkileyerek, kararların kendi çıkarları doğrultusunda alınmasını sağlamaya yönelik çalışmalardır. Kazancı'nın tanımında belirttiği gibi lobicilik sadece siyasi organlarca yapılmamaktadır.

Lobicilik çalışmalarında etkilenmeye çalışılan taraf çoğunlukla parlamento üyeleri, bunu yapan taraf ise çoğunlukla parlamentodan çıkarı bulunan kuruluşlar ve yabancı devletlerdir (Okay ve Okay, 2005: s.371). Lobicilik, yabancı devletleri etkilemek amacıyla kullanılırken yabancı kamular da bu faaliyetlerden bir miktar etkilenmektedirler. Böylelikle lobicilik bir kamu diplomasisi faaliyetine dönüşmektedir.

Foreign Influence Explorer sitesi, 2013 yılında Washington'ı etkilemek için en çok lobicilik yatırımı yapan ülkeleri açıklamıştır.

Tablo 2.1: Washington'a Yönelik Yapılan Lobicilik Yatırımları

Birleşik Arap Emirlikleri	14,186,622 \$
Almanya	12,008,299 \$
Kanada	11,246,019 \$
Suudi Arabistan	11,101,041 \$
Meksika	6,132,132 \$
Fas	4,052,857 \$
Güney Kore	3,920,616 \$
Sırbistan	2,397,650 \$
Gürcistan	2,358,938 \$
Türkiye	1,842,614 \$

Kaynak: Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, Lobicilik Raporu

Influence Explorer'in yayınladığı listede lobicilik konusunda yapılan mali yatırımlar yer almaktadır. Türkiye yatırım yapan ülkeler arasında üst sıralarda bulunurken Ermenistan listenin en alt sıralarında bulunan ülkelerin arasında dahi yer almamıştır. Dünyanın en büyük lobilerinden biri olan Ermeni lobisinin lobi harcaması yapmadığını düşünmek yanlış olacaktır. Ülkenin listede yer almamasının sebebi ise yapılan lobi çalışmalarının hükümet tarafından değil, Ermeni lobi diasporalarınca gerçekleştirilmesidir. Her yıl Ermenistan'ın soykırım iddiaları ile ABD hükümetini etkileyebilmesi ve Türkiye'nin bu konuda zayıf kalması lobicilik faaliyetlerinde sadece maddi gücün yeterli olmadığını göstermektedir (Oran Lobicilik Raporu).

2.3.2.5.Savunuculuk

Savunuculuk, bir fikri karşı tarafa kabul ettirmek, özel bir politikayı, fikri ya da yabancı halklarda genel bir ilgiyi tutundurmak için kullanılmaktadır (Sancar, 2012: s.183). Ekşi'ye göre (2014: s.110) savunuculuk, kamu diplomasisinde hükümetlerin enformasyon programları ve iletişim faaliyetleriyle ülke tarihi, kültürü, vizyonu ve dış politikasını anlatmaktadır. Savunuculuk yöntemi ile devletler, politikasının müdafaasını yapmaktadır.

Kamu diplomasisinde savunuculuk, bir aktörün, özel bir politikayı, fikri ve genellikle ilgili olduğu hususları yabancı halkların nezdinde aktif bir biçimde savunmak için uluslararası iletişim gerçekleştirerek evrensel zemini yönetme teşebbüsü olarak tanımlamak mümkündür (Demir, 2012: s.75).

Kamu diplomasisi türleri içerisinde yakın bir dönemde ortaya çıkan savunuculuk, tek taraflı bilgi vererek yabancı kamuları etkilemeyi amaçlamaktadır. Özetle savunuculuk yöntemi, bir iddia, fikir, siyasi amaç ya da her türlü algılamının yabancı kamulara iletilmesi için yapılan kamu diplomasisi girişimidir.

Enformasyon fazlalığı, dikkatin azalmasına neden olurken bireyler karşılaştıkları enformasyon birikimleriyle ezildikleri zaman, hangi enformasyona odaklanacaklarına karar vermekte zorlanmaktadırlar (Nye, 2004(b)). Sonuç itibarı ile savunuculuk ülkenin amaçlarını, hakkında çıkan konular ve tartışmalarla ilgili fikirlerini kendi lehine düzenlediği bir kamu diplomasisi disiplini.

2.3.3. Kamu Diplomasisinde Kullanılan Araçlar

Kamu diplomasisi disiplini, kültürel diplomasi, savunuculuk, lobicilik, yurttaş diplomasisi, inanç diplomasisi olmak üzere 5 farklı alanda mesajlar iletebilen bir siyasal iletişim sürecidir. Bu iletişim süreci içerisinde bir çok araçtan faydalanan kamu diplomasisi, dijital dönem öncesinde geleneksel medya araçlarını kullanırken dijital dönemle birlikte bu araçlara internet ile entegre çalışan yeni medya araçlarını da eklemiştir.

Çalışmanın bu bölümünde medya araçları incelenecektir. Geleneksel ve yeni medya araçları olarak, medya iki bölümde ele alınacaktır. Geleneksel medya araçları olarak radyo, televizyon, gazete ve sinemada kullanılan kamu diplomasisi yöntemleri incelenecektir. Yeni medya araçları olarak ise internet ve ona bağlı tüm dijital platformlar değerlendirilecektir.

2.3.3.1. Geleneksel Medya Araçları

Kitle iletişim araçlarının önemi Sanayi Devrimi sonrasında uygulanan diplomasi çalışmalarından beri bilinmekteydi. Gregory'e göre (2008: s.276) önceleri telgraf sonraki dönemde ise radyo yayınları gibi teknolojilerin üretilmesiyle hükümetlerin sadece mevkidaşı oldukları diğer devlet hükümetleri ile değil o ülkelerin vatandaşları ile doğrudan iletişime geçmeleri mümkün hale gelmiştir. Bu durum kitle iletişim araçlarının diplomasideki önemini artırmıştır.

Günümüzde medyanın öncelikle ele aldığı, üzerinde durduğu konular, kamuoyunun gündemi olmakta ve çoğunlukla kabul görmektedir. Böylece medya, bireylere hangi konularda fikir sahibi olacakları yönünde etki yapmaktadır (Sezer, 1972: s.34). Gündem belirleme vasıtası ile de hedef kamuların ne düşüneceğini tasarlamak, kamu diplomasisi çalışmalarını kolaylaştıran etmenlerden biridir.

Medya araçları uluslararası, ulusal ve yerel olmak üzere üçe ayrılır. Ülke sınırları dışına ulaşan etkili haberler yapan gelişmiş haber ağları bulunan medya organları uluslararası, ülke çapında haberler ulaştıran medya araçları ulusal ve iller bazında haberler üreten araçlar da yerel medya araçlarıdır. Diplomatik ilişkilerin yeni iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle medya araçlarındaki bu ayırımdan etkilenmediğini

söylemek mümkündür. Uydu teknolojileri ile desteklenen medya araçları ister ulusal ister yerel olsun dünya çapında takip edilebilmektedir. Cull (2009: s.14)'un ifadesiyle yeni kamu diplomasisi anlayışında medya alanında yerel ve uluslar arası haberler arasında önceki dönemlerde bulunan kesin ayrım artık bulunmamaktadır.

Yabancı ülke basın mensupları da misafir olarak gittikleri ülkelerde ya da sürekli akredite olarak çalıştıkları farklı ülkelerde birer hedef kitle konumundadırlar. Örneğin Türkiye'de akredite olan yabancı basın çalışanları sayısı 300'ü aşkın konumdadır (<http://www.byegm.gov.tr>). Devletler, kendi haklarında oluşturdukları olumlu algıların kitle iletişim araçları vasıtasıyla yabancı kamulara ulaştırmayı hedeflerler.

20.yüzyılın başlarında etkili iletişim aracı olan radyo, dünya uluslarının ulaşabildiği bir iletişim aracı olduğundan bu yana yabancı halkları etkilemekte kullanılan bir yayın organı haline gelmiştir. Bektaş'a göre (2002: s.106) radyo mesajları bizzat bir yerde bulunmadan uzun mesafelere ve sınırlar ötesine gönderilebilme özelliği nedeniyle 20. Yüzyılın başında önemli bir propaganda aracı olmuştur. Kitle iletişim araçlarının bu denli öneme sahip olması, onlara sahip olmak isteyen devletlerin de sayısını çoğaltmıştır. İletişim araçlarının gelişmeye başladığı geçmiş dönemlerde devletlerarasındaki rekabet sadece topraklar üzerinde değil medya organları üzerinde de yaşanmıştır.

Toplumlara etkileme konusunda kitle iletişim araçlarının bu gücü sebebiyle hükümetler radyo ve televizyonu Soğuk Savaş esnasında propaganda aracı olarak kullanmışlardır. Sovyetler Birliği propagandalarına karşın Amerika'nın Voice of America(VOA) televizyonunu görevlendirmesi, Özgür Avrupa Radyosu(RFE) ve Özgürlük Radyosu(RL)'nin Sovyet halkına hitaben kurulmuş olması İletişim araçlarının halka ulaşma konusundaki önemini vurgulayan önemli örneklerdir. Erdoğan'a göre (2009: s.57) medya gündeminin nasıl ve kimlerce belirlendiği gündem belirleme kuramının temel sorularından en önemlileridir. Bu da geleneksel medya araçlarının kitle iletişim araçlarına dönüştüğü dönemde hükümetlerce neden bu kadar önemsendiğini açıklamaktadır.

Günümüzde gazeteler de önemli birer kamuoyu oluşturma aracı oldukları kadar aynı zamanda siyasal ve ekonomik silah niteliği de taşımaktadırlar (Bektaş, 2002:

s.100). Gazeteyi yayın organının sahipleri, kendi ekonomik ve siyasi çıkarları doğrultusunda gazetelerini kullanmaktadırlar.

2.3.3.2.Yeni Medya Araçları

Küreselleşme, yeni iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle sınırları her topluma açık hale getirmiş ve kültürel, siyasi, ideolojik tüm fikir ve sanat akımı toplumlar arasında hızla yayılır hale gelmiştir. İletişim teknolojilerinin hızının artmasıyla enformasyon akışı da hızlanmış ve enformasyona ulaşılmasında ciddi yenilikler ortaya çıkmıştır. Nye'a göre (2008: s.104) devletlerin geleneksel medya organlarını engellediği bazı ülkelerde enformasyon iletimi yeni medya olanaklarıyla gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze iletişim internet yoluyla daha etkili hale getirilebilmektedir. Yeni iletişim teknolojilerinin bu denli hızlı veri akışı sağlaması ve sürekli güncellenmesi sebebiyle, sivil toplum kuruluşları, ekonomik ölçekli kuruluşlar, devletler ve uluslar arası örgütler fikirlerin karşılıklı aktarımı ve toplumsal hareketler için çeşitli imkânlar sunmaktadır.

Enformasyon toplumu, bilginin değerli bir kaynak ve temel ürün olarak görüldüğü bir toplum biçimidir. Bilginin dijital ortamda işlenmesi ile birlikte oluşan iletişim ağları enformasyon toplumunun gelişmesini sağlamaktadır. Aynı şekilde Marshall McLuhan, Gutenberg Galaksisi (2001) isimli eserinde enformasyon toplumunun oluşumunu matbaanın icadına bağlamış, ona göre görsel uzam kullanımını yitirmiş ve işitsel uzam devreye girmiştir. İşitsel uzam, geleneksel ve yeni medya teknolojilerini ifade eden bir terim olarak enformasyon toplumunun oluşumuna zemin hazırlayan bir temel ifadedir.

Duyu organlarında bilgi edinme konusunda yaşanan değişim, toplumsal değişimi de beraberinde getirmiştir (Karabulut, 2009: s.75). Özellikle yeni medya teknolojilerinin hızlı ve etkili bir şekilde toplumları yönlendirmesi ve enformasyon akışını hızlandırması, enformasyon toplumu oluşumunun yeni medya araçları ile daha güçlü gerçekleştiğini göstermektedir.

Geray (2003: s.18), yeni medyayı üç temel özelliklerle tanımlamaktadır. Birincisi; kaynak ve hedef arasındaki doğrudan iletişim yani etkileşimdir. Diğer bir özellik

büyük bir grubun içerisindeki her bireye mesaj iletme imkânı tanıyan kitlesiz hale getirmedir. Üçüncü ve kitle iletişim araçlarının en önemli özelliği belirli bir enformasyonu bağlı bulunan gruba aktarmak için bir araya gelme zorunluluğunu ortadan kaldıran eş zamansızlıktır.

Bu tanımlamalarla ve örneklerle diplomasi alanında dijital araçların kullanıldığını görmek mümkündür. Diplomaside dijital araçlarının kullanılmasının yanı sıra, sanal ortamda diplomatik görüşlerin aktarılması, kamu diplomasisi anlamında bilgilendirme faaliyetlerinin sosyal medyada yürütülmesi de amaçlanmaktadır. Bu bağlamda yeni nesil diplomasi dijital ortamın araçlarını kullanmaktadır. Eski kamu diplomasisi ise geleneksel medya iletişim araçlarını kullanmaktaydı. Kamu diplomasisi elektronik ortamda gerçekleştirilmesi kamu diplomasisinin dijital diplomasi özelliğidir.

ABD Dışişleri eski bakanı John Kerry (<http://blogs.state.gov>), dijital diplomasiyi gereksiz olarak nitelendirirken bunun yanında dijital iletişim araçlarının diplomasinin yöntemlerine ve diplomasi çalışmalarına entegre edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Kerry, dijital araçların diplomatik çalışmalarda amaçları gerçekleştirmek için iç ve dış hedeflerle sürekli irtibat halinde olmayı sağlaması bakımından önemini vurgulamıştır. Yeni iletişim teknolojilerinin diplomasi de kullanılması diplomasisi işlerinin hızlanmasını, yabancı halklara hem hızlı hem de kendi lisanslarında ulaşmayı kolaylaştırırken hükümetlerin dijital mecralarda yer alarak diplomasiyi sanal ortamda yönetmelerine olanak sağlamıştır.

2004 yılında bir grup öğrencinin önce kendi okullarında sonra giderek Amerika ve diğer ülkelere hızla yayılan Facebook'u icat etmesi iletişimde sosyal ağların miladı olarak tanımlanmaktadır. Tüm dünyayı saran bu yeni iletişim biçimi tabii ki başka yeni sosyal ağları da beraberinde getirmiştir (Zelan, 2016: s.84). Günümüzde birçok devlet başkanı ve diğer kademedeki hükümet yetkililerinin sosyal medya hesabı bulunmakta ve yönettikleri siyasi oluşumu temsil etmektedirler (://twitter.com). Öyle ki siyaset kurumu ile ilgisi bulunan büyük küçük her yönetici sosyal medya ile iletişimi sağlamakta özellikle genç nüfusu fazla olan ülkeler gençlerin kullanım oranını da hesaba katarak iletişim yönetimlerini sosyal medya üzerinden yapmaktadırlar. Tüm dünyanın dijital ortamda var olduğunu gören

devletler, bu iletişim yönteminin dışında kalmamak, hedef kitleden uzaklaşmamak için dijital medya imkanlarını kullanmaktadırlar.

2.3.3.3.Uluslararası Etkinlikler

Kamu diplomasisi uygulamalarının önemli bir kısmı da hedef kitleyle yakın konumda bulunan uluslararası etkinliklerdir. Bu etkinliklerin gerçekleştirildiği ortamlarda elde edilen kazanımlar, başarılar ve ülkenin ilgili alanda önemli bir mertebeye yükselmesi yabancı uluslarca takip edilmektedir. Bu etkinlikler, spor, sanat, festival ve yarışma gibi içeriği yeteneğe dayalı organizasyonlardır. Her ülke katıldığı alanda yetenekli işlerini ve yarışmacılarını başarılı olmaları amacıyla eğitmekte ve ülkenin tanıtımına katkı yapmak üzere bu uluslararası etkinliklere göndermektedir.

Uluslararası etkinliklerin kamu diplomasisi faaliyetlerine katkısı etkinliğe katılan ülkeye farkındalık sağlamasıdır. Bunun yanı sıra kamu diplomasisi mesajlarının paylaşılması amacıyla yabancı ulusların çokça izlediği ve takip ettiği bu organizasyonlarda elde edilen başarılar kurumsal imajı da yükselterek yumuşak güç oluşumuna katkı sağlamaktadır. Uluslararası etkinlikler kapsamında yarışmalar, olimpiyat oyunları ve şampiyonalar gibi spor faaliyetleri ele alınmaktadır. Bir diğer uluslar arası etkinlik türü ise çeşitli festivaller, kitap ve film günleri, geleneksel tarihi etkinlikler ve anlamlı günler gibi kültürel faaliyetlerin yer aldığı kültür sanat etkinlikleridir.

Spor Faaliyetleri

Spor faaliyetleri uluslararası alanda yapıldığında kamu diplomasisi çalışmalarına katkı sağlamaktadırlar. Spor faaliyetleri, evrensel anlamda takipçileri olan kültür etkinlikleridir. Bu nedenle bir spor dalı sadece bir ülkede değil birçok ülkede yapılmakta ve dünya çapında izleyici kitlesi bulunan bir etkinliktir olabilmektedir.

Spor diplomasisinde bir ülke sporcuları vasıtasıyla görünür hale gelmektedir. Mükemmel olmanın rolünü gösteren sporcular ülkenin toplumunu yansıtmakta ve

elçi görevi görmektedirler (Potter, 2009: s.53'ten aktaran Sancar, 2012: s.204). Spor etkinlikleri kamu diplomasisi sağlarken diğer yandan da ülkeler arasında ortaklıkların oluşturulmasına zemin hazırlamaktadır.

Uluslararası spor etkinlikleri düzenlemek aynı zamanda kültürlerin kaynaşması için de uygun fırsatlar oluşturmaktadır. ABD Ulusal Basketbol Ligi(NBA) 212 ülkede, 42 dilde yayınlanmaktadır. 750 milyon haneye ulaşan bu yayınları 224 ülkede 11 dilde yayınlanan beysbol yayınları izlemektedir. 2003 yılında yayınlanan Amerikan Futbolu Ligi(NFL) Şampiyonluk maçı ise 800 milyon kişi tarafından izlenmiştir (Nye, 2004: s.47).

Adolf Hitler 1936 Berlin Olimpiyatlarını, Nazi rejiminin gücünü tüm dünyaya gösterebileceği bir fırsat olarak yorumlamış, tüm müsabakaları filme aldırarak Alman sporcuların diğerlerine göre “üstün” olduklarını herkese duyurmaya çalışmıştır. Bu olimpiyatlarda Almanya toplam 90 madalya toplayarak en yakın takipçisi ABD’ye 34 fark atmıştır (<http://www.usak.org.tr>). Olimpiyat oyunlarının, en az oyunlara katılan ülkelere izlendiği düşünülürse o ülkelerin halkları oyunları izleyen önemli bir hedef kitle olacaktır.

Spor faaliyetleri, özellikle sporla ilgilenen nüfusların kazanılması bakımından önemlidir. Spor bir ülkenin davranış kalıplarını, centilmenliğini, nezaketini ve misafirperverliğini yabancı halklara anlatabildiği etkili bir uygulama alanıdır. Bu anlamda bu davranış kalıplarının kamu diplomasisi mesajlarıyla doğru orantılı olarak aktarılması mesajların bütünlüğü açısından gereklidir (Sancar, 2012: s.208).

Kültür Sanat Faaliyetleri

Kültür, insanlar arası ilişkilerde hem taşıyan hem de taşınan bir unsur olarak uygarlıklar arasında etkileşim sağlayarak uzlaşma ortamı oluşturmayı sağlayan bir argümandır. Kültürün toplumları etkilemesi kamu diplomasisi çalışmalarında kültürel öğelerin kullanılmasını artırmış ve uluslar arasında kültürel tanıtımların yapılarak yabancı kamuların etkilenmesi amaçlanmıştır. Kamu diplomasisinde ülkenin kültürel özelliklerinin tanıtılması, ülkenin geçmişinin anlatılması, başarılarının anlatılması ve kurumsal imajının artırılarak çekici hale getirilmesi

amacıyla kültür sanat etkinlikleri yapılmaktadır. Erdoğan ve Alemdar (2005: s.26), kültürün, insan yaşamının tamamını kapsayan egemenlik ve mücadele sahası olduğunu dile getirmektedirler.

Erzen ise (2012: s.131-132) kültürü bir yaşam biçimi olarak ifade etmekte, okul, eğitim dışı birlikler, yasalar ve sanat faaliyetleri olduğu kadar; yemek, eğlence, dans, müzik ve tüm kitle iletişim araçlarında da kültür yansıtılabilmektedir. Kültür, hem bireysel hem de toplumsal yaşam biçimini yansıtabilen, hem tekil hem de kolektif insan hareketlerine entegre olmuş bir taşıyıcıdır.

Avrupa Komisyonu(EC), Avrupa Kültür Başkenti uygulamasıyla kamu diplomasisi çalışmalarına hizmet etmekte ve farklı kültürden insanları bu kültür başkentlerine ziyarete davet etmektedir. 1985 yılından bu yana her yıl yapılan Avrupa Kültür Başkenti uygulamasıyla Avrupa kültürü ve toplumlarının zenginliğinin birbirlerine aktarılmasını ve toplumların birbirlerinin kültürleri ile bağlantı kurarak karşılıklı anlayış ortamının oluşturulması amaçlanmaktadır. Avrupa kültürü ve zenginliğinin altını çizmek ve farklı Avrupa ülkelerinde yaşayan kişilerde birbirlerinin kültürleri ile bağlantı kurarak karşılıklı anlayışın teşvik edilmesinin amacını taşımaktadır. Buna ek olarak program şehirlere yeniden hayat vererek hem kendi yaşayanlarının ve turistlerin gözünde uluslar arası profilin arttırılmasını hem de imajın yükselmesini sağlamaktadır (<http://ec.europa.eu>).

Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetleri kapsamındaki kültür sanat etkinliklerine verilecek ilk örnek Fransa'da Türkiye Mevsimi etkinliğidir. İKSV ve Culture France'ın işbirliğiyle her iki ülkenin ilgili bakanlıkları himayesinde hazırlanan kültür etkinliğinde 600'e yakın etkinlik düzenlenmiştir (Sancar, 2012: s.208).

Kültürel diplomasi konusunda sanatsal faaliyetler icra eden sanatçıların etkilileri oldukça büyüktür. Madonna ve Jennifer Lopez gibi dünya starlarının bu ülkelerde konserler vermeleri temsil ettikleri ülkelerin imajlarına yansımaktadır. Bu starların bazı ülkeleri protesto etmesi ise protesto edilen ülkenin imajına zarar verecektir (Sancar, 2012: s.211).

2.3.4. Kamu Diplomasisi Teknikleri

Etkili bir kamu diplomasisi faaliyeti için bazı girişimlerin koordine edilerek hayata geçirilmesi gerekmektedir. Kamu diplomasisi teknikleri, yabancı kamularla iletişime geçme konusunda yardımcı olan bir tür iletişim enstrümanlarıdır. Cull (2009: s.10), kamu diplomasisi tekniklerini tasnif ederek yabancı kamularla iletişimde mutlaka kullanılmaları gerektiğini vurgulamıştır. Kamu diplomasisi teknikleri; dinleme faaliyetleri, eğitim programları ve uluslararası yayıncılık olarak üçe ayrılmaktadır.

2.3.4.1. Dinleme Faaliyetleri

Kamu diplomasisi, geleneksel diplomasiden farklı olarak bireyleri ve toplumları ama özellikle de yabancı halkları dinleme davranışı ve politikasıdır. Hedef kitleyi dinlemek, hedef kitlenin ne istediği konusunda kaynağa ciddi bilgiler verir. Kamu diplomasisinin dinleme işlevi, başkalarının fikirlerinin hükümet düzeyinde muhatap alınması anlamına gelmektedir (Ekşi, 2014: s.118).

Kamu diplomasisinin uluslararası ortamlarda halkların görüşlerine katkıda bulunduğunu ve tercihlere etki ettiğini görmek mümkündür. Ancak kamuların fikirleri değiştirme ve halkların ilgisini çekme, tercihlerine etki edebilme yetisi profesyonel kamu diplomasisi faaliyetleri ile gerçekleşmektedir. Cull'a göre (2009: s.18) bu konuda İsviçre hariç hiçbir devlet, uluslar arası anlayışı yönetmeyi kamu diplomasisinin merkezi haline getirmeyi başaramamıştır.

Kamuoyu Araştırmaları

Kamuoyu araştırmaları, kamu diplomasisi davranışına yardımcı bir kuvvet olarak ülkelerin yetkili görevlilerinin yabancı kamularla diyaloga girerek, dış politika konularında yabancı halkların fikirlerinin öğrenilmesini, tepkilerinin ölçülmesini ve yapılacak olan faaliyetler öncesinde ön bilgi alınmasını sağlamaktadır. Leonard'a göre (2002: s.60'tan aktaran Demir: s.2012:74) duymak istemediğiniz bilgileri duymuyorsanız diplomasiyi başarı ile gerçekleştirmeniz mümkün değildir. Kamuoyu

araştırmaları ile devletler olumlu ya da olumsuz tüm bilgilere sahip olarak kamu diplomasisi projelerini başarıya ulaştırabilmektedirler. Kamu diplomasisi, propagandadan dinleme faaliyetleri ile ayrılmaktadır. Dinleme aracı vasıtasıyla geleneksel diplomasiyle de farklılıklar gösteren kamu diplomasisi, hükümetlerin yabancı kamular hakkında yürütölen kamuoyunun nasıl algılandığını da dinleme faaliyetleri ile öğrenmektedirler.

Devletler özellikle 2000'lerden itibaren sosyal medyayı takip etmeye başlamışlar, sosyal ağlarda hesap açarak sanal iletişim ve etkileşime dahil olmuşlardır. Sosyal medyada hükümetler mesajlarını aktarmayı, politikalarına destek almak için kamuoyu oluşturmayı da kamu diplomasisi çerçevesinde devlet politikası haline dönuştürmüşlerdir (Ekşi, 2014: s.118).

2.3.4.2. Eğitim Programları

Öğrencilerin değişimlerini öngören eğitim programları ile de kamu diplomasisi faaliyetleri yürütölmektedir. Yabancı öğrenci eğitim programları, kamu diplomasisinin stratejik iletişim biçimi olarak değerlendirilmektedir. Farklı kültürlerden öğrencileri bir araya getirmesi münasebetiyle eğitim programları bir kültürel diplomasi faaliyeti olarak da görölmektedir.

Öğrenci değişim programları, kültürel alışveriş için ciddi bir zemin teşkil etmektedir. Eğitim maksadıyla yabancı ölkelerden öğrenci kabul etmek kadar, başka ölkelere öğrenci göndermek de kamu diplomasisinin gayelerine hizmet etmektedir. Devletlerin desteklediği eğitim müesseselerinin yanı sıra sivil toplum teşekküllerinin tesis ettiği eğitim müesseseleri de kamu diplomasisinde faal bir şekilde kullanılmaktadır (Demir, 2012: s.79).

ABD, her yıl üniversitelerinden yarım milyondan fazla yabancı öğrenci mezun etmekte ve Silikon Vadisi'nde başarılı olan Asyalı girişimcilerin akıllarında Amerikan fikirlerini ihraç ederek bu fikirleri elit kesime ulaştırmaktadır (Nye,2005(b): s.20). ABD'de eğitim gören yabancı öğrenciler burada gördükleri kaliteli hizmet sebebiyle ölkelerine döndüklerinde ABD'nin iyi eğitimi zenginliği,

görmekliliği, demokrasisi ve liberal ekonomisinden etkilenmiş insanlar olarak ABD'ye hayran olacaklar ve çevrelerine pozitif bilgiler yayacaklardır.

2005 yılında yurtdışında okuyan öğrencilerin %28'i Amerikan üniversitelerinde okumaktadır (Nye, 2005(b): s.40). ABD'de okuyan bu öğrencilerin genellikle ülkelerine döndüklerinde ABD kurumları ve ülke imajı hakkında olumlu görüşler belirtmeleri bu tür programların temel hedefidir.

Institute of International Education (IIE), tarafından her yıl Amerika'da yüksek öğretim gören yabancı öğrencilerin eğitim durumunu incelendiği ve kapsamlı olarak hazırlanan "Open Doors" raporuna göre, Amerika'da üniversite eğitimi gören yabancı öğrenci sayısı geçtiğimiz yıla göre yaklaşık %11 artışla toplamda 974,926 kişiye ulaştı. Buna göre geçen akademik dönemle karşılaştırıldığında, Amerika'da yükseköğrenim gören öğrencisi sayısına 88,874 kişi daha eklendi. Bu veriler, Amerikan üniversitelerinde eğitim gören yabancı öğrenci sayısının son 35 yıldaki en yüksek orana yükseldiğini göstermektedir (www.amerikaninsesi.com).

Amerika'da yüksek öğrenim gören yabancı öğrencilerin başında 304,040 kişiyle Çinliler yer almaktadır. Çinli öğrencileri Hintli ve Kuzey Koreli öğrenciler takip etmektedir. Geçtiğimiz akademik yıla göre 2014-2015 akademik yılında Amerika'da yüksek öğrenim gören Brezilyalı öğrencilerin sayısı ise %78,2 artmıştır (www.amerikaninsesi.com).

ABD Dışişleri Eski Bakanı Colin Powel, 'Ülkemiz, burada eğitim alan, gelecekteki dünya liderlerinin ilgisini kazanarak büyük bir servet kazanmaktadır' diyerek bu konudaki ciddiyeti açıkça ifade etmiştir. Bu öğrencilerin çoğu ilerleyen zamanlarda ABD için olumlu olacak siyasi neticelere etki edebilecek bazı mevkilere kavuşmuşlardır (Nye, 2005(b): s.53). Gerçekten de ileride önemli makamlara gelecek olan bireylerin özgeçmişlerinde Amerika'da eğitim almış olmaları onlara özel sektörde ve kamu kuruluşlarında büyük avantaj sağlamak ve terfi almalarını kolaylaştırmaktadır.

Kamu diplomasisinde akıl ve gönülleri kazanma amacı da eğitim programlarıyla gerçekleştirilmek istenmektedir. Programlara katılanların eğitim aldıkları ülkeye sempatiyle ya da olumlu yaklaşımları varsayılmaktadır (Scott-Smith, s.51'den aktaran Ekşi,2014: s.121). Karşılıklı bir değişim olması münasebetiyle de ülkeler

arasında karşılıklılık esasına göre yapılan öğrenci değişim programları, ülkelere karşılıklı fayda sağlamakla birlikte kamu diplomasisi faaliyetlerinin farklı kültürlerce tanınmasına imkân tanımaktadır.

ABD’de United States Information Agency(USIA) tarafından yürütülen akademik öğrenci değişim programlarından en popüler olanı 100’den fazla ülkede uygulanan Fulbright Programı’dır. Fulbright Programı, ABD’nin en prestijli burs programıdır. Program 1946 yılında ABD’li senatör J.William Fulbright’in kongreye sunduğu bir teklifle kurulmuştur. J.William Fulbright, dünyadaki silahlı çatışma potansiyeline karşı atılan bir adım olarak görmüştür. Bu program sayesinde Amerikalı sanatçılar ve öğrenciler dünyanın birçok yerinde eğitim alabilmekte ve dünya çapında eğitim almak isteyen Amerika’da eğitim alabilmektedir (Fulbright Turkey). International Visitor Leadership Program(IVLP), yabancı halklar ile karşılıklı iletişim, güven inşa etme, anlayış ve arkadaşlık kurma gibi amaçlar içermektedir.

IVLP değişim programına katılan en ünlü örnekler; Margaret Thatcher (1967), Nicolas Sarkozy (1985), Ehud Olmert (1978) ve Hamid Karzai(1987) gibi siyasetçilerdir (Sancar, 2012: s.173). Ekşi’ye göre (2014: s.122) bazen bu eğitim programları ters etki de oluşturabilmektedir. ABD’nin değişim programlarıyla 1949 yılında ABD’ye giden ve UNESCO’nun çeviri kitap veri tabanına göre 171 eseri bulunan İslam düşünürü Seyyid Kutub, iki buçuk yıl kaldığı sürede Amerika yaşam tarzı ve materyalist anlayışı tenkit eden yazılar yazmaya başlamıştır. Döndükten sonra da Müslüman Kardeşler Örgütü’ne katılarak örgütün doktrinlerinden biri olmuş, Amerikan karşıtlığını ve İslam’ı siyasal bir hareket olarak kavramsallaştırarak siyasal İslam’ı yaymıştır.

Eğitim programlarının amaçlarına bakıldığında bazı farklı örnekler olsa da ABD, kendi politikalarına uygun hareket edebilecek dünya liderleri yetiştirmek için eğitim programları vasıtasıyla geleceğin liderlerinin eğitimlerine yatırım yapmış ve ülkeleri adına alacakları kararlarda ABD çıkarlarını gözetmelerini beklemişlerdir. Gerçekten de dünya siyasetinin bugün ulaştığı noktada ABD, kendi savaş politikalarını yönetirken konuyla alakalı dünyanın birçok lideri ile siyasi temaslarda bulunmakta ve bu görüşmelerden olumlu mesajlarla ayrılabilir. Bu sonuçların oluşması için ABD, bugünün liderlerine geçmişte önemli hizmetler sunmuştur.

2.3.4.3. Uluslararası Yayıncılık

Kamu diplomasisinin önemli adımlarından biri de dünya çapında yaşayan yabancı uluslara yapılan yayınlardır. Uluslararası yayıncılık bir aktörün, yabancı kamuoyunun dikkatini çekmek için yayın organları yoluyla uluslararası ortamı yönetme girişimidir (Demir, 2012: s.81).

Dünya çapında uluslararası yayıncılık yapan istasyonlar, hükümetler, ya da hükümet harici organizasyonlar, siyasi gruplar ya da farklı amaçla kurulmuş örgütler tarafından kurulmakta ve işletilmektedir. Uluslararası yayıncılık kuruluşlarının programları, enformasyonu iletme, ulusal imajı ya da bir amacı teşvik etme, siyasi ya da dini tanıtım, ticari çıkar amaçlarıyla çalışmaktadırlar (Zöllner, 2006: s.161-162).

Uluslararası yayıncılık, hükümetlerin bilgiyi kontrol etme gücüne etkileri sebebiyle etkilenmektedir. Evrensel bilgiye ulaşma gayesi ile yapılan habercilik faaliyetleri, hükümetlerin çıkarlarına olumsuz etki ettiği noktada kanun ve yönetmeliklerce cezalandırılabilir. Yayın akışının kesilmesi, bilgiye ulaşmada engel ve daha ileri noktada yapılan haberin içeriğine göre çeşitli hapis cezaları da verilebilmektedir. Bunun yanı sıra uluslar arası yayıncılık çeşitli kotalarla sınırlandırılmaktadır. Bu kotalar kamu diplomasisi mesajlarının yayılması için bilgi sınırlılığı doğurmakta ve kamu diplomasisine yapılan destek azalmaktadır. Ancak kotaların varlığı bilgi kirliliğini engellemekte ve kaliteli enformasyonların rekabetini kolaylaştırmaktadır.

Uluslararası yayıncılık faaliyetleri, 20.yy sonrasında etkili bir diplomasi yürütebilmek için dikkate alınan temel öğelerden biri olmuştur. Uluslararası medya yayınları hala kamu diplomasisi ile bağlantılı olarak değerlendirilebilir. Ticari ve kamu destekli yayınlar bütün dünyayı etkileyebilmektedir. 1990'ların sonunda Al Jazeera'nın yükselişi gerçekleşmişti. Devletlerin desteği ile gerçekleştirilen uluslararası yayıncılık, diğer kamu diplomasisi uygulamalarında farklı olarak değerlendirilmektedir (Cull, 2009: s.20).

BBC, bilginin yayılmasında en eski ve en çok öne çıkan bir diğer örnektir. 1922'de kurulan BBC'nin 2005 yılında haftalık tahmini dinleyici sayısı 163 milyondur ve yüzden fazla dilde yayıncılık yapmaktadır. İçerik olarak haberler, yorum ve enformasyonel programlar, siyasi sponsor tarafından geliştirilmekte ve

sponsorun kontrol ettiği kanallardan yayınlanmaktadır (Zaharna'dan aktaran Sancar, 2012: s.218).

2.3.4.4. Ünlü Kullanımı

Ünlü kullanımı kamu diplomasisi mesajlarının verileceği ve ünlünün imajının mesajın etkisini arttıracakđ etkili bir yöntemdir (Sancar, 2012: s.215). İmaj transferi yoluyla ünlü insanların popülerliği ülke imajının yükseltilmesi amacıyla kullanılabilir (Kunczik'ten aktaran Sancar, 2012: s.215).

Ünlü kullanımına ABD'li ünlü sanatçı Jennifer Lopez'in İran ile ABD arasındaki nükleer kriz konusunda adım atması talebi örnek verilebilir. Jennifer Lopez, Fiat markası ile olan ortaklığı sebebiyle aktivistlerin hedefi olmuştur. Çünkü bu süreçte Fiat markası İran'a ürün satmakta ve ambargo altındaki İran'ın hiçbir ülkeden ürün almaması için Jennifer Lopez'e baskı uygulanmış, bu anlamda bir ünlü yoluyla var olan krize müdahale edilmiştir (www.rferl.com).

Örneklerde de görüldüğü gibi ünlülerin kanaat önderi olarak kamu diplomasisi mesajlarını paylaşmaları başarılı örneklerdir. Ünlülerin ülkelerin mesajlarını taşıması, onların hayranları nezdinde kamu diplomasisi amaçlarına ulaşılması için önemlidir (Sancar, 2012: s.216).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAMU DİPLOMASİSİ: AKTÖRLER, TÜRLE, ARAÇLAR VE TEKNİKLER BAKIMINDAN BİR İNCELEME

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Kamu diplomasisi, ülkelerin yabancı ulusları etkileme konusunda son yıllarda uyguladıkları en önemli ikna araçlarından biri haline gelmiştir. Kamu diplomasisi uygulayıcısı ülkeler, kamu diplomasisinin çeşitli uygulama yöntemleriyle kendilerine karşı olumlu imaj elde etme çabasıyla çalışmalar yapmaktadırlar. İnsanların, özellikle gençlerin ikna edilmesi, ileride söz sahibi olacak mevkilere geldiklerinde onların yaşadıkları ülkelerin ikna edilmesi anlamına gelmektedir. Yeni neslin çeşitli imkânlarla misafir edilmesi ya da yetiştirilmesi uygulayıcı ülkeye gelecekte kendisine yönelik olumlu girişimlerin oluşması için zemin hazırlamaktadır.

Buna göre araştırmanın amacı, Türkiye’de Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarları döneminde kamu diplomasisi aktörleri, türleri araçları ve teknikleri açısından gösterdiği değişimi ortaya koyarak kamu diplomasisinin nasıl uygulandığını inceleyerek, bu konuda günümüze kadar yaşanan değişimleri tespit etmektir.

3.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Çalışmada Ak Parti hükümetleri döneminde Türkiye’de kamu diplomasisi konusunda yaşanan değişim ve gelişim ele alınmıştır. Kamu diplomasisi konusu dört bölümde incelenmiş ve bu bölümler Tablo 3.1’de verilmiştir. Ak Parti dönemi olarak belirtilen dönem 2002 yılı ile 2017 yılları arasını kapsamaktadır.

Tablo 3.1. Kamu Diplomasinin Bölümleri

AKTÖRLER	TÜRLER	ARAÇLAR	TEKNİKLER
Okullar	Kültürel Diplomasi	Geleneksel Medya Araçları	Dinleme Faaliyetleri
STK	Vatandaş Diplomasisi	Yeni Medya Araçları	Eğitim Programları
Kanaat Önderleri	Dini Diplomasi	Uluslararası Etkinlikler	Uluslararası Yayıncılık
İç Hedef Kitle	Lobicilik		Ünlü Kullanımı
Medya Organları	Savunuculuk		
Küresel İşletmeler			
Baskı Grupları			
Uluslararası Örgütler			

3.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Türkiye'nin kamu diplomasisi konusunda yaşadığı değişimin ortaya konulmasına yönelik gerçekleştirilen bu çalışmada Bilgi ve Belge Kaynaklarının Kullanılması Yöntemi kullanılmıştır.

Belge tarama yöntemi, var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaktır. Tarama kapsamına, geçmişte araştırılan olay ve olayın yaşandığı zamanda bıraktığı izlere ilişkin kanıtlar da alınmaktadır. Bilgi tarama yöntemi ise mevcut çeşitli bilgi kaynakları taranarak derlenen bilgilere olayların, objelerin, varlıkların, grupların, kurumların ne olduğunu açıklamaya çalışan yöntemdir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2011: s.37).

Araştırmada çok fazla sayıda bilgi ve belge kullanılabilir. Araştırmaya değer görüldüğü takdirde kamu diplomasisi konusundaki her bilgi bir kaynak olarak değerlendirilebilir. Kaynaklar birincil, ikincil ve üçüncül olmak üzere üç farklı grupta incelenmektedir. Birincil kaynaklar, bir çalışma içerisinde oluşturulmuş veriler ve fiziksel objelerin oluşturduğu kaynaklardır. İkincil kaynaklar ise birincil

kaynaklardan derlenerek hazırlanmış ve analizlerden oluşan kaynaklardır. Üçüncül kaynaklar da diğer iki kaynaklardan oluşan bilgilerin sentezlenmesiyle bu kaynaklara ait kısa bilgiler içeren kaynaklardır (<http://sanalkampus.anadolu.edu.tr>).

Araştırmada niteliklerine ve bulundukları ortama göre kullanılan bilgi ve belge kaynakları arasında bu konuda yazılmış kitaplar, gazeteler, broşürler, dergiler, aylık bültenler, web siteleri, tanıtım filmleri, sosyal medya sayfaları, faaliyet raporları, mali raporlar, tezler ve bilimsel makaleler incelenmiştir.

3.4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE DEĞERLENDİRME

Araştırmada kamu diplomasisinin türleri, araçları, teknikleri ve aktörlerinde Ak Parti dönemi ile birlikte yaşanan değişim ve gelişim ele alınmıştır. Aktörlerin yaptığı çalışmalar ve Türkiye’deki kamu diplomasisi anlayışının geldiği nokta ele alınmıştır. Bu aktörlerin sahip oldukları video destekli yayınlar, broşürler, afişler, etkinlikler, bültenler, internet yayınları, sosyal medya hesapları ve bu aktörlerin yapmış oldukları kamuoyu araştırmaları değerlendirilerek bulgulara ulaşılmıştır.

3.4.1.Kamu Diplomasisi Aktörleri

Kamu diplomasisinin yürütülmesinde, hükümetlerce görevlendirilmiş olan aktörler çeşitli projeler üretmektedir. Bu projelerin hayata geçirilmesiyle aktörler ülkenin imajına katkı sağlamak ve ülkeye kamu diplomasisi gücü kazandırmaktadır. Türkiye, yurt dışında birçok ülke halklarıyla bu aktörler vasıtasıyla irtibat kurmakta ve kamu diplomasisi etkinliklerini yurt dışında düzenlemektedir. Ak Parti döneminde birçok kamu diplomasisi aktörü kurulduğu gibi var olan kamu diplomasisi aktörleri de değişime uğramıştır.

Dış İşleri Bakanlığı, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu(TRT), Türkiye İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı(TİKA), Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı(YTB), Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü(KDK) ve Yunus Emre Enstitüsü(YEE) Türkiye’nin kamu diplomasisi aktörleri olarak çalışan kamu kuruluşlarıdır. Diğer taraftan Yeryüzü Doktorları, Kızılay, İnsani Yardım Vakfı,

TÜSİAD ve MÜSİAD gibi kuruluşlar da kamu diplomasisi aktörlerinden sayılabilmektedirler (Ekşi, 2014: s.13).

3.4.1.1. Okullar

Ak Parti döneminde Türkiye Cumhuriyeti, Millî Eğitim Bakanlığı ve büyükelçiliklerin girişimleriyle okullar açmıştır. Eğitim alanında birçok okulu hizmete sokan, çok sayıda projeyi destekleyip, birçok ülkede eğitim kampanyaları düzenleyen Ak Parti hükümetleri, yabancı ülkelerin yerel eğitim öğretim kurumlarını ve eğitim gören öğrencilerini de içeren projeler yürütmektedir.

Dönemin Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı, 8'inci Büyükelçiler Konferansı'nda, 15 ülkede büyükelçiliklerin himayesinde MEB'e bağlı faaliyet gösteren 65 resmi okul bulunduğunu belirtti. Bu okullarda, 598 öğretmen görev yapmakta, 10 bin 327 öğrenci eğitim görmektedir. Ayrıca Avrupa ülkelerinde Türkçe ve Türk kültürü dersi veren 1121 öğretmen bulunmaktadır. Yurtdışında yapımı devam eden Kırgızistan, Katar, Gürcistan ve Suudi Arabistan'da 4 okulun bulunduğunu belirten Nabi Avcı, bu okulların 2016-2017 eğitim öğretim yılında faaliyete geçirilmesinin planlandığını belirtmiştir (www.hurriyet.com.tr).

Yurtdışında okullara sahip olmak tam anlamıyla bir yumuşak güç unsurudur. Türkiye'nin bu okullarda söz sahibi olması ülkelerin karar vericilerini yetiştirme fırsatı sunmakta ve bu öğrencileri ileride Türkiye'ye sempati besleyen insanlar haline getirmektedir (Demir, 2012: s.276). Bunun yanı sıra Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı'nın bünyesindeki, Kırgızistan, Azerbaycan ve Kazakistan'da faaliyet gösteren Turhan Yazgan Okulları'nın da önemli kamu diplomasisi gücünü olduğunu belirtmek gerekmektedir (Aytaç, 2010: s.30).

Yine Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde gerçekleştirilen Kardeş Okul Projesi ile Türkiye'de eğitim veren okullar yabancı okullar ile etkileşim imkanı bulmakta ve Türk eğitim sistemini, Türk kültürünü yabancı uluslara ulaştırmaktadır. Bu görevi yerine getiren Avrupa Birliği Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, tüm eğitim kurumları ile koordineli bir şekilde çalışarak her okula kardeş okulunu belirleme fırsatı

sunmakta ve okullar adına yabancı okullar ile iletişim geçme fırsatı sunmaktadır (www.kamuajans.com).

Yüksek Öğretim Kurulu(YÖK), Tanıma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığı vasıtasıyla yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de eğitim görmelerine imkan tanımakta, kendi üniversitelerinden elde etmiş oldukları mezuniyet yeterliliğini Türkiye’deki eğitim kurumları ile denkleştirmektedir (www.yok.gov.tr).

Yunus Emre Enstitüsü(YEE), Türkoloji projesi kapsamında Türkiye’nin kamu diplomasisi çalışmalarına okullar vasıtasıyla destek vermektedir. Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya ülkeleri başta olmak üzere ilişkilerin kuvvetlendirilmesi maksadıyla 1999 yılında TİKA tarafından başlatılan Türkoloji Projesi ilk kez 2000-2001 eğitim öğretim yılında uygulamaya konmuştur. 2009 yılında Yunus Emre Enstitüsü’nün kurulmasıyla yurt dışında Türkçe öğretiminin yaygınlaştırılmasında görevli tek aktör olması münasebetiyle proje 2011 yılında Yunus Emre Enstitüsüne devredilmiştir. Projenin enstitüye devrinden sonra yapılan protokoller vasıtasıyla yurt dışında eğitim veren 53 üniversitenin eğitim müfredatına Türkçe dersleri eklenmiştir (Ekşi, 2012: s.205).

Yine Yunus Emre Enstitüsü’nün çalışmasıyla yabancı ülkelerin eğitim öğretim müfredatına Türkçe, yabancı dil olarak eklenmiştir. Bu bağlamda Bosna- Hersek’te projenin başlangıcında 6 bin öğrenci, 50 öğretmenden Türkçe yabancı dil dersleri almıştır. Gürcistan’da bazı okulların ders müfredatlarına Türkçe, seçmeli yabancı dil olarak eklenmiştir (Ekşi, 2014: s.209). Ürdün ve Romanya’da da Türkçe’nin seçmeli yabancı dil olarak okutulmasına başlanmıştır(YEE, Roma Kültür Merkezi Broşürü, 2014: s.1) Ayrıca Etiyopya’da üniversitelerle işbirliği kuran Yunus Emre Enstitüsü, okulların kamu diplomasisi gücünden faydalanarak üç üniversitede Türkçe eğitimi verilmesi konusunda anlaşmalar sağlamıştır. 2017 yılında iki ülke arasında imzalanan eğitim destek anlaşmalarına dayanarak YEE, Addis Ababa, Mekelle ve Wollo üniversitelerinde Türkçe eğitimi verilmesi konusunda mutabakatlar sağlamıştır. Türkçe eğitimi derslerinde başarılı olan öğrenciler, YEE tarafından Türkiye’de yabancı öğrencilere yönelik düzenlenen Yaz Okulu’na katılma hakkı elde edeceklerdir (Türkiye Gazetesi, 28 Ocak 2018).

3.4.1.2. Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil toplum örgütlerinin temelinde özgür, kendini rahat ifade edebilen sivil toplum vardır. Hoşgörü içeren demokratik davranışlar sivil toplumun oluşum sebebidir (Sancar, 2012: s.19). Türkiye’de birçok sivil toplum kuruluşu kamu diplomasisi anlamında dış ilişkilerde bulunarak yabancı kamularla iletişime geçme fırsatına sahiptir. İnsani Yardım Vakfı(İHH), Yeryüzü Doktorlar(YYD), Kızılay, TÜSİAD ve MÜSİAD çalışmada incelenecek sivil toplum kuruluşlarıdır. Bu kuruluşların incelenmek amacıyla seçilme sebebi, Kızılay, İHH ve YYD’nin yurtdışına en fazla yardım gönderen kuruluşlar olmasıdır (TİKA, Kalkınma Yardımları Raporu, 2013). TÜSİAD ve MÜSİAD’ın seçilme sebebi ise yurtdışında en çok ülke ile etkileşimi bulunan iş adamları dernekleri olmasıdır.

Kamu diplomasisi çalışmalarına etkilerinin farklı olması sebebiyle tez çalışmasında hem yardım kuruluşları hem de sanayici üyelerden oluşan dernekler olmak üzere iki farklı amaç için çalışan örgütler ele alınmıştır.

İnsani Yardım Vakfı (İHH)

İnsani Yardım Vakfı 1992 yılında kurulan ve dünya çapında zor şartlarda yaşayan toplumlara bölge, din, dil, ırk ve mezhep ayrımı yapmaksızın insani yardım ulaştırmak ve bu insanların temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemek amacıyla kurulmuştur. Gönüllü faaliyetlerle başlayan ve 1995 yılında kurumsallaşan bu çalışmalar kısa sürede 5 kıtada 135 ülke ve bölgeye yayılmış ve Türkiye’nin yardım diplomasisini sağlayan bir sivil toplum kuruluşudur.

İnsani Yardım Vakfı’nın Üyelikleri

- Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi (ECOSOC) Danışman Statüsünde Üyelik
- İslam İşbirliği Teşkilatı (OIC) Danışmanlık Statüsünde Üyelik
- İslam İşbirliği Teşkilatı İnsani Fonu (OICHF) Meclis Üyeliği
- İnsani Forum (THF) Üyeliği
- İslam Dünyası Sivil Toplum Kuruluşları Birliği (İDSB) Üyeliği (www.ihh.org.tr).

İnsani Yardım Vakfı (İHH), yurtdışında yardıma muhtaç yabancı kamulara aynı ve nakdi yardımlar yaparak Türkiye'nin yardım diplomasisine katkıda bulunmaktadır. 14 Kasım 2017 de Irak – İran sınırında meydana gelen 7,3'lük depremde çok sayıda kişi yaşamını yitirmiş ve binlerce kişi de yaralanmıştı. İHH, depremin meydana geldiği ilk günden itibaren Irak ve İran'a ulaşarak depremzedelere acil yardım ulaştırdı. Acil yardımlar kapsamında, Irak'ın Süleymaniye kentinde, Türkmen, Arap ve Kürtlerin bir arada kaldığı göçmen kamplarında bir ay boyunca dağıtım yapan aşevini kurdu. Günlük bin kişiye sıcak yemek çıkaran Mobil Aşevi, yapacak. İnsani Yardım Vakfı, Irak ve İran'da meydana gelen deprem sonrasında iki ülkeye de ulaşarak toplamda 60 binin üzerinde depremzedeye acil yardım malzemesi ulaştırmıştır (<https://www.ihh.org.tr>).

İnsani Yardım Vakfı'nın yıllar önce başlattığı 100 bin Katarakt Projesi, 2017 itibariyle tamamlandı. Proje, 25 Kasım 2017'de İstanbul'da yapılan tanıtım toplantısı ile dünyaya duyuruldu. İnsani Yardım Vakfı'nın 2007 yılında Afrika'da başlattığı Katarakt Ameliyatları Projesi, 2017 yılı itibariyle tamamlandı. Proje kapsamında hayırseverlerin yardım ve destekleriyle 10 yılda 100 bin katarakt ameliyatı gerçekleştirildi. Proje; Sudan, Nijerya, Etiyopya, Mozambik ve Somali'nin de aralarında bulunduğu 14 ülkede uygulanmıştır. Katarakt projesi ile bölgede yetişen doktorların da bu konuda eğitilmesini sağlamıştır. İnsani Yardım Vakfı 10 yıl içerisinde, Türkiye Sağlık Bakanlığı, TİKA, gibi kurumların yanında Sudan ve Nijer Sağlık Bakanlıkları, Dünya Sağlık Örgütü ve İslam Kalkınma Bankası gibi uluslararası kurumların desteğiyle projeyi gerçekleştirmiştir (www.ihh.org.tr).

İnsani Yardım Vakfı, son 10 yıldır 100 bin Katarakt Projesi gibi birçok projeyi yürütmekte ve Ak Parti döneminde yürütülen kamu diplomasisi çalışmalarına katkıda bulunmaktadır.

Yeryüzü Doktorları (YYD)

Afrika'da Türkiye adına yardım diplomasisi yürüten bir başka sivil toplum örgütü Yeryüzü Doktorları'dır. 2000 yılında Marmara Depremi'ne yardım etmek amacıyla bir grup doktor tarafından kurulan YYD, 2006 yılından bu yana dünyanın birçok ülkesinde, Türkiye ve dünyadan bağışçıların yardımlarıyla göz tedavi merkezleri

kurarak; her yıl yüzlerce ameliyat gerçekleştirmektedir. Bugüne kadar, Nijer, Kenya, Lübnan, Yemen, Moritanya, Uganda ve daha birçok Afrika ülkesinde toplam 3.725 ameliyat gerçekleştirilmiş olan bu hastanelerde göz hastalıkları da tedavi edilmiş, ilaç ve gözlük yardımı yapılmıştır. Bunlarla birlikte, bölgedeki yerel sağlık birimleri eğitimlerle konu hakkında bilgilendirilmiştir. Böylece yerel sağlık personelinin eğitimi gibi kapasite artırıcı faaliyetler ile göz projeleri kapsamında hizmet götürülen bölgelerdeki sağlık kuruluşları desteklenmekte ve yerel kapasitenin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır (www.yyd.org.tr).

Yeryüzü Doktorları Derneği, dünya çapında doktor ihtiyacı olan bölgelere sağlık personeli desteği sağlamaktadır. Sağlık imkânlarına erişimdeki kısıtlılıkları göz önünde bulunduran Yeryüzü Doktorları, yerel imkânlar ile tedavi edilemeyen hastalara yönelik olarak, gerek cerrahi gerek dâhili branşlarda, değişik modellerde proje ve programlar yürütmektedir. Fiziksel imkânların müsait olduğu ancak uzman doktor bulunmayan ve genellikle ilaç ve sarf maliyetlerinin karşılanamadığı durumlarda, kısa süreli kamplar organize edilmektedir. Bu kamplarda çoğu zaman yerel sağlık profesyonelleri ile birlikte çalışarak sahada birlikte geçirilen sürenin daha etkin ve verimli geçmesi amaçlanmaktadır. 2000 yılından bu yana 200'e yakın gönüllü sağlık ekiplerinin desteğiyle binlerce ameliyat gerçekleştirilmiştir (www.yyd.org.tr).

Yeryüzü Doktorları bugüne kadar Yemen'de 4, Somali'de 3 ve Nijer'de 1 olmak üzere 8 beslenme sağlığı merkezi açmıştır. Bu merkezlerde muayeneler ve ağır beslenme bozukluğu tedavileri yapılmaktadır. Somali ve Nijer'deki sağlık kurumlarında 60.586 muayene ve 9800 ağır beslenme bozukluğu tedavisi gerçekleştirilmiştir. Yemen'deki 4 beslenme sağlığı merkezinde aylık ortalama 5200 muayene ve 250'nin üzerinde ağır beslenme bozukluğu tedavisi gerçekleştirilmektedir. Yeryüzü Doktorları 2015 yılında 14 ülkede 6333 muayene 1028 ameliyat gerçekleştirmiştir. (www.yyd.org.tr).

Yeryüzü Doktorları, dünya çapında yürüttüğü birçok eğitim projesiyle yabancı kamuların eğitim ihtiyaçlarını karşılayarak onların ülkeleri için yetişmiş bir birey olmaları için çalışmalar yürütmektedir. Bu çalışmalar aşağıda verilmiştir:

Uzun Süreli Eğitim Projeleri

- Somali Tıpta Uzmanlık Programı
- İbni Sina Sağlık Meslek Yüksekokulu

Sürekli Tıp Eğitimleri

- Kısa Süreli Eğitim Projeleri
- Zanzibar Yeni Doğan İditme Taraması Eğitimi
- Azerbaycan Çocuk Acil Tıp Ve Yoğun Bakım Eğitimleri
- Uganda İslam Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim Desteği
- Moritanya Diyabet ve Fako Cerrahisi Eğitimleri
- Azerbaycan Radyoloji Eğitimi
- Tanzanya – Uganda Fako Cerrahisi Eğitimi

Eğitim Altyapı Destek Projeleri

- Gazze İslam Üniversitesi FTR Laboratuvarı Kurulumu
- Uganda İslam Üniversitesi (UIUI) Kurulumu
- Kongre ve Konferanslar
- Türkiye-Filistin Cerrahi Kongresi
- Somali 1. Ulusal Sağlık Konferansı
- Türkiye – Yemen Sağlık Kongreleri (www.yyd.org.tr).

Yeryüzü Doktorları, Türkiye'nin yurt dışında temsil edilmesi ve kamu diplomasisi faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla yapılan yardım faaliyetlerine katkıda bulunan önemli bir sivil toplum kuruluşudur.

Kızılay

Türk Kızılayı kurulduğu 1868 yılından bu yana toplumsal dayanışmayı sağlamak, sosyal refahın gelişmesine katkıda bulunmak, yoksul ve muhtaç insanlara barınma, beslenme ve sağlık yardımı ulaştırmak için önemli görevler üstlenmiştir. Türk Kızılayı, kan, afet, uluslararası yardım, göç ve mülteci hizmetleri, sosyal hizmetler, sağlık, ilk yardım, eğitim, gençlik ve mineralli su işletmeleri alanlarında faaliyet sunmaktadır (www.kizilay.org.tr).

Misyonu “Proaktif bir kurum olarak afetlerde ve olağan dönemde ihtiyaç sahipleri ve korunmasızlara yönelik yardım sağlamak, toplumda yardımlaşmayı geliştirmek, güvenli kan teminini gerçekleştirmek ve zarar görebilirliği azaltmak’ olan Kızılay, vizyonunu “Türkiye’de ve dünyada, insani yardım hizmetinde model alınan, insanların en zor anlarında yanındaki kuruluş olmak” şeklinde belirlemiştir (www.kizilay.org.tr).

Kızılay’ın ana hedefleri arasında uluslararası alanda acil yardımlar konusuna odaklanmak, kıtalara barınma ve kamp yönetimini geliştirmek, uluslararası lojistik altyapıyı oluşturmak ve uluslararası programları yaymak bulunmaktadır. Bunun yanında uluslararası aktör olmak için Kızılay, yıllık bütçesinin yüzde 30’unu uluslararası faaliyetler için kullanmaktadır. Kızılay’ın belirlediği stratejik hedeflerin en önemlisi de Türk Kızılayı’nın uluslararası alanda bilinirliğini artırmak ve savunmasız mağdur toplulukların haklarını savunmaktır (www.kizilay.org.tr).

Türk Kızılayı son 10 yılda 78 farklı ülkede doğal ve insan kaynaklı afetlere müdahale etmiş, kuruluşundan bugüne 137 ülkeye yardım eli uzatmıştır. Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden çalışmalarını sürdüren Türk Kızılayı, dünyanın farklı bölgelerinde milyonlarca insana yardımlar ulaştırmaktadır. Her geçen gün insani yardım alanında yürüttüğü yardım çalışmaları ile kapasitesini artıran Türk Kızılayı, insani yardım çalışmalarında küresel bir aktör haline gelmiştir. Türk Kızılayı, Filistin, Sudan, Endonezya, Sri Lanka, Kırgızistan, Kosova, Somali, Pakistan gibi ülkelerde insani yardım faaliyetlerinin yanı sıra birçok kalıcı eser bırakmıştır. İhtiyaç sahibi ülkelerdeki projelerini konut, okul, toplum merkezi, ibadethane, kamu tesisleri inşası, geçim kaynaklarının temini ve desteklenmesi, sağlık, eğitim, sosyal yardım, tarım ve sulama gibi alanlarda yoğunlaşmıştır (www.kizilay.org.tr).

Türk Kızılayı tarafından göç hizmetleri kapsamında dil, din, ırk ayrımı yapmaksızın ülkemiz sınırları içerisinde kayıt altında bulunan tüm yabancılara yönelik insani yardım faaliyetleri yürütülmektedir. Kızılay, Göç ve Mülteci Hizmetleri Müdürlüğü; İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, AFAD, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC) ve Birleşmiş Milletler ajansları gibi göçmenlere yönelik

hizmetler veren uluslararası çapta çalışan örgütlerle koordineli çalışmaktadır (www.kizilay.org.tr).

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği(TÜSİAD)

1971 yılında kurulan TÜSİAD, Türkiye'nin önde gelen büyük ölçekli yatırımcıların oluşturduğu bir sivil toplum kuruluşudur. TÜSİAD, mevcut üyelerinin Türkiye ekonomisinde sahip oldukları güç sebebiyle önemli bir temsile sahiptir. Çalışmaları ile rekabetçi piyasa ekonomisi, sürdürülebilir kalkınma ve katılımcı demokrasi anlayışının benimsediği bir toplumsal düzenin oluşmasına katkı sağlamayı amaçlar. Genel merkezi İstanbul'da bulunan TÜSİAD'ın, Ankara'nın yanı sıra Brüksel, Washington, Berlin, Londra, Paris ve Pekin'de temsilcilikleri bulunmaktadır. TÜSİAD son 10 yıl içerisinde 120 rapor yayımlamış, son 5 yılda 300'e yakın görüş oluşturmuş, 2,500'den fazla etkinlik gerçekleştirmiştir. Son 5 yılda Business Europe, OECD-BIAC ve B20 ile 200'ün üzerinde etkileşimde bulunarak dünya çapında Türk iş dünyasını temsil etmektedir (www.tusiad.org.tr).

TÜSİAD'ın yuvarlak masa adını verdiği konularda çalışmaları bulunmaktadır. Bu yuvarlak masa konularından birisi de Küresel İlişkiler ve AB'dir. Küresel İlişkiler ve AB Yuvarlak Masası, Türkiye'nin evrensel demokratik ilkeler ve modern piyasa ekonomisi çerçevesinde küresel etkileşimin refah ve rekabet düzeyinin artışına katkı sağlamak, AB üyelik sürecini izlemek ve yenilikleri desteklemek, bu anlamda AB, ABD, Asya kıtası ve diğer bölgeler ile çalışmalar yürütmektedir. TÜSİAD, Bussiness Europe, Global Bussiness Coalition, Businessmed, BRICA ve Major Economies Bussines Forum üyesi bir sivil toplum kuruluşudur (www.tusiad.org.tr).

TÜSİAD'ın kurucu üyesi olduğu B20 Koalisyonu yeni adıyla Küresel İş Koalisyonu(GBC) adı altında faaliyetlerini yürütme kararı almıştır. Dünyanın önemli iş dünyası üyelerini bir araya getiren GBC, Her büyüklükteki firmayı temsil etmektedir. Uluslararası çapta, iş dünyası ile karar alıcılar arasında bağı kuran bir yapı olarak çalışmalarını sürdürmektedir. TÜSİAD, uluslararası çalışma alanlarını belirli gruplar halinde sınıflandırmıştır. Bu gruplar, Almanya Network, Fransa Network, ABD Network, Birleşik Krallık Network, Çin Network, Körfez Ülkeleri

Network ve Dış Ticaret Çalışma Grubu olarak belirlenmiştir. Bu grupların kapsadığı ülke sayısı 58 olması münasebetiyle TÜSİAD, yurt dışında en çok temsilcisi olan ikinci iş adamları derneği olarak faaliyet göstermektedir (www.tusiad.org.tr).

TÜSİAD, GBC'ye 2012 yılında, Bussinessmed'e 2009 yılında, BRICA'ya 2015 yılında üye olmuştur. Bu örgütlerle yürütülen tüm iş ilişkileri Ak Parti iktidarları döneminde sağlandığından, kamu diplomasisi çalışmalarının bu dönemlerde hız kazanmıştır (www.tusiad.org.tr).

Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği(MÜSİAD)

MÜSİAD, 9 Mayıs 1990 yılında İstanbul'da kurulan bir sivil toplum kuruluşudur. 11 binden fazla üyesi bulunan MÜSİAD, 60 bin işletmeyi temsil eden ve 1.6 milyon kişiye istihdam sağlayan firmalardan oluşan bir topluluktur. Yurtiçinde 86 ve yurtdışında 68 irtibat noktası ile toplamda 200'e yakın noktada hizmet veren kamu yararına dernek statüsünde bir sivil toplum kuruluşudur. Misyonu ulusal ve uluslar arası düzeyde bağımsız hareket eden bir dernek olarak değerlerini paylaşan üye sayısını artırmak olan MÜSİAD, TÜSİAD'dan sonra üye sayısı bakımından en büyük ekonomik topluluktur (www.musiad.org). Yurtdışındaki bağlantıları sebebiyle yabancı kamularla iletişim kuran üyeleri bulunan MÜSİAD, kamu diplomasisi çalışmalarına katkı yapabilecek bir potansiyele sahiptir.

MUSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, Yurt Dışı Teşkilat Başkanı İbrahim Uyar ve MÜSİAD Dubai Temsilcisi İdris Demirhan, "ticaret diplomasi" geliştirmek adına Dubai'de temaslarda bulunmuştur. Türkiye-Dubai ilişkileri, ticari diplomasiinin geliştirilmesi adına yapılabilecek yenilikler, serbest ticaret bölgeleri ve iki ülke arasında gerçekleştirilebilecek yatırımlar ele alınmıştır. Genel Başkan Abdurrahman Kaan, görüşmeler esnasında Türkiye ve Birleşik Arap Emirlikleri arasındaki ticaret hacminin artırılmasını vurgulayarak bu gelişmenin diplomasiye yapacağı olumlu etkiden bahsetmiştir (www.musiad.org).

MÜSİAD Heyeti, Serbest Ticaret Bölgeleri ile ilgili Türkiye'de yapılacak modeller üzerinde fikir alışverişinde bulunarak temalarını sonlandırdı.

3.4.1.3.Kanaat Önderleri

Yine belli bir görüşü toplum nezdinde kabul ettirmek için başvurulmuş yöntemlerden olan kanaat önderleri seçim süreçlerinde de hükümetin iletişim yöntemlerinden biri olmuştur.

‘Yetmez Ama Evet’ kampanyası ile 2010 anayasa değişiklik paketi için halktan Evet oyu toplama amacı taşıyan Ak Parti hükümeti, oylamada Evet oyu verecek olan ünlülerin medyada duyurulması ve bu anayasa değişikliği ile ilgili görüşlerinin paylaşılması için çalışmalar yapmıştır. Ufuk Uras, Ali Ağaoğlu, İskender Pala Emine Şenlikoğlu, Mehmet Ali Birand, Doğu Ergil, İbrahim Tatlıses ve Orhan Gencebay ve birçok kanaat önderi anayasa değişiklik paketine referandumda evet diyeceklerini açıklamışlardır (www.habervaktim.com).

2017 yılında Irak Kürt Bölgesel Yönetimi tek taraflı bağımsızlık referandumu düzenlemiştir. Bu bağımsızlık girişiminin olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla hükümet, Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan Kürt ve Arap kökenli aşiretlerin liderleri görüşmüştür. Kanaat önderi kimliğiyle bölgede etkin olan liderlerden sınırın diğer tarafındaki akrabaları ile iletişime geçmeleri istenmiştir(www.timeturk.com).

3.4.1.4.İç Hedef Kitle

Kamu diplomasisi faaliyetlerinin istenen başarıya ulaşması için iç hedef kitlenin bilgilendirilmesi gerekmektedir. Bu anlamda Başbakanlık İletişim Merkezi, vatandaşları bilgilendiren bir platform olarak görev yapmaktadır.

Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER) 2006/3 Sayılı Başbakanlık Genelgesiyle yürürlüğe giren bir Halkla İlişkiler uygulamasıdır. Bu uygulama 2006 yılından günümüze vatandaşlara hizmet vermektedir. Devlet ile vatandaş arasındaki iletişim kanallarının tümü (elektronik, mektup, faks, telefon ve şahsen) açık tutularak, vatandaşların kendileri ve kamuyla ilgili, talep, şikâyet, ihbar, görüş ve önerileri ile bilgi edinme haklarına ilişkin idari makamlara yapacakları müracaatlara cevapların hızlı ve etkin bir şekilde verilmesi, iş ve işlemlerin merkezden kamu nezdinde takip ve denetimi hedeflenmiştir (www.bimer.gov.tr).

Türkiye'nin en eski ve köklü kurumlarından olan Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü de (BYEGM), iç hedef kitleye hizmet eden bir kuruluş görevini üstlenmektedir. Kurulduğu yıllarda sadece esas amacı olan devlet ile ilgili dış basında çıkan haberleri derleyen BYEGM, iletişim teknolojilerinin gelişimiyle iç hedef kitleye hizmet etmeye başlamıştır.

Genel Müdürlük; 1857'de Matbuat Müdürlüğü, 1920'de Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi ve 1984'e gelindiğinde Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü adlarını aldı. Türk basınının güçlenmesinde önemli bir rol üstlenen BYEGM bugün 717 çalışanı ile Türkiye ile ilgili gelişmelerin dünya basınına yansımaları takip etmektedir. Diğer yandan da politika üretilmesine katkı sağlamak adına Türkiye'nin tanıtımı çalışmalarına devam etmektedir.

BYEGM Haber Merkezi'nde günün her saati dünya basını takip edilmekte ve haberler 40 dilden Türkçeye çevrilmektedir. Dünya ve Türkiye medyasındaki gündeme ilişkin haberler doğru ve hızlı bir şekilde devletin ilgili makamlarına iletilmektedir. Basın alanında Türkiye'nin uluslararası etkinliğini artırmak amacıyla dünyanın her bölgesinde medya buluşmaları düzenleyen BYEGM, uluslararası işbirliği mekanizmalarını üretmektedir. Dünya genelinde doğru bir Türkiye algısının oluşturulması hedefiyle 17 il müdürlüğü ve yurtdışındaki 39 basın temsilciliği ile çalışmalarını sürdüren BYEGM, yabancı gazetecilerin akreditasyonu, sarı basın kartı düzenlemesi ve pasaport işlemlerini de gerçekleştirmektedir (www.byegm.gov.tr).

Dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın her ay sonunda gerçekleştirdiği "Ulusa Sesleniş" konuşmasında isim değişikliği yapılarak "Milletle Hizmet Yolunda" olarak değiştirildi. Başbakan Erdoğan her ay sonunda yaptığı konuşmada ise bütün ay boyunca gerçekleştirdiği temasları anlatarak gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulunmaktaydı. Erdoğan'ın "Milletle Hizmet Yolunda" şeklinde yayınlanan konuşmasına ayrıca görsel öğeler de kullanarak konuşması desteklenmiştir. Ulusa sesleniş konuşmaları, ilk olarak 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın Başbakanlığı döneminde 'İcraatın İçinden' adıyla başlamıştı (www.sabah.com.tr).

Ak Parti döneminde toplumun bilgilendirmek amacıyla bazı tanınmış kişiler çeşitli şekillerde görevlendirilmiştir. Türkiye'nin gündemini uzun yıllardır meşgul

eden ve çok çeşitli kayıplara neden olan terör sorununun çözümü için Ak Parti hükümeti Akil İnsanlar Heyeti'ni görevlendirmiştir.

Çözüm sürecinde görev alan akıl insanlar heyeti 63 kişiden oluşmaktadır. Alanında uzman toplumun çeşitli kesimlerinin itibarını kazanmış olan yazar, sanatçı, akademisyen ve STK temsilcilerinden oluşan 63 kişilik akıl insanlar heyeti dokuzar kişilik gruplar halinde 7 bölgede faaliyet göstermiştir (www.cnnturk.com.tr).

Bunun yanı sıra Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin tüm şehirlerinden muhtarların katılacağı Muhtarlar Toplantısı düzenleyerek muhtarların toplum üzerindeki kanaat önderi kimliğini kullanarak mesajların iletimini sağlamaktadır. Bugüne dek Cumhurbaşkanlığı bünyesinde kırk bir kez Muhtarlar Toplantısı düzenlenmiştir (www.tccb.gov.tr).

3.4.1.5. Medya Organları

Kamu diplomasisi çalışmalarında medya organları ağırlıklı olarak kullanılmaktadır. Medya organları, kamu diplomasisinde enformasyon yayan bir araç olarak kamuoyu oluşturmakta ve yabancı kamuların algısını yönetmek için ülke adına kamu diplomasisi faaliyetlerini destekleyen bilgiler paylaşmaktadır. Tanıtımını evrensel çapta başarılı yapabilen ülkeler, daha doğru ifadesiyle medyayı evrensel boyutta kullanabilen devletler, ülkelerinin olumlu imaj çalışmasını başarılı bir şekilde gerçekleştirerek evrensel siyasi ortamda söz sahibi olmak istemektedirler.

Anadolu Ajansı(AA)

Anadolu Ajansı, Mustafa Kemal Atatürk'ün aracılığıyla 6 Nisan 1920'de kurulmuştur. AA, Kurtuluş Savaşı sırasında Türkiye adına çok önemli bir misyon ile çalışmıştır. Türkiye halkını savaş ile ilgili konularda haberdar etmek, bazı yabancı ve İstanbul gazetelerinin taraflı tutumlarına karşı Anadolu'nun duruşunu ifade etmek için bir haber organına ihtiyaç duyulmaktaydı. AA, Kurtuluş Savaşı sırasında yanlış bilgilendirmelerin önüne geçmek için spekülasyonlarla mücadele ederek olası kaosları engellemiştir. Atatürk'ün, yakın bir arkadaş grubunu, Anadolu Ajansı'nı

Batılı anlamda bir haber ajansı kimliğine kavuşturmakla görevlendirmesiyle 1 Mart 1925'te "Anadolu Ajansı Türk Anonim Şirketi" kuruldu. O tarihlerde, Batı ülkelerinde bile örneği görülmeven böyle bir yapılanmayla Anadolu Ajansı, özerk statüye kavuşmuştur (www.aa.com.tr).

Her gün 1454 haber, 1865 fotoğraf ile 238'nin üzerinde görüntü paylaşımı yapan AA, son olarak Makedonca yayınlara başlayarak yabancı dil sayısını 10'a çıkarmıştır. AA'nın yayın yaptığı diller İngilizce, Arapça, Boşnakça, Rusça, Hırvatça, Kürtçe, Fransızca, Arnavutça, Farsça Sırpçadır. AA, Kuruluşunun 100. Yılında 11. yabancı dil yayını başlatmayı hedeflemektedir. 45 ülkede faaliyet gösteren ajansın, 35 ülkede ofisi ve 86 ülkede temsilciliği çalışmalarını sürdürmektedir (<https://kdk.gov.tr>).

Anadolu Ajansı yurtdışında 39 iletişim bürosuyla hizmet vermektedir (www.aa.com.tr). AA, Ak Parti iktidarları döneminde yabancı dilde yayın yapma ve yurt dışı büroları açma konusunda geçmiş çalışmalara oranla daha çok yatırım yaparak kamu diplomasisi çalışmalarına daha etkin bir biçimde katılmaktadır.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT)

Özellikle Soğuk Savaş döneminde ABD ile Sovyetler Birliği arasındaki mücadelede Moskova Radyosu ile Amerike'nın Sesi Radyosu gibi TV ve radyolar, propaganda silahı olarak küresel siyasetin enformasyonel çatışma alanı olmuştu (Ekşi,2014: s.227).

TRT, Türkiye'nin radyo ve televizyon yayınlarını gerçekleştirmek amacıyla, 1 Mayıs 1964'de tüzel bir kurum olarak yayın hayatına başlamıştır. 1972'deki anayasa değişiklikleri ile TRT, kamu iktisadi teşekkülü olarak yeniden adlandırılmıştır. Uydu yayınları ve özel televizyonların ortaya çıkması, TRT'nin 1990 yılına kadar süren televizyon yayınları üzerindeki tekeli ortadan kaldırmıştır. TRT bugün, özerkliği ve tarafsızlığı anayasada hükme bağlanan, radyo ve televizyon ile tüm medya araçlarından yayın yapan kamu hizmeti yayıncısı olarak hizmet vermektedir (www.trt.net.tr).

Ak Parti dönemi ile birlikte yurt dışındaki faaliyetlerine hız kazandıran TRT, 2002 yılında 6'ncı yurt dışı bürosunu ABD-Washington'da, 2004 yılında da Özbekistan-Taşkent'te açmıştır.

2003 yılında 48. Eurovision Şarkı Yarışmasını, Sertap Erener'in yorumladığı “Every Way That I Can” şarkısıyla kazanması TRT adına önemli bir başarı olarak kayıtlara geçti. 2004 yılında TRT, (ABU) Asya-Pasifik Yayın Birliği, Asiavision sözleşmesini imzaladı. 2009'da farklı dil ve lehçelerde yayın yapan ilk kanal TRT 6 Kürtçe yayına başlamıştır. TRT, www.trtworld.com internet sitesiyle dünya çapında kırk bir dilde yayın yapmaktadır. TRT Avaz ise, 27 ülke ve 13 muhtar cumhuriyette yaklaşık 250 milyon nüfuslu bir coğrafyaya hitap etmekte Türkçe, Azerbaycan Türkçesi, Kazakça, Kırgızca, Özbekçe ve Türkmence yayınlanan programlar gerçekleştirmektedir. TRT Türk, 8 Mayıs 2009 tarihinde uluslararası Türkçe haber ve kültür kanalı kimliğiyle yayınlarına başlarken, aynı yıl test yayınlarına başlayan TRT ANADOLU ise TRT ile Yerel ve Bölgesel Televizyonlar Birliği'nin ortaklaşa yayın yapacağı kanal olarak öngörüldü. TRT Anadolu, 2012 yılı Ramazan ayında, 24 saat kesintisiz yayın yapan TRT Diyanet kanalına dönüştü. 16 Kasım 2009'da yayına başlayan TRT Müzik, Türk Müziği ağırlıklı olmakla birlikte geçmişten günümüze yerli ve yabancı müzik yayınlarıyla, Türkiye'nin ve dünyanın müziğini TRT farkıyla ekrana taşıdı. TRT, bugün 14 televizyon kanalı, 5 bölgesel, 3 uluslararası ve trt.net.tr ve 41 dilde hazırlanan www.trtworld.com isimli web sitesiyle dünya çapında yayınlar yapmaktadır (www.trt.net.tr).

Yine 2010 yılında TRT Arapça 350 milyon nüfusa sahip 22 Arap ülkesine Türkiye'den yayın yapan önemli bir medya organı olarak yayın hayatına başlamıştır (<http://www.trtarabic.tv>). TRT Arapçanın kurulmasıyla özellikle bölge ülkeleriyle diplomatik ilişkilerini güçlendiren Türkiye'nin Arap halkı ile de kamu diplomasisi ilişkilerini güçlendirmeye çalıştığı görülmektedir. Böylece bölge ülke halkları ile tarihi, dini ve kültürel bağlarını kuvvetlendirmek isteyen Türkiye, medyanın algı yönetme gücünü kullanarak TRT'nin faaliyetlerini çeşitlendirmektedir.

Bir kamu kuruluşu olan TRT'nin yanı sıra bazı özel televizyon kanalları da yurtdışı yayınlarla ülkeleri adına milletlerarası yayıncılık faaliyetleri yürütmektedir (Demir, 2012: s.283).

3.4.1.6.Küresel ve Özel İşletmeler

Kamu diplomasisinin, uluslararası kurumsal halkla ilişkilerin bir parçası haline gelmesi kurumsal kamu diplomasisini gündeme getirmiştir. Kurumsal kamu diplomasisi, şirketlerin kamu diplomasisinde önemli bir aktör olarak görev almasını ifade eden bir terimdir (Sancar, 2012: s.102).

Çok uluslu şirketlerin kamu diplomasisine menşe ülke etkisi katkısı bulunmaktadır. Uluslar arası ölçekte bilinen markalar ve sahip oldukları imaj, ait oldukları ülkenin ve ulusun da imajını yansıtmaktadır. Türkiye bazı uluslar arası markalarıyla kamu diplomasisi çalışmaları yürütmektedir. Garanti Bankası'nın 2005 yılında Londra Royal Academy of Arts'da gerçekleştirilen 'Türkler: 1000 Yılın Yolculuğu' sergisine sponsor olması buna bir örnektir (Sancar, 2012: s.104-105).

Bir başka örnek Türk Ekonomi Bankası sponsorluğunda gerçekleştirilen TEB BNP Paribas Tenisin Yıldızları Serisi etkinliğidir. Türkiye Tenis Federasyonu (TTF) ve Türk Ekonomi Bankası (TEB) iş birliğiyle düzenlenen etkinliğin 2017 serisinde Rus tenis yıldızı Maria Sharapova ve Türk tenisçi Çağla Büyükakçay karşılaşmıştır. Sinan Erdem Spor Salonu'nda gerçekleştirilen etkinlikte, TTF Başkanı Cengiz Durmuş, TEB Genel Müdürü Ümit Leblebici, Türkiye Basketbol Federasyonu Başkanı Hidayet Türkoğlu, Türkiye Futbol Federasyonu Başkan Vekili Nihat Özdemir ve birçok spor temsilcisi yer almıştır (www.sabah.com.tr).

Etkinlik, Türk basın kuruluşlarının yabancı dilde yayın yapan organlarında yer alarak yabancı kamulara ulaşmıştır (<http://aa.com.tr>), (<https://www.dailysabah.com>).

Türkiye'de kurulmuş ve dünya çapında iş yapan firmalar Türkiye adına kamu diplomasisine katkıda bulunacak fırsatlar sunmaktadırlar. Bu firmalar çalıştırdıkları yabancı personellere tanıdıkları imkanlarla Türk iş dünyasına yönelik pozitif bir algı oluşturmaktadırlar. Yurtdışında işletmeleri bulunan ve önemli miktarda yabancı vatandaş bünyesinde çalıştıran Polimeks İnşaat, Anadolu Efes, TAV İnşaat, Hayat Kimya, Tekfen İnşaat, Turkcell ve Kordsa Global bu firmalardan bazılarıdır (<http://www.fortuneturkey.com>).

3.4.1.7.Baskı Grupları

Baskı grupları, Sancar'a göre (2012: s.107) belli amaçlar uğruna hükümeti ve resmi organları baskı altına almayı veya etkilemeyi amaçlayan topluluklardır. Baskı grupları daha az kurumsallaşmış, çoğunlukla tek bir konu için toplanan, genellikle bir hukuki yapısı olmayan ve hükümet organlarına sesini duyurmayı amaç edinmiş topluluklardır (Aziz, 2003: s.23).

Türkiye Cumhuriyeti, Ak Parti dönemine dek bir baskı grubunu desteklememiştir. Ak Parti döneminde de baskı uygulayan ve düzene karşı hareket eden bir grup hiçbir zaman desteklenmemiştir. Ancak Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği(TOBB)'un Ermeni tasarısı ile ilgili Fransız iş ortakları ile görüşüp Fransız hükümetine yönelik alınan kararı değiştirme girişimi bir baskı grubu girişimidir. TOBB Başkanı Rıfat Hisarcıklıoğlu, Fransız Parlamentosu'ndaki yasa görüşmesi öncesi ekibiyle beraber Fransa'ya gitmiş ve yasanın doğuracağı sıkıntıları Avrupa Sanayi Odaları Birliği ve Fransız Sanayi Odaları yetkililerine aktarmıştır (Sancar, 2012: s.108-109). Bu özelliği ile TOBB, hükümetlerin aldıkları kararların iptali konusunda girişimlerde bulunabilecek bir baskı grubu özelliği taşıdığını göstermiştir.

3.4.1.8. Uluslararası Örgütler

Kamu diplomasisinde uluslararası örgütler, devletler ile olan ilişkisinde bazı kararlara etki etmeleri açısından önem arz etmektedir. Bazen örgütlerin devletlere eylemlerinde çıkar sağladıkları ya da aldıkları kararlara meşruiyet kazandırdıkları da görülmüştür (Sancar, 2012: s.106). Türkiye, üye olduğu kuruluşlar ile çeşitli görevler gerçekleştirmiş ve bu görevlerde yabancı kamularla ortak ilişkilerde bulunmuştur.

Türkiye'nin üye olduğu kuruluşlar aşağıda verilmiştir (www.turkcebilgi.com).

- Avrupa Birliği Adaylığı
- Avrupa Konseyi Üyeliği
- Avrupa Konseyi Genel Kongresi Üyeliği
- Avrupa Konseyi İnsan Hakları Mahkemesi Üyeliği
- ASEAN- Güneydoğu Asya Ülkeleri Adaylığı
- Birleşmiş Milletler Üyeliği
- G20 Üyeliği
- İslam Konferansı Örgütü Üyeliği
- Karadeniz Ülkeleri Ekonomik İş Birliği Teşkilatı Üyeliği

- IMF Üyeliği
- Interpol Üyeliği
- Güneydoğu Avrupa İşbirliği İnisiyatifi Üyeliği
- NATO Üyeliği
- OECD Üyeliği

Uluslararası örgütlere üyelik, yabancı ülkelerle ilişkileri güçlendirmektedir. Çünkü bu topluluklara üye birçok devlet bulunmaktadır. Türkiye NATO Askeri Barış Gücü'ne destek olmak amacıyla asker desteği sağlamaktadır. Bu güne kadar birçok ülkede Türk askeri NATO adına görev yapmış ve yabancı uluslarla yakın ilişkiler kurulmuştur.

Bugün Bosna Hersek Türk Temsil Heyeti Başkanlığı, Kosova Türk Temsil Heyeti Başkanlığı ve Kabil Eğitim ve Yardım Eğitim Komutanlığı görevleri devam eden Türk Silahlı Kuvvetleri, Somali Harekâtı (UNOSOM), Lübnan UNIFIL Harekâtı, Makedonya Essential Harvest Harekâtı görevlerini başarıyla tamamlamış ve bölge ülkeleri ile iletişim kurma fırsatı yakalamıştır (www.kkk.tsk.gov.tr).

Bu anlamda uluslararası örgütler, kamu diplomasisi çalışmaları konusunda devletlerin halklarla etkileşimine imkân tanımaktadır.

3.4.2.Kamu Diplomasisi Türleri

Ülkeler belirli bir siyasi görüşe sahip olan partiler içerisinde seçilen gruplarca yönetilmektedir. Seçilen bu partiler hükümeti kurmakla görevlendirilir ve bu noktadan itibaren kendi siyasi görüşleri çerçevesinde ülkenin siyasi, ekonomik ve diğer alanlarda atacağı adımları tasarlamaktadırlar. Kamu diplomasisi de atılacak önemli adımlardan biridir.

Kamu diplomasisi, Türkiye'de beş farklı türde kamu diplomasisi çalışmaları yürütülmektedir. Bunlar kültürel diplomasi, vatandaş diplomasisi, dini diplomasi, savunuculuk ve lobiciliktir. Kültürel diplomaside kültürel değerlerin tanıtımlarının yapıldığı etkinlikler düzenlenirken vatandaş diplomasisinde yurt dışında yaşayan vatandaşlar ve YTB'nin düzenlediği etkinlikler kamu diplomasisi çalışmaları için kullanılmaktadır. Dini diplomasi de inanç yönüyle etki kurmayı amaçlayan dini

özelliklerin yabancı uluslar üzerindeki etkinliklerini kullanarak kamu diplomasisi çalışmaları yapan bir diplomasi türüdür.

Savunuculuk türü, ülkenin bir fikrini ve bazı girişimlerini niçin yaptığını yabancı uluslara anlatma, diğer bir ifade ile kendisini savunma girişimidir. Lobcilik, ülkelerin yabancı ülke halklarını etki altına alabilmek için kendi etkili grupları ile yabancı uluslar üzerinde ön planda olmayan daha gizli iletişim faaliyetleri yürüterek algılarını yönetmeyi amaçlayan kamu diplomasisi türüdür. Savunuculuk ve lobcilik, kamu diplomasisinin yeni türlerindendir. Bu sebeple bu iki türün gelişimi birçok devlet için devam etmektedir.

3.4.2.1. Kültürel Diplomasi

Kamu diplomasisi çalışmalarının ve yumuşak güç girişimlerinin başarılı olması, sert güç ve ekonomik gücün varlığıyla doğrudan ilgilidir. Türkiye, ekonomik açıdan zor geçen yılların ardından hem ekonomik hem de kalkınma yatırımları konusunda kendisini sürekli geliştirerek kamu diplomasisi çalışmalarına yatırım yapma gücüne kavuşmuştur.

2001 ekonomik krizinden sonra artan büyüme hızı ile Türkiye'nin 2013 yılı itibarı ile ihracat rakamı 150 milyar doları aşmıştır. Bununla birlikte geliştirilen demokratik çözümler, modern şehir yapıları, ulaşım imkanları ve turizm konusundaki atılımları Türkiye'ye bakışı ciddi biçimde değiştirmiştir (Purtaş, 2013: s.10). 2005 yılında başlayan AB'ye tam üyelik müzakerelerinin Türkiye için kamu diplomasisi ve yumuşak güç ihtiyacını arttırmıştır. Bu sebeple Türkiye, çeşitli girişimlerle Avrupa ülkelerinde kültürel etkinliklerini arttırarak Avrupa vatandaşlarına kendisini tanıtmaya ve kamu diplomasisi zemini oluşturmaya başlamıştır.

Kendine güveni artan Türkiye, modern zamanların en büyük saygısını görmeye başlamıştır (Fuller, 2008: s.18). Türkiye Fransa'da Türk Mevsimi organizasyonu düzenleyerek ve Frankfurt Kitap Fuarı'na konuk ülke olarak katılarak kamu diplomasisi çalışmalarını güçlendirmeye çalışmıştır. Bu sayede kültürel diplomasi, AB'ye tam üyelik konusunda Türk kültürünü kültürlerarası iletişime açmış ve

Türkiye'nin AB'ye üyeliğine olumlu imaj üretmek için yapılan çalışmaların temel dinamiği olmuştur.

Kültürel diplomasi için var olan kamu diplomasisi aktörleri çeşitli çalışmalar yapmaktadırlar. Kültürel diplomasiyi yürüten girişimler bu faaliyetlerden oluşmaktadır. Kültürel diplomasi çalışmaları arasında sergi, konser, kültürel objeler kursu ve dil kursları yer almaktadır. Ak Parti döneminde Türkiye'nin kamu diplomasisi çalışmalarında etkin olması, merkez ülke söylemi ile daha net açıklanmaktadır. Ahmet Davutoğlu'nun Stratejik Derinlik (2001: s.119) isimli eserinde Türkiye'nin Orta Asya, Balkanlar ve Afrika coğrafyası arasında bir merkez ülke konumunda olduğu ve tarihi birçok sorumluluğu bulunduğu vurgulanmıştır.

Ak Parti dönemi kültürel diplomasi çalışmaları, çok yönlü dış politika çalışmalarının bir gereği olarak değerlendirilmiştir. Çünkü birçok fonksiyonla zenginleştirilmek istenen dış politika ve kamu diplomasisi kültürel etkileşimlerle doğrudan ilgilidir. Bu bağlamda Ak Parti iktidarı, kültürel diplomasiyi kamu diplomasisinin temeline koyarak 29 ülkeyle yenilenmiş kültürel iş birliği ve çeşitli değişim anlaşmaları imzalamıştır (<http://disiliskiler.kulturturizm.-gov.tr>).

Türkiye Ak Parti dönemi öncesinde yapılmayan ancak önemi daha sonra kavranan kültür-sanat faaliyetlerini kültürel diplomasi çerçevesinde gerçekleştirmiştir. Yurt dışında bulunan merkezlerle gerçekleştirilen film, sanat ve kültür festivalleri, sanatsal yarışmalar, bilim çalışmaları ile ilgili yarışmalar, fuarlar, kurslar, konserler ve değerli Türk sanatlarının yaşatılması konulu çalışmalar, kültürel diplomasi çerçevesinde kullanılmaktadır. Kültürel diplomasi çalışmalarına başta Ak Parti döneminde kurulan Yunus Emre Enstitüsü olmak üzere TRT, Dışişleri Bakanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı aktif olarak katılmakta ve projeler üretmektedirler.

Dışışleri Bakanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 23 Nisan 1920 yılında açılmasının akabinde 2 Mayıs 1920 tarihinde kurulan Dışışleri Bakanlığı, Millî Mücadele döneminde dış ilişkilerin yoğunlaşması sebebiyle dış siyasette önemli bir rol üstlenmiştir. Zaman içerisinde yaşadığı değişimlerle 1924 yılında 39 dış temsilciliği bulunan Dışışleri Bakanlığı, son dönemde 135 büyükelçilik, 13 Daimi temsilcilik, 86 Başkonsolosluk, 1 Konsolosluk Ajanlığı ve 1 Ticaret Ofisi olmak üzere toplam 236 dış temsilciliğe sahiptir.

Bugün itibarı ile dış temsilcilik sayısını 239'a çıkaran Türkiye Cumhuriyeti, dünya çapında ABD, Çin, Fransa ve Rusya'nın ardından en fazla dış temsilciliğe sahip beşinci ülke olmuştur (www.mfa.gov.tr).

Dışışleri Bakanlığı mevcut yapısı ile kamu diplomasisi faaliyetleri üretememekteydi. 2010 yılında yürürlüğe konan yeni teşkilat kanunu ile bakanlığın organizasyon yapısı yenilenmiştir. Bu yeni teşkilat kanunuyla bakanlık görev paylaşımı yapmış ve bünyesinde 10 yeni birim olarak diplomasi ve kamu diplomasisi çalışmalarını daha kurumsal bir yapı içerisinde gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu 10 birimden Diplomasi Akademisi Başkanlığı, Enformasyon Genel Müdürlüğü, Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İlişkiler Genel Müdürlüğü, Kültürel Diplomasi Genel Müdür Yardımcılığı kamu diplomasisi çalışmalarında aktif rol alan birimlerdendir.

Dışışleri Bakanlığı'nın yeni teşkilat kanunu ile göreve başlayan birimleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.2. Yeni Teşkilat Kanununda Göreve Başlayan Yeni Dışışleri Bakanlığı Birimleri

1. Enformasyon Genel Müdürlüğü
2. Diplomasi Akademisi Başkanlığı
3. Tercüme Dairesi Başkanlığı
4. Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İlişkiler Genel Müdürlüğü

5.Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
6. Çatışmayı Önleme ve Kriz Yönetimi Genel Müdürlüğü
7. Uluslararası Hukuk Genel Müdürlüğü
8.Bilişim Teknolojileri Dairesi Başkanlığı
9. Komşu Ülkelerle İlgili Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü
10. Küresel ve İnsani Konular Genel Müdürlüğü

Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Genel Müdürlüğü

Yeni teşkilat kanunu ile kurulan Enformasyon Genel Müdürlüğü, Dışişleri Bakanlığı'nın kamu diplomasisi birimlerinden biridir. Dışişleri Bakanlığının yapısının değişmesi için verilen teklifte bütçe görüşmelerinde birimin faaliyetleri için 'Enformasyon ve Kamu Diplomasisi' ifadesi kullanarak birimin bu iki görevi yürütmek amacıyla çalışmalar yapacağı belirtilmiştir (Ekşi, 2014: s.179).

Enformasyon Genel Müdürlüğü, Dışişleri Bakanlığı için enformasyon üretimi ve enformasyon takibi görevlerini üstlenmiştir. Müdürlüğün esas görevi ulusal ve uluslar arası medya kuruluşları ile enformasyon paylaşımı yapılarak yürütülen dış politika çalışmalarının tanıtımını yapmakla görevlidir. Bakanlığın basın toplantıları, güncel gelişmelere yönelik yapılan basın açıklamaları, önemli günlerde yapılacak olan bilgi paylaşımlarının e-posta yoluyla basın mensuplarına gönderilmesi kamu diplomasisi çalışması olarak ifade edilmiştir (T.C. Dışişleri Bakanlığı, Faaliyet Raporu, 2012: s.107).

Yeni medya teknolojilerinin gelişmesi ile çeşitli dillerde Facebook, Twitter ve Youtube hesaplarının açılarak bakanlığın sosyal medyada yer alması, kamu diplomasisinin değişen iletişim teknolojileri boyutuna önem verildiğinin bir göstergesidir. Sosyal medyanın kullanılmaya başlanmasıyla hedef kitlelerle etkileşime geçmek mümkün hale gelmiştir. Ancak bakanlık bu hesapları sadece bilgilendirme amaçlı yani tek yönlü kullanmaktadır. Oysa sosyal medya iki yönlü

iletişime imkân tanımakta üstelik bu iletişimi kamu diplomasisinde bile kullanmak mümkün olmaktadır.

Bakanlığın dış hedef kitle ile etkileşime geçebildiği özelliği İngilizce, Arapça ve Fransızca dillerinde resmi sayfalarının açılmasıdır (www.mfa.gov.tr). Yeni iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle bakanlık sosyal medya sayfalarını da farklı dillerde güncelleyerek yabancı kamuların bakanlığa ulaşma imkânını kolaylaştırmıştır. Dışişleri Bakanlığı, kamu diplomasisi çalışmalarında sadece Enformasyon Genel Müdürlüğü'nün kullanmamaktadır. Açılan diğer birimler ile birlikte görev paylaşımı yaparak profesyonel kamu diplomasisi faaliyetlerinin gereklerini yerine getirmeye çalışmaktadır.

Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İlişkiler Genel Müdürlüğü ve Kültürel Diplomasi Genel Müdür Yardımcılığı

Dışişleri Bakanlığı'nın kamu diplomasisi çalışmalarında kültürel diplomasiden sorumlu birimi olarak çalışan Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İlişkiler Genel Müdürlüğü ve Kültürel Diplomasi Genel Müdür Yardımcılığının, teşkilat kanununda görevleri şöyle tanımlanmıştır:

Kültürel İlişkiler Genel Müdürlüğü; ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak, kültür, eğitim, bilim, spor ve benzeri alanlarında diğer ülke ve uluslar arası kuruluşlarla çok taraflı ilişkileri ve işbirliğini yürütme görevine sahiptir. Türkiye'nin yurtdışındaki tanıtımına yönelik proje ve faaliyetlerin yürütülmesini, bu faaliyetlerin koordinasyonunu sağlama görevini yürütür (<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar>).

Kanunda, bakanlığın kültür diplomasisini kamu diplomasisinin tanıtımı olarak değerlendirdiği anlaşılmaktadır. Kültürel faaliyetlerle kamu diplomasisi çalışmalarının tanıtımının yapılması, kültürel diplomasinin çerçevesinin daralması anlamına gelmektedir. Ülkeler arasında kültürel ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla faaliyetler yapan kültürel diplomasi kamu diplomasisinin en geniş vizyonlu çalışma alanıdır. Fakat Kültürel İlişkiler Genel Müdürlüğü, tanımında Türkiye'nin yurtdışı tanıtımında kültürel faaliyetleri esas almıştır. Böylece müdürlük Dışişleri

Bakanlığı'nın diplomasi önceliklerinden kültürel diplomasi içeren değişim programlarını ve karşılıklı kültürel anlaşmaları yürütmekle görevlendirilmiştir.

Kültürel İlişkiler Genel Müdürlüğü, yurtdışında karşılıklı Kültür Yılları, Türk Kültür Haftaları, Türk Kültür Günleri gibi büyük faaliyetler düzenlemektedir. Örneğin 2012 yılı Türkiye'de 'Çin Kültür Yılı', Çin'de de 'Türk Kültür Yılı' ilan edilmesi karşılıklı kültür anlaşmalarının bir gereğidir ve Kültürel İşler Genel Müdürlüğü'nün bir görevidir. Bu ve buna benzer birçok örnek Ak Parti döneminde yapılan aktif diplomasi çalışmalarında ortaya konmuştur. Ak Parti, kültürel alanda yaptığı çalışmalarla 29 ülke ile yeni kültürel işbirlikleri kurmuş ve değişim anlaşmaları imzalamıştır (<http://disiliskiler.kulturturizm.-gov.tr>).

Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İlişkiler Genel Müdürlüğü ve Kültürel Diplomasi Genel Müdürlüğü Yardımcılığı, TEDA (Türk Kültür, Sanat ve Edebiyatının Dışa Açılması) projesiyle Türk Kültür ve Sanatının dünya çapında tanıtılmasını amaçlamıştır. Bu çerçevede projenin ilk olarak gerçekleştirildiği 2005 yılından bu güne dek 800'e yakın klasik ve çağdaş Türk eserinin yabancı dillere çevrilerek Türk eserleri ve Türk edebiyatının tanıtımı yapılarak kültürel diplomasi çalışması yürütülmüştür (Ekşi, 2014: s.182).

Diplomasi Akademisi Başkanlığı

Dışişleri Bakanlığı'nın kamu diplomasisi işlerini yürüten bir diğer yardımcı aktörü Diplomasi Akademisi Başkanlığı'dır. Diplomasi Akademisi Başkanlığı, yabancı diplomatlara yönelik tanıtım faaliyetleri ile çekicilik yaratmakta ve bu yüzden kamu diplomasisi çalışması yapmaktadır. Bu sebeple yabancı ülkelerin yeni siyasetçilerine yönelik 'Yabancı Genç Diplomatlar Eğitim Programı'nı hazırlamıştır. Bu program yabancı ülkelerin gelecekte söz sahibi olacak genç yöneticilerine yönelik çalışmalar içermesi sebebiyle yabancı ülkelerin halkları kadar yöneticilerini de yetiştirirken etkilemeyi ve bir algı oluşturmayı amaçlamaktadır.

Diplomasi Akademisi Başkanlığı'nın şimdiye kadar 38 ülkenin Diplomasi Akademisi ile iş birliği anlaşması imzalaması ve sadece 2012 yılında toplam 17 adet

Akademiler arası iş birliği anlaşması imzalaması Türkiye ve Dışışleri Bakanlığı'nın cazibe merkezi haline geldiğinin açık bir göstergesidir (Ekşi, 2014: s.183).

Yunus Emre Enstitüsü(YEE)

Yunus Emre Enstitüsü, dünya çapında açılmış muadil kültür enstitülerine göre geç hizmete girmiş bir kamu diplomasisi aktörüdür. Dünya çapında açılan kültür enstitülerine bakıldığında Türkiye'nin bu alanda ne kadar geç kaldığını görmek mümkündür. Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye'nin kültür diplomasisi uygulayıcısı olarak 2009'da faaliyete başlamış bir kamu kurumudur.

Alliance Françoise (1883), Fransız kültür enstitüsü olarak kurulan ve dünyanın ilk kültür enstitüsü olarak bilinen Fransız kurumudur. Alliance Françoise, Fransa Dışışleri Bakanlığı'na bağlı bir kuruluş olarak 2.500 personeliyle 130 ülkede 800 merkezle faaliyet göstermektedir. 2500 personeli bulunan kurumun 61 milyon avro bütçesi bulunmaktadır. Fransa'nın etkili olduğu Afrika topraklarında sürdürülen politikalara destek vermek amacıyla Afrika kıtasında yoğun çalışmaktadır. Alliance Françoise'ın esas amacı Fransız kültürünü dünyaya tanıtmak ve Fransız kültürüne olan ilginin kuvvetlendirilmesini sağlamaktır (<http://alliancefr.org>).

Bir diğer önemli kültür enstitüsü British Council'dir. 1934 yılında faaliyete başlayan kurumun amacı İngiliz dili ve kültürünün yayılmasını sağlamaktır. Bugün itibarı ile 7.500 personelin görev yaptığı kurum, İngiltere Dışışleri Bakanlığı'ndan bağımsız çalışmaktadır. 700 milyon pound bütçesi ile bu alandaki en büyük mali güçlerden biri olan British Council, 110 ülkede 195 merkezde yaklaşık 660 milyon kişiye ulaşan organizasyon yapısıyla kültürel faaliyet alanı en geniş kültürel diplomasi aktörlerinden biridir (Ekşi, 2014: s.194).

Bu iki öncü kültür enstitüsü haricinde 1951 yılında kurulan Almanya'nın Goethe Enstitüsü de kültürel diplomasi alanında önemli çalışmaları bulunan bir kurum olarak dikkat çekmektedir. Goethe Enstitüsü'nün yıllık 350 Milyon Euro bütçesi Alman hükümeti ve Basın Enformasyon Dairesi tarafından karşılanmaktadır (<http://www.goethe.de>).

Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye'nin ilk kültür diplomasisi kurumu olarak 2009 yılında açılrsa da kurumun kanunen kuruluşu 5 Mayıs 2007 tarihli 5653 sayılı kanuna dayanmaktadır. Vakıf kanunun birinci maddesine göre enstitü ve Türk Kültür Merkezlerinin amacı; Türkiye'yi, kültürel mirasını tanıtmak, Türkiye'nin yabancı ülkeler ile dostluğunu geliştirmek, kültürel alışverişini artırmak, bununla ilgili bilgi ve belgelerden dünyanın faydalanmasını sağlamaktır. Türk dili, kültür ve sanatı konusunda eğitimler vermek, Türk Kültür Merkezleri ve kültür enstitülerinin kuruluşuna ilişkin usulleri belirlemektir.

Ayrıca vakfın, yönetimini sağlayan yönetim kurulu, denetleme ve danışma kurulları ile devletin üst tabakasını bünyesinde bulundurması ve ayrıca Yunus Emre Vakfı ve Enstitüsünün onursal başkanı olarak Cumhurbaşkanı'nın yer alması Yunus Emre Vakfı'nın devlet erkânınca ne kadar önemsendiğinin bir göstergesidir.

Yunus Emre Enstitüsü, bugün itibarı ile 43 ülkede 50'den fazla kültür merkezi ile Türk kültürünün tanıtılmasına ve dolayısıyla kültür diplomasisinin yabancı kamulara yönelik yürütülmesinde faaliyetler yürütmektedir. Yunus Emre Kültür Merkezleri'nin kurulduğu bazı ülkeler; Afganistan – Kabil, Almanya – Berlin-Köln, Arnavutluk – İşkodra- Tiran, Avusturya – Viyana, Azerbaycan – Bakü, Belçika – Brüksel, Bosna Hersek – Mostar-Foynitsa-Saraybosa, Cezayir – Cezayir, Fas – Rabat, Fransa – Paris, Güney Afrika – Pretoria, Gürcistan – Tiflis, Hollanda – Amsterdam, Hırvatistan – Zagreb, İngiltere – Londra, İran – Tahran, İtalya – Roma, Japonya – Tokyo, Karadağ – Podgoritsa, Kazakistan – Astana, Katar – Doha, Kosova – Prizren-İpek-Priştine, KKTC – Lefkoşa, Lübnan – Beyrut, Macaristan – Budapeşte, Makedonya – Üsküp, Malezya - Kuala Lumpur, Mısır – İskenderiye-Kahire, Moldova – Komrat, Polonya – Varşova, Romanya – Köstence-Bükreş, Rusya Federasyonu – Kazan, Sırbistan – Belgrad, Sudan – Hartum ve Ürdün – Amman'dır. Bu ülkelerin 17'si Avrupa ülkeleri olup bu ülkelerde 24 kültür merkezi bulunmaktadır (www.yee.org.tr).

Bu durum gösteriyor ki Türkiye, Ak Parti iktidarı ile birlikte siyasi bir hedef olan Avrupa Birliği'ne girme konusunda bir algı yönetebilmek için kültürel diplomasi yürütmek amacıyla bugüne kadar açılan kültür merkezlerinin yaklaşık yarısını Avrupa kıtasında açmıştır. Yunus Emre Enstitüsü, temelde Türk kültürü ve Türkçe eğitimi başta olmak üzere birçok faaliyetin hayata geçirilmesinde öncü olmuştur. Bu

sebeple yapılan çalışmaları eğitim çalışmaları ve kültürel çalışmalar olarak ikiye ayırmak daha yerinde olacaktır.

Yunus Emre Enstitüsü'nün çalışmalarının başında Türkçe ğretimi gelmektedir. TMER eğitimleri ile yurt içinde bulunan yabancı ğrencilere Türkçe öğretimini sağlayan Yunus Emre Enstitüsü, birçok yabancı öğrenciye lkelerine döndüklerinde kullanabilecekleri bir Türkçe kazandırmıştır. Enstitü bununla da yetinmeyip yurt dışında bulunan yabancı kamulara yönelik özellikle eğitim kurumları işbirlikleri ile Türkçe ğretimi sağlamak için diplomatik girişimler başta olmak üzere birçok adım atmıştır. Bunlardan en önemlisi Türkoloji Projesi'dir. Bu proje kapsamında yurt dışında bulunan üniversitelerle işbirliği yapılarak, bu üniversitelerin bünyesinde Türkçe eğitimi veren Türkoloji bölümünün açılması sağlanmaktadır.

Enstitünün 2011 yılından bu yana yürüttüğü Türkoloji Projesi kapsamında 40 ülkeden 73 niversite ile iş birliği yapılmıştır. Bu işbirliğinin kapsadığı ğrenci sayısı 16 bindir. Proje ile Türk dili, tarihi ve kültürü alanında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek, eğitimci desteği ile Türkçe eğitimini sürekli kılmak ve yurt dışında Türk dili ve edebiyatı öğretimini nitelikli kılmak, dolayısıyla Türkiye'yi yurt dışında en iyi şekilde tanıtmak hedeflenmektedir. Proje kapsamında Türkiye'de Türk Dili ve Edebiyatı bölümleri ile Türkçe Bölümlerinde eğitimler veren ğretim elemanları arasından seçilen bir grup eğitimci 10 ay süre ile işbirliği yapılan okullarda eğitimler vermektedir. Bu eğitimlerde gerekli olan tüm ekipmanlar YEE tarafından karşılanmaktadır (YEE Bülteni, 2017: s.44).

Enstitü başkanı Prof.Dr.şeref Ateş, "2009-2016 yılları arasında enstitlerimiz ile yaklaşık 26 bin ğrenci Türkçe ğrenmiştir. Hatta enstitlerimiz dışında gerçekleştirilen kurslar, Enstitünün girişimleri ile yrtlen Türkçenin seçmeli ders olarak ğretimi ve Türkoloji Projesi kapsamında sağlanan desteklerle yaklaşık 45 bin ğrenci Türkçe öğrenmiş bulunmaktadır" diyerek enstitü çalışmalarının geldiği noktayı vurgulamıştır. Türkoloji Projesi, sadece eğitim ğretim dönemlerinde devam eden bir proje olmayıp yaz dönemlerinde de yaz okulu uygulamasıyla devam eden sürekli bir eğitim sistemidir (YEE Bülteni, 2016: s.24).

Uluslararası Türkoloji Yaz Okulu-2016 projesi kapsamında Temmuz-Ağustos döneminde 23 ülkeden 120 Türkoloji ğrencisi Türkçe ve alan bilgisi dersleri aldı.

Program boyunca öğrenciler, Türkiye’yi de tanıma fırsatı buldu. Protokol imzalanan üniversitelerde çalışan Türkologlara araştırma, sempozyum, konferans gibi faaliyetlere ulaşım ve konaklama desteği verilmektedir. Kültürel çalışmalar kapsamında ise Türkoloji bölümünde görev yapan eğitmenler YEE’nin desteği ile ‘Türk Kültürü Haftası’ adı altında programlar düzenleyerek öğrencilerin Türk kültürü ve Türk sanatı ile tanışmalarını sağlamaktadırlar. YEE ve İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü işbirliği ile ‘Yunus Emre Edebiyat ve Kültür Sohbetleri’ gerçekleştirilerek Türk edebiyatı, sanatı, tarihi ve kültürü Türkologlar vasıtasıyla öğrencilere aktarılmaktadır (YEE Bülteni, 2017: s.45).

2016 yılı yaz döneminde Türkiye’ye Türkoloji bölümlerinde okuyan 46 ülkeden 540 yabancı öğrenci gelmiştir. Bu öğrenciler Türkiye’nin 16 farklı şehrinde 20 üniversiteyi gezme fırsatı bulmuşlardır (YEE Bülteni(b) 2016: s.40-41). Bu projenin en önemli ayağından birisi yabancı öğrencilerin Türkiye’de ağırlanmasıdır. Çünkü birinci hedef kitle olan yabancı kamu misafiri edilmiş ve burada göreceği ilgi ve alaka ile ülkesine döndüğünde Türkiye ile ilgili olumlu fikirlerini paylaşacaktır. Projenin kamu diplomasisi özelliği bu noktada kendini gösterecektir. Yabancı bir ulusa algı yönetimi çalışması en etkili şekilde yine kendi halkından bir üye ile gerçekleşmektedir.

Türkoloji projesi kapsamında yapılan diplomatik girişimlerle Türkçe Avrupa’ya açılan bir dil olma yolunda ilerlemektedir. Varşova Üniversitesi’nde 2006 yılından bu yana Türkoloji bölümü yüksek lisans tezleri Türkçe olarak yapılmaktaydı. YEE’nin girişimleri ile 2017 yılından itibaren Varşova Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümünde doktora tezleri de artık Türkçe yazılabilmektedir. Türkçe eğitimi, Yunus Emre Enstitüsü’nün en önemli kültürel diplomasi faaliyetidir. Öyle ki çalışmalarının önemli bir kısmını Türkçe eğitimine ayıran enstitü bu eğitimleri sadece eğitim kurumlarında gerçekleştirmemektedir. Yaptığı işbirlikleri ile bir çok farklı kurumda da Türkçe öğretimi yapmaya başlayan enstitü, 2016 yılında Makedonya Savunma Bakanlığı ile yaptığı girişimler sonucunda Makedon ordusu mensuplarına Türkçe eğitim vermiştir (YEE Bülteni 2016: s.71).

Türkçe’nin yaygınlaştırılması ve öğreniminin kolaylaştırılması için çalışmalar yürüten YEE, bu alanda ilgili kuruluşlarla iş birlikleri yürütmektedir. Yunus Emre Enstitüsü tarafından gerçekleştirilen Uzaktan Türkçe Öğretimi projesinin

geliştirilmesi amacıyla Türkçe'nin Dijital Ortamda Yabancı Dil Olarak Öğretimi Çalıştayı düzenlenmiştir. Ankara'da 12 Nisan 2014 tarihinde düzenlenen çalıştaya Milli Eğitim Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürü Yusuf Ziya Yediyıldız, Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Mustafa S. Kaçalın, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Dekan Yardımcısı Yrd. Doc. Dr. Ekrem Demir ve çok sayıda alan uzmanı katıldı. Yunus Emre Enstitüsü'nün 17 Kasım 2013 tarihinde İstanbul Üniversitesiyle ortaklaşa başlatmış olduğu yabancı dil olarak Türkçe'nin uzaktan öğretimi projesinin temel amacı Türkçe'nin zaman, mekân sınırı olmadan dünyanın dört bir tarafında öğretilmesini sağlamaktır. Çalıştay kapsamında, Yunus Emre Uzaktan Türkçe Öğretimi Portalı'nın (YUTOP) geliştirilmesi için pedagojik yöntem, içerik ve görsel tasarım, internet ve mobil uygulamaları, dijital ortamda kazanımların ölçme ve değerlendirilmesi konularında akademisyenlerin bilgi ve deneyimlerinden faydalanıldı (YEE Bülteni, 2014: s.66).

Yunus Emre Enstitüsü, Türk kültürünün gelişmesi ve tanınması için çalışmalar yaparken Türk kültürüne katkı yapan kişi ve kurumları da ödüllendirmektedir. ‘‘Türk Kültürüne Katkı’’ adı ile verilen ödüller 2017 yılı adaylarına 10 Şubat 2017 yılı akşamı düzenlenen törenle dağıtılmıştır. Yedi ayrı ödülün dağıtıldığı gecede Türkçe'nin gelişmesine yaptığı katkılardan dolayı Üsküp Radyosu, eserleri ile Türk müziğine katkılar yapan müzisyenler Erkan Oğur ve İsmail Hakkı Demircioğlu, başarılı sinema sanatçısı Engin Altan Düzyatan ve Türk tarihinde önemli bir yeri olan Kayı boyunun Osmanlı Devleti'ne dönüşme mücadelesini anlatan ‘Diriliş Ertuğrul’ dizisi ödüle layık görülmüştür (YEE Bülteni, 2017: s.18).

Yunus Emre Enstitüsü, kültür diplomasisinin yayılmasında önemli bir aktör olmakla kalmayıp bu konuda yeni nesilleri eğitmeyi amaçlamaktadır. 2016 yılında YEE bünyesinde kurulan Kültürel Diplomasi Akademisi ile kamu diplomasisinde kültürel diplomasiyi etkin bir şekilde kullanabilen diplomatlar yetiştirilmek üzere çalışmalar yapılmaktadır.

YEE Başkanı Prof.Dr.Şeref Ateş akademinin kurulduğu günden bu yana kaliteli insan kaynağı yetiştirme amacıyla olduğunu belirterek kültürler arası ve kültür içi ilişkilerin karşılıklı işbirlikleri ile güçlendirilebileceğine inandıklarını belirtmiştir (YEE Bülteni, 2017: s.19).

Bu faaliyetlerin dışında her yıl yüzlerce kültür sanat faaliyeti de enstitü tarafından düzenlenmektedir. Senfoni orkestrası konserleri, halk müziği konserleri, klasik müzik konserleri, tasavvuf musikisi, film festivalleri, kadın şairler festivalleri, defileler, edebi söyleşiler, resim sergileri, fotoğraf sergileri, hat sergileri, el işçiliği sergileri, kitap fuarları, yöresel şenlikler ve edebi yarışmalar gibi kültür sanat etkinlikleri düzenlenmektedir.

Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK)

Kamu diplomasisi, diplomatik anlamda ilişkilerin geliştirilmesi konusunda yabancı kamuları etkilemesi bakımından ülkelerce sıkça kullanılan bir iletişim yöntemidir. Bu sebeple kamu diplomasisi çalışmaları profesyonelleştikçe daha fazla etki üretmeye başlamıştır. Profesyonel kamu diplomasisi çalışmaları yapan kurumlar 1965 yılında faaliyete başlamıştır. Kamu diplomasisi çalışmalarının ilk örnekleri ise kültürel diplomaside görülmektedir. Yani ilk kamu diplomasisi kurumları kültürel diplomasisi üreten kurumlardır.

İlk kültürel diplomasi kurumları açısından bakıldığında ise Alliance Française 1883, British Council 1934, Goethe Institut 1951, Cervantes Insitute 1991, Çin Konfüçyüs Enstitüsü 2004, Rusya'nın 'Rossotrudni Chestvo/Russkiy Mir' adlı Kültür Enstitüsü 2008 yılında faaliyete girmiştir. Türkiye, ilk profesyonel kamu diplomasisi kurumu olan Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü(KDK)'nü 2010 yılında faaliyete başlatmıştır (Ekşi, 2014: s.184).

Ak Parti döneminde yeni bir dış politika anlayışı belirlenmiş ve profesyonel kamu diplomasisi kurumlarına duyulan ihtiyaç hissedilmeye başlanmıştır. Bu amaçla kurulan ilk kuruluşlardan birisi Başkanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'dür. Resmi gazetede yayınlanan 27478 sayılı Başbakanlık genelgesiyle 30 Ocak 2010 tarihinde Başbakanlığa bağlı bir kurum olarak kurulmuştur.

Koordinatörlüğün görevleri uluslararası platformlarda, Ülkemizin uzun süredir maruz kaldığı sorunlar karşısında haklılığımızı kanıtlamaya yönelik çalışmaların başarıya ulaşabilmesi için, kamu diplomasisi yöntem ve araçlarıyla uluslararası toplumu doğru yönde bilgilendirmektir (www.kdk.gov.tr).

Koordinatörlüğün basın bilgilendirme hizmeti Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü (BYEGM) tarafından yürütülmektedir. Koordinatörlüğün kendisine ait bütçesi bulunmamakta, BYEGM'nin bütçesinden finanse edilmektedir. Bu anlamda Türkiye, kamu diplomasisini basın ve bilgilendirme kurumu ile aynı ölçekte değerlendirmektedir. Bu durum kamu diplomasisi ihtiyaçlarının tam olarak karşılanmasının bazı finansal engellere takılacağını göstermektedir. Çünkü iki farklı profesyonel kurumun, tek kurum bütçesi ile tam performanslı çalışması mümkün görünmemektedir. Ancak bunun yanında koordinatörlük, bütçe talep etme zorunluluğundan kurtulmakta ve bürokratik engellere takılmadan uluslar arası faaliyetleri BYEGM'in bütçesinden kolaylıkla karşılayabilmektedir. Böylelikle faaliyetlerinde zaman kazandığı söylenebilir (Ekşi, 2014: s.186).

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün vizyonu, 'Türkiye'nin yeni hikâyesini etkili bir şekilde anlatma, farklı kesimlerle diyalog kurma ve çok taraflı bir iletişimle faaliyet yürütme' olarak belirlenmiştir (www.kdk.gov.tr). Bunun yanında koordinatörlük hedeflerini de tanıtım ağırlıklı belirlemiş ve kamu diplomasisinin sadece tanıtım ve dışa görünüm boyutunu ele alacağını vurgulamıştır (www.kdk.gov.tr).

Kamu diplomasisi alanında yetişmiş profesyonel çalışanların sayısının az olması sebebiyle KDK, ilk kurulan kamu diplomasisi kurumlarından biri olarak öncelikle tanıtım faaliyetlerine yönelmiştir. Nitekim koordinatörlüğün yapısı da bu durumu net bir şekilde açıklamaktadır. Yapı, Medya Çalışmaları, Siyasal İletişim, Kültürel Çalışmalar, Kurumsal Çalışmalar ve Proje Geliştirme birimlerinden oluşmaktadır (www.kdk.gov.tr).

Tablo 3.3. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün Etkinlik İçerikleri

ÜNİVERSİTE PROGRAMLARI	SİYASAL İLETİŞİM PROGRAMLARI	MEDYA TANITIM ÇALIŞMALARI
Kamu Diplomasisi Panelleri	Ülke Toplantıları	Gazeteci Heyetleri Programı
Dış Politika Tanıtım Programı	Akil İnsanlar Konferansı	Yabancı Basını Bilgilendirme
Dış Politika Çalıştayları	Avrupa Toplantıları	Kültür Tanıtım Faaliyetleri
Gençlik Programları	İstanbul Küresel Forumu	

Kamu diplomasisi çalışmalarında eğitim faaliyetleri oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple KDK'nın ilk faaliyet alanı üniversite programlarıdır. Üniversite programları, bünyesinde kamu diplomasisi panelleri, dış politika tanıtım programı, dış politika çalıştayları ve gençlik programlarını barındırmaktadır. Kamu diplomasisi panellerinde, üniversiteli öğrenciler, akademisyenler ve bürokratlar dış politika konusunda bilgilendirilmektedir. Diğer bir faaliyet alanı olan dış politika tanıtım programlarında ise Türkiye'deki lisans, yüksek lisans, doktora öğrencileri ile akademisyenler Türkiye'de etkinliği bulunan diplomatlar bir araya gelmektedir. Böylelikle hem karar alıcılar ülkedeki eğitmenler ve yeni yetişen eğitimli kesimlerle tanışmış olurken hem de bu kesimle bir diyalog inşa etmektedirler. Dış politika çalıştaylarında da Türkiye'deki doktora düzeyindeki öğrenciler ve akademisyenler, diplomatlarla bir araya getirilmekte ve fikirlerini paylaşma imkânı sunulmaktadır. İlk çalıştay 23-25 Aralık 2011 tarihinde Konya' da Selçuk Üniversitesi'nde düzenlenmiş ve katılımcılar çalıştaya yoğun bir katılım sağlamıştır. İkincisi çalıştay ise 7-10 Haziran 2012 tarihlerinde KDK, YTB, SETA ve Mardin Artuklu Üniversitesi'nin işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir. 47 üniversiteden 90 öğrenci ile akademisyen, AB Bakanlığı, YTB ve TİKA'dan bürokratların katılımlarıyla gerçekleştirilen etkinlik, ulusal basının ilgisini çekmiştir.

Üniversite programlarının üçüncüsü ise yabancı öğrencilere yönelik tanıtım faaliyeti olan, gençlik programlarıdır. Program dâhilinde farklı ülkelerden gelen 35 kişilik öğrenci heyetleri, Türkiye'nin kurumlarına düzenlenen ziyaretler ile kültürel etkinliklere katılmaları sağlanmaktadır. Ak Parti dönemi dış politika anlayışına göre Ortadoğu politikaları önem kazanmıştır. Ortadoğu'daki politikaların artması sebebiyle gençlik programlarının büyük kısmı Ortadoğulu öğrencilere yönelik gerçekleştirilmiştir. Gençlik programlarının amacı ülke hakkında gerçek bilgilerin paylaşılması ve yabancı hedef kitle konumundaki yabancı öğrencilerin algılarının yönetilerek ülkelerine döndüklerinde olumlu yönde tanıtımlar yapmalarının sağlanmasıdır. Böylelikle dost nesiller kazanan ülke, geleceğin diplomatlarının yetiştirilmesi için çaba sarf ederken bu emeklerin karşılığını ilerleyen yıllarda alacaklardır. Üniversite programlarından bir diğeri olan gençlik programları, kamu diplomasisinin temel hedef kitlesi olan yabancı toplum ve bu toplumun genç, yetişen

nesillerine hitap etmesi sebebiyle en önemli etkinliklerden biri olarak görülmektedir. Üniversite programları çerçevesinde Tunuslu, Libya'lı, Mısırlı, Filistinli, Yemenli ve Batı Afrikalı gençlere yönelik çalışmalar yürütülmüştür (www.kdk.gov.tr).

Görüldüğü üzere gençlik programları, Ak Parti'nin Ortadoğu politikalarını geliştirmesi amacıyla yoğunlukla Ortadoğulu gençlere yönelik düzenlenmiştir. Kamu diplomasisi çalışmalarında etki yapılması, nesillerin algılarının etkilenmesine bağlıdır. Çünkü yetişen nesiller öğrenme aşamasındadır. Bu aşamada Türkiye ile ilgili doğru ve faydalı bilgiler öğrenmeleri, ülkelerine döndüklerinde bu bilgileri orada doğru bir şekilde aktarmalarını temin edecektir.

Kamu diplomasisi çalışmalarında iletişim faaliyetlerinin yönetilmesi, ülke toplantıları, akıl insanlar konferansları, Avrupa toplantıları, paneller ve İstanbul Küresel Forumu ile sağlanmıştır. Ülke toplantılarıyla, yabancı araştırmacılar ve yabancı sivil toplum kuruluşu yetkilileri Türkiye'deki yetkililerle bir araya getirilerek bilgilerin paylaşımı sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra yurtdışında yapılan ülke toplantılarıyla yerli ve yabancı bilim insanları, gazeteciler ve diplomatlar arasında bağlantıların kurulması amaçlanmıştır. Akıl insanlar konferansları, üst düzey bilim adamı ve akademisyenlerin iştiraki ile gerçekleştirilen entelektüel bir faaliyet olarak kamu diplomasisi çalışmalarında kullanılmaktadır. Akıl insanlar konferansları ile toplumun üst katmanlarının yani kanaat önderlerinin etkilenmesi amacıyla çalışmalar yürütülmektedir. Avrupa toplantıları ile Türkiye'nin AB'ye üyeliğine yönelik akademik faaliyetler yürütülmekte ve Avrupalı kanaat önderlerinin Türkiye'nin AB'ye üyeliği konusundaki algıları yönetilmek istenmektedir (www.kdk.gov.tr).

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, kurulduğu günden bu yana profesyonel kamu diplomasisi faaliyetleri ile Türkiye'nin yabancı halkların algılarında olumlu bir imaja sahip olması için çalışmalar yürütmektedir. Yabancı halkların etki altına alınabilmesi, onların Türkiye ile ilgili verecekleri kararların olumlu yönde etkilenmesini temin edecektir. Bu anlamda KDK, yabancı halkların etkilenmesine yönelik faaliyetler yürütülmesi maksadıyla kurulmuş kurumsal bir kamu diplomasisi aktörüdür.

Başbakanlık Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)

Başlangıçta Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya’da bağımsızlıklarını yeni ilan eden cumhuriyetlere yönelik teknik yardım desteği sağlamak amacıyla kurulan TİKA, komşu ülkelerin ve halkların ihtiyaçlarını karşılayan bir yardım örgütü olarak faaliyet göstermiştir. Bu yönüyle dış yardımlar enstrümanını kullanarak yabancı topluluklara yönelik ilk kamu diplomasisi faaliyetleri yürüten aktör TİKA olmuştur. TİKA, 1992 yılından 2001 yılına kadar Sovyetler Birliği’nin dağılmasından sonra otorite boşluğunun ortaya çıktığı Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya coğrafyasındaki milletlere yönelik faaliyetler göstermiştir. TİKA, 1999 yılında Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ile Başbakanlığa bağlanmıştır. 24 Ekim 2011 tarihli 656 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilat kanunu ve adı güncellenen Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), faaliyetlerine daha güçlü bir biçimde devam etmiştir. Ülkemizin izlemiş olduğu dış politikaya bağlı olarak çalıştığı ülke sayısını artırmaktadır. Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı bugün 56 Program Koordinasyon Ofisi ile 150 ülkede faaliyet göstermektedir (www.tika.gov.tr).

Yurtdışında ‘Program Koordinasyon Ofis’leri şeklinde yapılandırılan TİKA’nın 2002 yılında yurtdışında 12 adet ofisi bulunmakta ve çalışmalarını bu merkezlerden yürütmekteydi (TİKA, TİKA Dünyası, 2013: s:1). TİKA, faaliyetlerinin toplumların temel ihtiyaçlarını karşılamak olması münasebetiyle kamu diplomasisinin dış yardımlar konusunda görevli bir aktörüdür. Dış yardımlar devletlere en hızlı kamu diplomasisi süreci oluşturan enstrümanlar olarak önem arz etmektedir. Çünkü ihtiyaçlar göz önünde bulundurulduğunda yardıma muhtaç devletlerin kültürel ilişkilerden çok birincil ihtiyaçların giderilmesine ihtiyaç vardır. Önemli ihtiyaçların giderilmesi ise daha büyük bir hayranlığın oluşmasına dolayısıyla yumuşak güce zemin hazırlayacaktır. Yumuşak gücün önemi henüz yeterince bilinmemesine rağmen o yıllarda yapılan yardım faaliyetleri gelecekte doğu devletlerinden Türkiye’ye doğru bir hayranlığın oluşmasına zemin hazırlamıştır.

TİKA Ak Parti’nin iktidar oluşundan sonra iki değişiklik geçirmiştir. İlk değişiklik ile kurumun ismi, ‘Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı Başkanlığı’ yerine ‘Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı’ şeklinde değiştirilmiştir. Kurumun isminin değişmesi faaliyet alanının diğer aktörlerle ortak olacağını

göstermektedir. Bunun yanında değişiklik isimde olsa da teşkilat yapısı ve çalışma sistemi de değişikliğe uğramıştır. Öncelikle bir dış yardım kuruluşu olarak kurulan TİKA'nın çalışma prensipleri eskiden nakdi yardımlara dayanırken, değişikliklerden sonra ilgili ülkelerde çeşitli kalkınma projelerine destekler sağlanmaktadır (Ekşi, 2014: s.221).

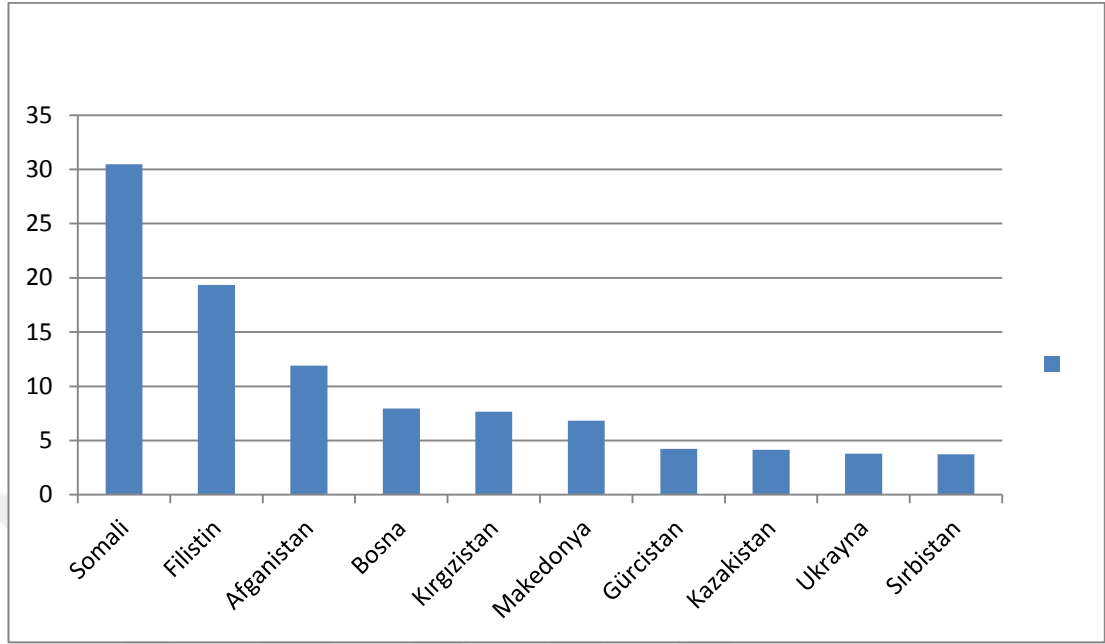
Ak Parti hükümeti döneminde TİKA, Ortadoğu, Afrika, Asya, Pasifik ülkeleri ve Latin Amerika bölgelerinde dünya çapında çalışmalar yapan bir kuruma dönüştürülmüştür. TİKA, Ak Parti döneminde dış politikadaki bölge açılımlarının bir uzantısı olarak yurtdışı ofis sayısını 12'den 37'ye çıkarmıştır (TİKA, TİKA Dünyası, 2013: s.1).

Dış yardımların dağılımında Afrika %31,37 ile ilk sırada, Asya %29,17 ile ikinci sırada, Balkanlar ve Doğu Avrupa %22,81 ile üçüncü sırada ve politik ilişkilerin yoğun olduğu Ortadoğu ise %15,48 ile dördüncü sırada yer almaktadır.

Yine TİKA'nın 2012 Faaliyet Raporunda Türkiye'nin resmi kalkınma yardımlarının en çok yapıldığı ilk 10 ülke sırasıyla Suriye, Mısır, Afganistan, Kırgızistan, Somali, Sudan, Tunus, Filistin Kazakistan ve Bosna-Hersek'tir. Bu ülkeler içinde Afrika'nın yoğunluğu dikkat çekmektedir (TİKA, Faaliyet Raporu, 2012: s.24).

Bu sebeple Müslüman toplumların sorunlarına eğilen bir anlayışla hareket etmek isteyen Ak Parti, TİKA faaliyetleriyle yardıma muhtaç ülkelerin öncelikle Müslüman olanlarına daha yoğun yardım faaliyeti uygulamaktadır. Bu da Ak Parti'nin uluslararası politikalarını Orta Doğu ve Afrika'ya yönelik değiştirdiğini göstermektedir.

Tablo 3.4. 2012 Yılında Sırasıyla En Çok Yardım Alan Ülkeler

Kaynak: TİKA(2012: s.25) Faaliyet Raporu

TİKA, Afrika kıtasına özel olarak politikalar geliştiren Ak Parti'nin diplomatik girişimleri doğrultusunda Afrika'da tarımsal kalkınma programı, sağlık programı ve mesleki eğitim programlarının başlatması, hükümetin bölgeye verdiği öneme dikkat çekmektedir (<http://www.tika.gov.tr>). TİKA'nın Afrika'ya yaptığı yatırımlar, kuruluş amacı olan Kafkasya ve Ortadoğu ülkelerine yapılan yardım projelerini geride bırakmıştır. 2005 yılında TİKA'nın toplam 562 projesinin 312'si, yani yarından fazlası Kafkaslar ve Orta Asya'da gerçekleştirilmiştir(TİKA Faaliyet Raporu, 2005: s.6). TİKA'nın 2012 yılında gerçekleştirdiği projelerin 636'sının Afrika ve Ortadaoğu'da gerçekleştirilmesi TİKA'nın çalışmalarında açıkça Afrika ve Ortadaoğu'nun öncelikli olduğunu göstermektedir (TİKA, Faaliyet Raporu, 2012: s.25). Bu bilgiler gösteriyor ki Ak Parti döneminde TİKA'nın yardım ve faaliyet çalışmalarının önemli bir kısmı müslüman coğrafyalarda yapılmakta ve insani yardıma en fazla ihtiyaç duyan ülkelerde gerçekleştirilmektedir.

Kalkınma yardımları, ülkelerin dış yardım diplomasisi konusunda en önemli argümanlarından birisidir. TİKA'nın 2002-2012 yılları arasında yaptığı kalkınma yardımları 1992-2002 yıllarına nazaran 7 kat artmıştır (TİKA,Faaliyet Raporu, 2012: s.8). Türkiye'nin 2002-2016 yılları arasında dış yardımlara diğer kamu diplomasisi

faaliyetlerine göre daha fazla yatırım yaptığı görülmektedir. Türkiye'nin dış yardımlar konusunu bu derece önemsemesinin arkasında dış politika çalışmalarında yürüttüğü donör ülke politikası ve yardım yapılan devletler başta olmak üzere küresel çapta diğer ülkelerle rekabet edebilecek bir dış politikaya sahip olma fikri yatmaktadır.

Ak Parti'nin dış politikada kendi siyasi görüşü olan muhafazakar-demokrat çizgisine uygun bir şekilde dış yardımları yönettiği görülmektedir. Dini inançlar başta olmak üzere bazı konularda kültürel benzerliklerin oluşması ve bir çok konuda yardım yapılan ülkelere göre Türkiye'nin donör ülke ve gelişmiş bir ülke imajının olması, yumuşak güç edimini kolaylaştırmaktadır.

Dış politikanın görünmez eli ve yumuşak güç boyutu olarak Ak Parti dönemi dış politikasının önemli bir dış politika enstürmanı haline gelen dış yardımlarla olumlu Türkiye algısı, büyük güç Türkiye algısı üretilmek istenmiştir. Bu bağlamda TİKA'nın faaliyetleri, Türkiye'nin küresel aktör ve büyük güç olma iddiasını destekleyici bir unsur olarak değerlendirilebilir (Ekşi, 2014: s.226).

Kalkınma yardımları incelendiğinde TİKA, 2002 yılında toplam kalkınma yardım miktarı 114 milyon dolar olan bir kurumdu. 2014 yılında ise toplam kalkınma yardım miktarı 6.4 milyar dolarla bu alandaki en yüksek rakam olarak kayıtlara geçmiştir. Toplam kalkınma yardımları içerisinde en önemli kalemi oluşturan resmi kalkınma yardımları koonusunda TİKA, 2002 yılında 85 milyon dolar resmi kalkınma yardımı yapmıştır. Bu rakam 2015 yılında 3.9 milyar dolara çıkmıştır (TİKA,Türkiye Kalkınma Yardımları Raporu 2015: s.10).

Avrupa bölgesinde en çok yardımı 85 milyon dolarla Arnavutluk alırken, en çok yardım yapılan kıta olan Afrika'daki toplam 49 ülke içerisinde en çok yardım 314 milyon dolarla Somali'ye yapılmıştır. Asya kıtasına toplamda 3.4 milyar dolarlık yardım yapılırken bu yardımdan en büyük payı Suriye 2.6 milyar dolarla almıştır. Türki cumhuriyetler içerisinde Kırgızistan 98 milyon dolarla, uzak doğu bölgesinde değerlendirilen Moğolistan ise 3 milyon dolarla bölgelerinde en çok yardım alan ülkeler olmuşlardır. 2015 yılında uluslar arası anlamda Türkiye, kalkınma yardımları dağıtımında 29 ülke içerisinde 3.9 milyar dolar ile en çok yardımda bulunan 10. ülke olmuştur (TİKA,Türkiye Kalkınma Yardımları Raporu, 2015: s.17).

TİKA, söz konusu kültürel faaliyetler hususunda 1992-2002 yılları arasında geçen 10 yılda 2 bin proje gerçekleştirirken 2002-2012 yılları arasındaki 10 yıllık süreçte ise 11 bin proje(TİKA Dünyası, 2013: s.6) gerçekleştirerek resmi kalkınma yardımlarını %96 oranında artırmıştır (TİKA, Türkiye Kalkınma Yardımları Raporu, 2012: s.12). Bunun yanı sıra TİKA, 2006-2007 yılları arasında sadece Balkan ülkelerine 93 projeyi hayata geçirerek yardımda bulunmuştur. Daha sonra ise dönemin Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun da değindiği gibi Somali, 2012 yılında %30,46 lık bir yardım yüzdesi ile Türkiye'nin yurt dışı yardımları listesinde birinci sırayı alarak Afrika'da TİKA'nın en önemli operasyon alanı olmuştur. Davutoğlu'nun bu ifadesi TİKA'nın Afrika'da sadece yardım gerçekleştiren bir kurum olmadığını, Somali vasıtasıyla diğer Afrika ülkeleri ve vatandaşları ile olumlu ilişkiler geliştirmek isteyen bir kurum olduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin yardımda bulunduğu ülkeler ile diplomatik ilişkilerini kuvvetlendirmesi, Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulu(BMGK) üyeliği seçiminde söz konusu ülkelerinin Türkiye lehine oy kullanmasını temin etmektedir. Görüldüğü üzere dış yardım içeren kamu diplomasisi çalışmalarını yürüten TİKA, Türkiye'nin yardım ettiği ülkelerle başarılı ilişkiler kurmasını sağlayan hatta uluslar arası örgütlerle ilişkilerini düzenleyen bir kamu diplomasisi aktörüdür.

3.4.2.2. Vatandaş Diplomasisi

Sivil bireyleri özel sektörü diplomasi ortamında birleştiren vatandaş diplomasisi, diplomasiyi devlet tekelinden alıp, yabancı ulusları yurttaş eliyle etkilemeyi amaçlamaktadır. Bunun yanı sıra devlet görevlilerinin kamu diplomasisi girişimlerinin propaganda olarak algılanmasının önüne geçmek için sivil bireylerin gönüllülük prensibiyle kültür elçisi olarak çalışmaları kamu diplomasisini propagandadan ayırmaktadır. Vatandaş diplomasisi Mueller(2009)'in ifadesiyle kamu diplomasisinin başlangıcıdır. Sivil bireylerin kültür elçisi olarak ülkelerin tanıtımlarını yapmaları kamu diplomasisinin başlangıç noktasıdır.

Kültür elçiliği olarak da ifade edilen yurttaş diplomasisi, ülkelere vatandaşları vasıtasıyla kamu diplomasisi gücü sağlar. Bu konuda etkili olabilecek kişiler ve topluluklar; sanatçılar, tanınmış kişiler, iş adamları, yurt dışında görev yapan

eğitimciler, gurbetçi vatandaşlar ve öğrenciler, sivil toplum kuruluşları ve okullardır. Bu kişi ve gruplar bulundukları ülkelerin kamuları ile iletişime geçerken kendi ülkelerinin tanıtımlarını yapmış olurlar.

Türkiye Cumhuriyeti, Ak Parti dönemi öncesinde başladığı vatandaş diplomasisi etkinliklerinde çoğunlukla yurt dışında yaşayan vatandaşların etkinliklerini kullanmıştır. Örneğin yurt dışında bulunan vatandaşlar ve onların bağlı bulundukları dernekler çeşitli etkinliklerle Türk kültürünün tanıtılmasında ön ayak olarak bireysel çalışmalarla vatandaş diplomasisi çalışmalarına destek vermişlerdir. Bu anlamda 2002 yılı öncesinde hükümetler yabancı ülkelere bulunan Türk vatandaşlarla topluluk temsilcileri aracılığıyla görüşmekte ve yapılacak etkinlikler temsilcilere aktarılmaktaydı. Önceki dönemlerde İslam Konferansı Örgütü'ne genel sekreterlik yapmış olan Ekmeleddin İhsanoğlu, Dünya Bankası Başkan Yardımcısı ve eski devlet bakanı Kemal Derviş önemli vatandaş diplomasisi örnekleridir.

Bunların haricinde Coca Cola Orta Doğu Direktörü Muhtar Kent, PepsiCo Pasifik Bölge Sorumlusu Ümran Beba, Western Union Başkanı Hikmet Ersek, Vodafone Ortadoğu ve Asya Pasifik Bölge Direktörü Serpil Timuray gibi büyük ölçekli şirketlerin yöneticileri, ülkemiz için çok önemli birer kültür elçisi potansiyelidir (www.aksam.com.tr).

Vatandaş diplomasisi özünde ülke adına elçilik yapmaktır. Kültür, bilim, sanat, spor veya katkı sağlanacak diğer alanlarda faaliyetlerde bulunan başarılı vatandaşlar yabancı kamulara örnek olabildikleri noktada vatandaş diplomasisine katkı sağlamaktadırlar.

Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (YTB)

Ak Parti döneminde kurulan kamu diplomasisi aktörlerinden biri olan Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (YTB), 5978 sayılı 'Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2010 yılında Resmî Gazete'de yayınlanmasıyla başbakanlığa bağlı olarak kurulmuştur. Kurum, yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarına, Türk soyuna bağlı insanlara ve Türkiye'den yabancı ülkelere geçici veya kalıcı çalışmak üzere giden işçi ailelerine

yönelik etkinlikler ve kamu diplomasisi çalışmaları düzenleme amacıyla kurulmuş bir kamu diplomasisi aktörüdür (Ekşi, 2014: s.212).

YTB'nin vizyonunu ise 'nerede bir Türk varsa o Türk'e sahip çıkmak' (YTB, Artı 90: s.38) olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla kurum, Türk ırkına mensup tüm vatandaşların yurt dışındaki yaşam şartlarını ve gerekli ihtiyaçlarını gündeme getirerek halkına yardımcı olan ve halkı vasıtasıyla yabancı kamulara yönelik kamu diplomasisi faaliyeti yürüten bir aktör olmayı amaçlamaktadır. Kurumun bağlı olduğu dönemin Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ da 'nerede bir vatandaşımız, soydaşımız, akrabamız varsa biz oradayız'(YTB, Faaliyet Raporu 2012) ifadesini kullanarak kurumun sloganının aynı zamanda kurumun temel ilkesi olduğunu vurgulamıştır. Bu ilke ile YTB, başta Türk vatandaşları olmak üzere yurt dışında bulunan tüm Türk ırkına mensup bireylerle bağlarını güçlendirmek ve kültürel değerlerini korumaya yardımcı olmak için faaliyetler yürütmektedir. Bu anlamda kurum Türk kültürünün yabancı kamular içerisinde yayılmasını sağlayan gurbetçi vatandaşlara yönelik çalışmalarla Yunus Emre Enstitüsü gibi kültürel diplomasi yürütmektedir.

Kurumsal yapısı, yurtdışı vatandaşlar, soydaş ve akraba toplulukları, STK'lar, hukuk ve uluslararası öğrenciler şeklinde beş ayrı gruptan oluşan kurum, çalışmalarını bu beş ayrı gruba göre gerçekleştirmektedir. Yurtdışı vatandaşlar birimi, yurt dışında yaşayan gurbetçi vatandaşları ele almaktadır. 1961 yılında Almanya ile yapılan işgücü anlaşması vasıtasıyla Türkiye'den milyonlarca vatandaş kısa süreli veya temelli olmak üzere Almanya'da işçi olarak çalışmış ve hala çalışmaktadır.

Almanya'da var olan işçi varlığı aynı zamanda Türkiye'nin yurt dışındaki vatandaş gücü anlamına gelmektedir ki bu güç Türkiye diasporası olarak değerlendirilmektedir. Bir diaspora oluşturabilmek için yabancı bir ülkede kalabalık bir nüfusa sahip olmak gerekirken ya da ekonomik veya siyasi yönden güçlü vatandaşların varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Öyle ki sadece Almanya' da bugün itibariyle 2,5 milyon Türk vatandaşı yaşamaktadır. Dünya çapında ise 6 milyon Türk vatandaşı yabancı ülkelerde yaşamaktadır (Ekşi, 2014: s.213).

Örgütlenmemiş Türk nüfusunu diaspora haline getirmek için Yurtdışı vatandaşlar birimi, öncelikle yurtdışındaki vatandaşların yaşadıkları ülkelerdeki varlıklarını teminat altına almayı en temel gayesi yaparak onları asimilasyona karşı korumayı, Türkiye ile toplumsal ve kültürel bağlarını muhafaza etmelerine yönelik faaliyetler düzenlenmektedir (Ekşi, 2014: s.213). Gurbetçi vatandaşlar ile diyalogu sürdürmek ve bunu örgütler halinde daha kurumsal bir yapıya dönüştürmeyi amaç edinen kurum küresel anlamda etkili olabilecek bir Türk diasporası geliştirmeyi planlamaktadır. Bunların dışında kurum yurt dışında geç liderler programı, liderlik eğitim programları, kültürel değişim ve eğitim programları, projeleri düzenleyerek kamu diplomasisi çalışmalarına katkı yapmaktadır.

3-10 Mart 2013 tarihinde 8 ülkeden (Almanya, Amerika, Avustralya, Avusturya, İngiltere, Fransa, Hollanda ve Danimarka) 40 başarılı üniversite öğrencisine yönelik düzenlenen yurtdışı genç liderler programı, yurtdışında yaşayan ve üniversitede okuyan gençlerin Türkiye ile kültürel-toplumsal kültürlerine bağlılıklarını koruyarak yaşadıkları ülkede başarılı bireyler olarak yetişmelerini hedeflemektedir (YTB, Yurtdışı Genç Liderler Toplantısı, 2013).

Balkanlardaki etkinliklerin artırılması için Balkan kökenli başarılı yüksek lisans ve doktora öğrencilerine liderlik eğitim kampları düzenlenmiştir (YTB, Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu, 2013: s.14). YTB, Balkan, Kafkasya, Orta Asya ve Ortadoğu'dan gelen öğrencilere yönelik kültürel işbirliği maksadıyla değişim ve eğitim programları düzenlemiştir. Kültür gezi kampı projesi ile de bu ülkelere gelen 400 yabancı öğrencinin Türkiye ile bağlarının kuvvetlenmesi ve gelecekte Türkiye ile ilgili olumlu tasarruflarının oluşması için çalışmalar yürütülmektedir (YTB, Faaliyet Raporu, 2012: s.30). YTB'nin kamu diplomasisi çerçevesinde diğer büyük bir faaliyet alanı ise yine öğrencilere yönelik burslar konusudur.

YTB'nin kurulması ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti, birçok devlet kurumunun verdiği çeşitli burs yardımlarını 'Türkiye Bursları' adı altında YTB'nin himayesinde tek çatı altında birleştirmiştir. 2012 yılında faaliyete geçen Türkiye Bursları, ABD'nin Fulbright bursu gibi Türkiye'nin en büyük kamu diplomasisi faaliyetlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Nitekim daha önce başta YÖK, TUBİTAK, TİKA olmak üzere birçok devlet kurumunun yabancı öğrencilere yönelik

özel bursları, kamu diploması çerçevesinde düzenlenmeden birbirlerinden bağımsız olarak verilmekteydi (YTB, Artı 90, Türkiye Bursları,2012: s.82).

YTB, Eğitim çalışmaları kapsamında yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına anadilleri olan Türkçeyi öğretmek üzere Sakarya Üniversitesi ile YTB işbirliği ile gerçekleştirilen Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı öğrenci alımına başlamıştır. Program, Türk çocuklarına anadillerinde temel dil becerilerini kazandırmayı ve Türk kültürünü yurt dışında yaşayan yeni nesillere tanıttak bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Program kapsamında öğrencilere, aldıkları eğitimi Türkiye’de veya yurt dışındaki eğitim kurumlarında yapacakları stajlarla geliştirme fırsatları verilmektedir.

Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı, üniversite eğitimini Türkiye’de veya yurt dışındaki bir ülkede tamamlamış olan ve halen oturum veya vatandaşlık hakkına sahip olarak yurt dışında yaşayan Türk vatandaşı, çifte vatandaş veya mavi kartlıların başvurusuna açıktır. Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı, tezsiz bir program olarak geliştirilmiştir. Bu sebeple, başvuruda herhangi bir bölüm şartı aranmamaktadır.

Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı’na kabul edilen öğrencilerin üniversite eğitim harçları Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından karşılanmaktadır. Ayrıca, öğrencilere aylık 1500 TL burs ve ücretsiz konaklama imkânı sunulacaktır. Ayrıca, Programı başarıyla tamamlayan öğrencilerden tezli programa geçiş yapmak isteyenler, Sakarya Üniversitesi tarafından istenen gerekli şartları sağlamaları halinde tezlerini ülkelerinde tamamlayabileceklerdir. Programa kabul edilecek adayların, mezuniyetleri sonrasında yaşadıkları ülkelere dönerek, bulundukları ülkelerdeki Türk çocuklarına anadillerini öğretme konusunda roller üstlenmeleri beklenmektedir (www.ytb.gov.tr).

Tablo 3.5. Türkiye Burslarının Dağılımı

Lisans Burs Programları	Ülkeler	Lisansüstü Burs Programları	Branş Bursları	Kısa Dönemli Burslar
Türk Dili Konuşan Ülkeler(http://ytb.gov.tr/ ..)	Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan	Ali Kuşçu Bilim ve Teknoloji	İbni Sina Sağlık Bilimleri	Araştırma
Balkan Ülkeleri	Arnavutluk, Bosna Hersek, Bulgaristan, Kosova, Makedonya, Yunanistan	İbni Haldun Sosyal Bilimler	İlahiyat	Başarı
Karadeniz	Rusya, Romanya, Gürcistan Moğalistan	İktisadi Çalışmalar	Yunus Emre Türk Dili	Destek
Harran	Irak, İran, Pakistan, Suriye, Tacikistan Filistin	Tarih ve Medeniyet	Ahilik Meslek Eğitimi	
Haliç	Güney Asya Ülkeleri			
Boğaziçi	Brezilya, Çin, Güney Kore Hindistan, Japonya			
Anadolu	Afganistan ve Somali			

Kaynak: Muharrem Ekşi,(2014) Kamu Diplomasisi ve Ak Parti Dönemi Türk Dış Politikası, Siyasal Kitabevi Ankara

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı'nın 2016 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 2016 yılı bütçesi 247.691.000 TL olarak belirlenmiş ve bir önceki yıla göre bütçe %11 arttırılmıştır. Yıl içinde yetersiz kalan ödeneye

12.426.086,06 TL daha eklenerek toplamda 260.117.086,06 TL ödenek ayrılmıştır. Ödeneğin yaklaşık %93'ü kullanılmıştır. Giderler arasında personel giderleri, SGK giderleri, hizmet alımı, cari transferler ve sermaye giderleri bulunmaktadır (YTB, İdare Faaliyet Raporu, 2016: s.52-53).

3.4.2.3.Dini Diplomasisi

Devletten çok eski bir olgu olan din, bireylerin, toplumların ve siyasetin bazen merkezinde bazen kenarında ancak her daim ayrılmaz bir ögesi olmuştur. Tarihteki haclı seferleri, Ortadoğu politikası ve özellikle Filistin-İsrail çatışması dinin küresel politikada önemli bir etken olduğunu açıkça göstermektedir. Huntington'un medeniyetler çatışması tezinde fay hatlarını dini-kültürel açıdan tanımlayarak küresel politikada tanımlayarak küresel politikada mücadelenin din ve kültür temelinde olacağı öngörüsü, 1990'larda dünya kamuoyunun gündemine dini nitelikli çatışma konularını getirmiştir (Ekşi, 2014: s.134-135).

1920 yılında Türkiye'nin Yunanistan ile savaş yapıyor olması bu sebeple Hindistan Müslümanlarının yardımsever yaklaşımı Ankara Hükümetinin Müslüman coğrafyalarla ilişkilerini kuvvetlendirmiştir. Müslümanlarla bu sıcak ilişkiler münasebetiyle Afganistan'a kadar olan bölgede siyasi ilişkiler için çaba harcanmıştır (Erdal, 2012: s.78). Cumhuriyet döneminde Osmanlı Devleti'nden kalan ilişkiler, özellikle dini özelliklerin benzerlik gösterdiği toplumlarla daha sıkı olmuştur. Bu durum da dini diplomasinin kuvvetlenmesi için bir zemin hazırlamıştır.

Dini diplomasinin Osmanlı Devleti döneminden bu yana tekrar önem kazandığı siyasi dönem AK Parti iktidarları dönemidir. AK Parti, Refah Partisi'nin kapatılmasından sonra devamı olan Fazilet partisinden ayrılarak kurulmuştur. Yeni bir parti olmasına rağmen girdiği ilk seçimde %34 oy alıp tek başına hükümeti kurmaya hak kazanmıştır. Daha sonra 2004 yılındaki yerel seçimlerinde %41, 2007 genel seçimlerinde %46 ve 2011 genel seçimlerinde %50'ye yakın oy alan Ak Parti, cumhuriyet tarihinde girmiş olduğu üç seçimden de tek başına iktidar olarak çıkan ilk parti olmuştur (www.iha.com.tr).

Ak Parti'nin siyaset lüğatinde ve siyasi literatürde olmayan “muhafazakâr demokrat” şeklindeki kimlik inşasının ideolojik temelleri, Türkiye'deki siyasal İslam'ın ılımlı ve liberal dönüşümüdür (Uzgel, 2009: s.22). Ak Parti'nin dönüştürücü rolü kendisinin İslam anlayışı üzerinden Türkiye'deki siyasal İslam'ı ekonomide liberal, toplumsal yaşamda ürettiği muhafazakâr demokrat kavramı yaklaşımıyla gerçekleştirmektedir (Akdoğan, 2004: s.26).

Ak Parti'nin Türkiye'de iktidar olmasından sonra dini diplomasi önem kazanmıştır. Siyasi kimliği muhafazakâr demokrasi olan Ak Parti, Müslüman toplumlara yönelik yoğun kamu diplomasisi çalışmaları yürütmüştür.

Dini diplomasi hem bilinçli çalışmalarla hem de dini diplomasiye katkı yapan farklı çalışmalarla desteklenebilir. 1 Ocak 2005 yılında İslam Konferansı Örgütü'ne Ekmeleddin İhsanoğlu'nun seçilmesi İslam ülkeleri içinde Türkiye'ye çok önemli bir yumuşak güç potansiyeli sunmuştur. Böylelikle dini bir unvan ile, ülkemizin İslam coğrafyasındaki etkinliği artmıştır. Oğuzlu'ya göre (2007: s.89) 2005 yılı Ekim ayında AB'nin Türkiye'nin üyeliğine yönelik müzakereleri başlatması da Türkiye'nin Müslüman demokrasi ülkesi olarak Ortadoğu'daki imajını olumlu etkilemiştir.

Ayrıca 30 Ocak 2009 tarihinde dünya kamuoyunda büyük yankı uyandıran dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Davos'da düzenlenen Dünya Ekonomik Forumu'nda İsrail cumhurbaşkanı Şimon Peres'i eleştirmesi hatta suçlaması Müslüman toplumlarda Erdoğan'a ve Türkiye'ye karşı olumlu bir algının oluşmasına katkı sağlamıştır (Ayhan, 2009: s.53).

İslam inancının yaygın olduğu ülkelerle Ak Parti hükümetlerinin yakın ilişkiler kurması Ak Parti'nin sahip olduğu muhafazakâr demokrat kimliği ile açıklanmaktadır. Türkiye İslam Konferansı Örgütü'ne(İKÖ) 1969 yılında üye olmuşsa da genel sekreterlik görevine ilk kez bir Türk'ün seçilmesi 2005 yılında gerçekleşmiştir. Ak Parti'nin tek başına güçlü bir iktidar anlayışıyla 3 yıldır devlet yönetiminde bulunması İslam devletleriyle ilişkilerini kuvvetlendirmiştir. Bunun sonucunda konferansın yönetiminde bulunan devlet temsilcileri İKÖ İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırmaları Merkezi (IRCICA) Genel Direktörü Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu'nu 2005 yılında İKÖ Genel Sekreteri olarak tayin etmiştir. Ak

Parti hükümetlerinin İslami siyaset ile ilgili girişimleri bununla da sınırlı değildir. İslam inancı bünyesinde dünya çapında girişimleri bulunan örgütlerin çalışmalarını Türkiye'ye getirmek için Ak Parti önemli çalışmalara imza atmıştır (www.mfa.gov.tr).

Yine İKÖ'nün İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi(İSEDAK), İslam İşbirliği Diyalog ve Gençlik Forumu(ICYF-DC) ve ayrıca İslam Ülkeleri İstatistik Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi(SESRIK) gibi iştiraklerin İstanbul'da merkez açmaları sağlanarak İslam ülkelerinin vatandaşları, gençleri ve girişimcileri için İstanbul'un bir çekim merkezi olması sağlanmıştır (www.mfa.gov.tr).

Bunun yanı sıra yine Arap ülkeleriyle siyasi ve ticari anlaşmaların sağlandığı ortaklıklar da kurulmuştur. Yoğun girişimler ve görüşmelerle 2007 yılında Arap Ligi içerisinde Türk-Arap İşbirliği Forumu kurulmuştur. Ayrıca Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi(KİK) ile 2008 yılında diyalog seviyesinde ortaklık başlatılmıştır.

29 Kasım 2006 tarihinde Katolik dünyasının o dönemki lideri Papa 16. Benediktus Türkiye'ye bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bütün gezisi boyunca Papa, hükümet tarafından VIP misafir olarak ağırlanmış ve cumhurbaşkanlığınca tahsis edilen özel araçla seyahatini sürdürmüştür. Karşılama merasiminde Vatikan devlet başkanı olması münasebetiyle kırmızı halı protokolü uygulanmış ve gittiği bölgenin siyasi yetkililerince karşılanmıştır. Bu ziyaret çerçevesinde İzmir'de Meryem Ana Evi'ni gezerek 'hacı' unvanını almıştır. Ardından İstanbul'da Ortodoks lideri Patrik Bartholomeus'yu ziyaret ederek iki kilise arasında önceki yıllarda başlayan diyalogun kuvvetlendirilmesini amaçlamıştır. Bartholomeus ile bir ayine katılan Papa'nın iki mezhep arasındaki bu önemli görüşmeyi Türkiye gibi Müslüman nüfusu fazla olan bir ülkede yapması iki büyük inanç arasında bir uzlaşma köprüsü kurmuştur (www.hurriyet.com.tr).

Ermenistan ile olan siyasi sorunlarımız da zaman zaman dini diplomasinin gündemine gelmektedir. Osmanlı devletinden kalma kültürel bağlarımız olsa da bugün hem kültürel hem de dini anlamda farklı iki toplumu oluşturmaktayız. İki ülke arasındaki tüm sorunlara rağmen siyasi liderlerin girişimleri neticesinde bazı önemli olaylar da yaşanmaktadır. Ermenistan ile sorunların çözümü konusunda Dışişleri

Bakanlığı'nın girişimleri sonuç vermiş ve iki ülke cumhurbaşkanı bir araya gelmiştir. Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan'ın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü futbol maçı için Erivan'a davet etmesi sonucu iki cumhurbaşkanının birlikte maç izlemesi, her iki topluma da normalleşme konusunda bir mesaj vermiştir. Bu organizasyonda 6 gün sonra dini diplomasisi çalışması olarak Ermenistan'ın jestine karşılık verilmiş ve dinler arası hoşgörüyü arttırabilecek Van'daki Akdamar Kilisesi 95 yıl sonra ibadete açılmıştır (www.cnnturk.com).

Medeniyetler İttifakı

Bu girişim 2005 yılında Türkiye ve İspanya'nın ortaklığıyla başlatılmış, Birleşmiş milletler himayesinde çalıştırılan bir oluşumdur. Ünlü siyaset bilimci Samuel Huntington'un Foreign Affairs dergisinde 1993 yılında yayınlanan "medeniyetler çatışması" makalesi (Huntington, 1993) ile dünyada medeniyetler arasında çatışmaların bulunduğu vurgulanmıştır. Medeniyetler İttifakı Girişimi, günümüz modern dünya yapısında çok fazla ihtiyaç duyulan bir çalışmadır. Hem medeniyetler hem de inançlar arasında yaşanan nefret söylemi temelli çatışmalar zaman zaman savaş nitelikli sıcak çarpışmalara sebep olmaktadır. Günümüzde hala milyonlarca kişinin öldüğü çatışmalar devam etmekte ve bu çatışmaların temeli medeniyetler arasında süregelen anlaşmazlıklardır.

2001 yılında ABD'ye düzenlenen terör saldırıları ile 'İslami Terör' söylemi üretilmiş ve dünya çapında İslam ülkelerinin terörle ilişkisi olabileceği konuşulmaya başlanmıştır. Öyle ki resmi ve hükümet harici organlar (hükümetler, silahlı kuvvetler ve sivil toplum kuruluşları v.b.) İslam ülkelerinin terörün kaynağı olduğunu söylemekte ve çare olarak askeri girişimleri tavsiye etmekteydiler. Dönemin ABD başkanlarında George Bush'un İslam dünyasına karşı askeri hareket çözümlerini "Haçlı Seferleri" olarak adlandırması Doğu ile Batı arasında yine Müslüman-Hristiyan çatışmalarını tetiklemiştir.

2004 yılında İspanya'nın başkenti Madrid'de gerçekleşen terör saldırıları sonrası 2005 yılında Medeniyetler İttifakı Girişimi(MİG) kurulmuştur. MİG'in düşünsel altyapısında Huntington'un 'medeniyetler çatışması' makalesindeki fikirleri bulunmaktadır.

3.4.2.4. Lobcilik

Lobicilik faaliyeti, ülkeye katkı sağlamak amacıyla karar alıcılarla perde arkasında yapılan görüşmelere verilen isimdir. Bu faaliyetler genellikle bir ülkenin yabancı ülkede varlığını sürdüren etkili kitleleri ya da nüfuzlu bireyleri tarafından yürütölmektedir. Lobcilik ve kamu diplomasisi farklı disiplinler olsa da uygulamada aynı amaca yönelik çalışmalar olarak görölmektedir. Bu nedenle Szondi (2008: s.297) lobiciliği kamu diplomasisi çalışmalarında kullanılan kampanya yöntemlerinden biri olarak değerlendirmektedir. Melissen (2011: s.9) kamu diplomasisi ile lobiciliği ayırırken hedef kitlelerine bakmak gerektiğini vurgulamıştır. Melissen’e göre lobiciliğin hedef kitlesi kanun yapan organlar iken kamu diplomasisinin hedefi dünya kamuoyudur.

lkemizle ilişkilerde zaman zaman devreye girmelerinden dolayı Türkiye’nin yakından tanıdığı iki büyük lobi bulunmaktadır. Bunlardan birincisi Ermeni lobisi diğeri ise Yahudi lobisidir. Bu isimlerle anılan gruplar siyasi ve resmi anlamda bir girişimde bulunacakları zaman kanunlara uygun bir şekilde ancak kendi lehlerine sonuçlanacak temaslarda bulunmaktadır. Söz konusu yabancı ülkelerde bulunan bu gruplar, o ülkelerin alacakları kararları takip etmektedirler. Kendi lkeleri ile sürekli bağlantıları bulunan lobi grupları, devletlerinden gelen direktifler doğrultusunda ya da kendi inisiyatiflerine göre faaliyette bulundukları yabancı ülkelerin yönetimlerine istedikleri kararları aldırma konusunda baskıda bulunmaktadır. İşte gayri resmi oluşturulan bu baskı yoluyla karar aldırma girişimine lobi faaliyeti denmektedir.

15 Temmuz 2016 tarihinde ülkemizde gerçekleştirilmeye çalışılan darbe girişiminin olumsuz yansımalarının silinmesi amacıyla dış ilişkiler arttırılmış ve birçok ülke ve siyasi örgütlerle iletişime geçilmiştir. Bu ilişkiler 15 Temmuz 2016’dan 8 Mart 2018’e kadar cumhurbaşkanlığı düzeyinde 203 kez, başbakanlık düzeyinde 214 kez, bakan seviyesinde 1448 kez, milletvekili seviyesinde 2737 kez gerçekleştirilmiştir. Dış temsilciliklerimiz; basın mülakatı, makale yazımı ve basın toplantıları ile yabancı kamuoyu ve kara vericilere toplamda 4625 kez bilgi verme fırsatı yakalamış ve 15 Temmuz sürecinde yaşananları anlatmıştır (www.mfa.org.tr).

Dünyada, özellikle ABD ve Avrupa’da faaliyet gösteren Ermeni ve İsrail lobileri, ülkeleri hakkında verilecek kararları nüfuzlarını kullanarak yönlendirmektedirler. 2011 yılında Fransa’da, sözde Ermeni soykırımı ile ilgili onaylanan yasadan önce TÜSİAD ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği(TOBB) kurullarının Ermeni tasarısının ortaya çıkaracağı sorunları Fransa’ya gidip yetkililerle bizzat görüşmesi de bir lobi çalışmasıdır. Bu girişimler sadece sivil çalışmalarla yapılmamakta, siyasilerce de desteklenmektedir (Sancar, 2012: s.181).

22 Aralık 2011 tarihinde Fransız meclisinin Ermeni soykırımı iddialarının inkarını suç sayan yasaı oylamasından önce Türk sanayici ve iş adamları bağlı bulundukları örgütler adına hem Fransız yetkililerle resmi yazılar vasıtasıyla iletişime geçmiş hem de bizzat olayı yerinde görüşmek üzere hükümet ile iştirakli bir şekilde Fransa’ya gitmişlerdir (Sabah Gazetesi).

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD), Avrupa’da yükselişe geçen aşırı sağ eğilimlerin sonucu olarak ortaya çıkan Avrupa’da yaşayan Türk vatandaşlarına yönelik saldırılara ilişkin ulusal ve uluslar arası kamuoyuna açıklama yapmıştır. Söz konusu saldırıların sonuçlar doğurabileceğine işaret eden MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, konuya ilişkin çekincelerini dile getirerek gergin ortamın sakinleştirilmesi adına adımlar atılması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca Zeytin Dalı Operasyonu’na karşı Avrupa’da oluşabilecek olumsuz havanın giderilmesi için konu ile ilgili açıklamalar yapan MÜSİAD, kamu diplomasisi çalışmalarına katkı yapan bir aktör olarak çalışmaktadır (www.musiad.org.tr).

Özel sektörün maddi gücü ve uluslararası yatırımları, böylesine kritik dönemlerde ve kriz zamanlarında devreye girerek önemli lobi faaliyetlerinde bulunmakta ve devletin yükünü hafifletmektedir.

Türkiye Araştırmalar Merkezi Vakfı’nın verdiği bilgiye göre, Almanya’da yaşayan Türk nüfusu 2,4 milyondur. Bunun yanında Türk girişimcilerin sayısı 2007 yılı ağustos ayı itibari ile 100 bin ve toplam yıllık ciroları da 40 milyar Avrodur. Bu rakamlar ekonomik gücün yanında siyasi anlamda da Türkiye’ye büyük katkılar sağlayabilmektedir (www.tasam.org).

3.4.2.5. Savunuculuk

Kamu diplomasisi çalışmaları tasarlanırken ve bu çalışmalar yürütülürken, birçok etkinlik düzenlenmekte ve resmi ya da gayri resmi birçok girişimde bulunmak gerekmektedir. Kamu diplomasisinin yabancı halklara ulaşılması noktasında yapılan bu girişimlerin önemli bir ayağı da medyadır. Ülkeler, ürettikleri medya gücüyle dış politikalarına destek bulmayı amaçlamaktadırlar. Savunuculuk, kamu diplomasisi çalışmalarında iletişim faaliyetleri düzenleyerek ülkelerin kendi tarihini, kültürünü veya gündemde olan bir konudaki görüşünü yabancı halklara iletme amacıyla yaptıkları girişime verilen addır. Türkiye Cumhuriyeti'nin politikalarında savunuculuk tekniği yoluyla enformasyon kanallarını kullanması 2000'li yıllardan sonra gerçekleşmiştir. 2002 yılında yapılan genel seçimleri kazanan AK Parti, uluslararası camiaya, yabancı kamulara ve rakip birçok devlete Türkiye ile ilgili algıları yönetebilecek bir enformasyon yayma girişimini TRT koluyla başlatmıştır.

Küresel politikada devletlerin iletişim araçları vasıtasıyla enformasyon, algı ve söylemler üzerindeki mücadeleleri, uluslararası politikanın iletişimsel boyutunu ifade etmektedir. Uluslararası politikanın enformasyonla ilgili mücadele alanında ABD'nin CNN'i, İngiltere'nin BBC'yi, Almanya'nın Deutsch Welle'yi, Çin'in CCTV'yi, Rusya'nın RT'yi, Arap dünyasının El- Cezire'yi ve Türkiye'nin TRT'yi küresel politikada bir silah gibi kullanmaları kitle iletişim araçlarının önemine işaret etmektedir. İşte bu bağlamda devletlerin kamu diplomasisi çerçevesinde diplomasi alanında kullandıkları bir araç olarak kitle iletişim araçlarıyla yürüttükleri iletişimsel ve enformasyon faaliyetleri, küresel politikanın enformasyon boyutuna yöneliktir. Kamu diplomasisinde iletişim ve enformasyon faaliyetleri savunuculuk tekniği şeklinde yürütülmektedir (Ekşi, 2014: s.109).

TRT, yabancı halklara ulaşmak amacıyla öncelikle bünyesinde yabancı dillerde yayın yapan organlar kurarak programlar hazırlamıştır. İlk yabancı yayın organını 2006 yılında 32 dilde yayın yapan Türkiye'nin Sesi Radyosu ve TRT Avrupa FM ile hayata geçirmiştir. 2008 yılında ise çevrim içi yayın yapan ve bünyesinde 35 dilde yayın içeren çevrimiçi yayın platformu www.trt-world.com.tr kurulmuştur. Böylece TRT, devlet politikaları ve Türkiye ile ilgili tanıtıcı haberleri Avrupa halklarına iletebilme imkânı bularak kamu diplomasisine savunuculuk tekniği ile katkı sağlamaktadır (www.trt.com.tr).

Bu kanalların yanı sıra bugün TRT bünyesinde, TRT World, TRT Arapça, TRT 6 ve TRT Belgesel gibi kanallarla yabancı kamulara yayınlar yapılmakta ve bu kanallar kamu diplomasisi çalışmalarında kullanılmaktadır. TRT Kurumu, tezin kamu diplomasisi aktörleri kısmında detaylı incelenecektir.

Sonraki dönemde Türkiye, BYEGM vasıtası ile savunuculuk faaliyetleri gerçekleştirmeye başlamıştır. BYEGM, ‘Türkiye Cumhuriyeti savunuculuk aracı’ olarak faaliyetler göstermeye başlamıştır.

Ülkemizde Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü(BYEGM) adıyla faaliyet gösteren birim savunuculuk birimidir. Devletlerin tüm faaliyetlerini, tartışmalı bir konu hakkındaki görüşlerini ve iki ülke arasındaki dostluğun ve barışın inşa edilmesini sağlamak için savunuculuk tekniği enformasyon birimlerinde kullanılmaktadır. Enformasyon birimleri haberleri kendi ülkelerinin çıkarları adına uygun zamanlamayla vererek yabancı kamular üzerinde etki oluşturmayı amaçlamaktadırlar. İskit’e göre (2011: s.217) enformasyon dairelerinin önemli bir işi de dışişleri bakanlıklarının internet sitelerini en yeni bilgilerle beslemektir. Savunuculuk ile yabancı kamular iletişim yoluyla enformasyonlarla etkilenmeye çalışılmaktadır. Bu nedenle gönderilen enformasyonların doğruluğu, kamuyla ilgisi ve kaliteli kaynaklardan gönderilmesi kamu diplomasisi sürecini etkilemektedir. Bununla birlikte çoğalan enformasyon transferleri bazı olumsuz sonuçlara da yol açabilir.

3.4.3. Kamu Diplomasisi Araçları

Kamu diplomasisi etkinliklerinin saha çalışmalarını gerçekleştiren enstrümanlar kamu diplomasisi araçlarıdır. Araçlar vasıtasıyla devletler yabancı kamulara ulaşmakta ve mesajlarını iletebilmektedirler. Bu araçlardan uluslararası etkinlikler tüm dünya uluslarının bir arada etkinliklere katıldığı, çeşitli yarışmaların düzenlendiği yüksek prestijli organizasyonlardır. Uluslararası etkinlikler, kültür-sanat etkinlikleri ve spor faaliyetleri olarak iki grupta ele alınmaktadır. Bir diğer önemli araç geleneksel medya araçlarıdır. İnternet devrimi gerçekleşmeden önce geleneksel medya araçları kamu diplomasisi çalışmalarına daha yoğun katılmaktaydı. Televizyon, gazete, radyo ve sinema gibi geleneksel medya araçları kamu

diplomasisi üretilmesi amacıyla devletler tarafından kullanılmakta ve enformasyon kaynakları olarak çalışmaktadır.

Yeni medya araçları, kamu diplomasisi araçları içerisinde en çok kullanılan araçlar olarak devletler tarafından tercih edilmektedir. İçinde bulunduğumuz dijital çağın da etkisiyle iletişim yöntemlerinin akıllı cihazlarla sağlanması ve internet tabanlı iletişim olanaklarının artmasıyla kamu diplomasisi çoğunlukla yeni medya araçlarının olanakları ile gerçekleştirilmektedir.

3.4.3.1. Geleneksel Medya Araçları

2002 yılı öncesinde, yeni iletişim teknolojilerinin henüz yaygınlaşmadığı dönemlerde kamu diplomasisi açısından tek medya olanağı geleneksel medya mecralarıydı. Televizyon, gazete, radyo ve sinema olmak üzere bazı geleneksel medya araçları kamu diplomasisinin ilk örneklerini vermiştir.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Ak Parti dönemi öncesinde yabancı kamulara yönelik kamu diplomasisi çalışmalarında bulunmuştur. 1990'da gurbetçilere yönelik yayın yapan TRT-INT kanalı, 1993'te Kafkasya ve Orta Asya'ya yayın yapan TRT-AVRASYA kurulmuştur. 1998 yılında TRT Almanya - Berlin Temsilciliği ilk yurt dışı temsilcilik olarak açılmıştır. Türkmenistan-Aşkabat Temsilciliği, 2000 yılında Azerbaycan-Bakü, Mısır-Kahire ve Belçika-Brüksel, 2002 yılında 6. Yurt dışı temsilcilik olan ABD-Washington Ofisi kurulmuştur (www.trt.net.tr).

Yine 2010 yılında TRT Arapça 350 milyon nüfusa sahip 22 Arap ülkesine Türkiye'den enformasyon gönderen önemli bir medya organı olarak yayın hayatına başlamıştır (<http://www.trtarabic.tv>). TRT ile ilgili geniş çaplı bilgi, üçüncü bölümde yer alan 'Kamu Diplomasisi Aktörleri' bölümünde bulunmaktadır.

Bir diğer önemli geleneksel medya aracı Anadolu Ajansı (AA)'dır. Ajans, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açıldığı dönemlerde 6 Nisan 1920'de kurulmuştur. TBMM'nin çıkardığı ilk yasaları duyurmuş, Milli Mücadele'nin ve Kurtuluş Savaşı'nın her aşamasına tanıklık etmiştir (<http://aa.com.tr>).

1920 yılında Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulan AA, tarihi bakımından dünyanın en köklü ajanslarından biri olarak kabul edilmektedir. AA, dünya çapında en çok takip edilen 5 ajanstan biri olmayı hedeflemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti, profesyonel kamu diplomasisi çalışmalarıyla medya ağlarını gittikçe önemsemekte ve bu konuda özel ve kamu olmak üzere yapılan tüm yatırımları desteklemektedir. Bu anlamda sadece sanal medya olanaklarını değil geleneksel medya araçlarını da geliştirmekte ve geleneksel medyanın hala popüler olduğu yabancı ülke halklarını da hedef kitle olarak değerlendirmektedir.

3.4.3.2. Yeni Medya Araçları

Yeni medya teknolojileri, 2000 yılından sonra büyük bir değişim göstermiş ve her geçen gün artan kullanıcısıyla milyarlarca hedef kitleyi bünyesinde barındıran bir mecraya dönüşmüştür. Küreselleşen dünya düzeni iletişimin hızını arttırmış ve geleneksel araçlar yeni iletişim teknolojileri ile entegre çalışmaya başlamıştır. Boyd ve Rantanen (1998:4), küreselleşmenin birçoğunun dile getirdiği gibi televizyon yayınları ile değil, Reuters, AFP ve AP gibi dünyaca ünlü haber ajanslarının yaydığı enformasyonlarla yaygınlaştığını belirtmiştir. Adı geçen bu ajanslar ve sahip oldukları haber organları sosyal medya başta olmak üzere bir çok yeni iletişim teknolojisini kullanarak kamu diplomasisi anlamında yapılacak enformasyon dağıtımını görevlerini başarıyla yerine getirmektedirler.

Yeni diplomasi anlayışına göre diplomasi süreci medyaya açık hale gelmiş, medyaya maruz kalma durumu uluslararası ilişkilerde önemli bir konu haline gelmiştir (Gilboa, 2001: s.2). Yeni medya mecraları, kullanıcı sayısının çokluğu ve evrensel boyutta oluşuyla özellikle devletlerin kamu diplomasisi çalışmaları için uygun araçlar barındırmaktadır.

Kamu diplomasisi çalışmalarının yeni medya ile ortak çalışması milenyum çağında ortaya çıktığından Türkiye’de ilk kez Ak Parti hükümetleri döneminde kullanılmaya başlanmıştır. Ak Parti hükümetleri, hem devlet kaynaklı hem de devlet harici kamu diplomasisi uygulayıcısı kaynaklara uluslar arası ilişkiyi ucuz ve kolay kurma fırsatı veren yeni medya teknolojilerini resmi amaçlar için kullanmaktadır. Türkiye, resmi kurumlarının yeni medya alanlarında var olması için aktif olarak

kullanılan sosyal medya hesapları açmıştır. Eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün 2010 yılında Twitter kullanmaya başlamasıyla, Cumhurbaşkanlığı hem Facebook hem Twitter hesaplarından ulaşılabilen bir resmi kurum olmuştur.

Ayrıca resmi başvuru işlerinin çevrimiçi ortamda yapıldığı 'E-devlet' platformunda Cumhurbaşkanına Sor linki ile talepler Cumhurbaşkanlığına iletebilmektedir. Hızlı bir sistem olmasa da her mesaja dilekçe formatında cevap verilmekte ve çözümler üretilmektedir. Dışişleri bakanlığı da Facebook ve Twitter'da hesapları olan bir diğer resmi kurumdur. Kamu diplomasisine yönelik haberlerin sosyal medya hesaplarından paylaşılan Dışişleri Bakanlığı, sosyal medyanın önemine dikkat çekmektedir. Kamu diplomasisi konusunda en önemli kuruluşlardan biri olan Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Twitter üzerinde @BasbakanlikKDK, @TROfficeof PD, @DiploPubliqueTR ve PDTurkeyArabic hesaplarından Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Arapça yayınlar yaparak yabancı kamulara yönelik paylaşımlar yapmaktadır (www.kdk.gov.tr).

Koordinatörlüğün hesaplarında devlet yetkililerinin dış politika ile verdikleri mesajlar ve kurumun düzenlediği etkinlikler paylaşılmaktadır. Kamu diplomasisi aktörlerinin güncel hesaplarına bakıldığında takipçi ve kullanıcı sayıları, aktörlerin faaliyetlerinin ne denli takip edildiğini göstermektedir. Kamu diplomasisi aktörleri, yeni medya teknolojilerinin gelişmesiyle dijital ortamda kullanıcıların yoğunlukla bulunduğu platformlarda erişim sayfaları açmaktadır. Bu sayfaları takip eden, beğenide bulunan ve sayfalara üye olan hedef kitleler, her haber ve değişiklikten haberdar olabilmektedirler. Geleneksel medya araçlarına göre daha hızlı olan bu mecralar, aktörlerce etkili bir şekilde kullanılmaktadır.

Dışişleri Bakanlığı, Facebook'ta 297.900 kullanıcıya (https://m.facebook.com/Disisleri) ve Twitter'da 1.320.000 kullanıcıya sahiptir(https://mobile.twitter.com/tc_disisleri) Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü ise Facebook'da 16.453 (https://m.facebook.com/BasbakanlikKD) ve Twitter'da 110.000 (https://mobile.twitter.com/basbakanlikkdk) kullanıcıya enformasyon sağlamaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Facebook'da 30.326 (https://tr-tr.facebook.com/yeeorgtr/) ve Twitter'da 22.200 (https://twitter.com/yeeorgtr) kişiye bilgi aktarmaktadır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı'nın Facebook'da 145.000 (https://tr-tr.facebook.com/yurtdisiturkler/), Twitter'da ise

60.000(<https://twitter.com/yurtdisiturkler>) kullanıcısı bulunmaktadır. Son olarak bir basın kuruluşu olması münasebetiyle sürekli dijital yayınlarını paylaşan TRT, sosyal medya platformlarını yoğun kullanan bir diğer aktördür.

TRT'nin Twitter sayfası, 2 milyon 430 bin kişi tarafından takip edilmektedir(<https://twitter.com/trthaber>). Facebook'da 68.700(<https://tr-tr.facebook.com/trthaber/>) olan kullanıcı sayısı, YouTube'da 643.583 (https://www.youtube.com/channel/UCalAM_EpRfd9LNlp1AvxO2w), Instagram'da ise 149.000'dir (<https://www.instagram.com/trt1/>).

3.4.3.3. Uluslararası Etkinlikler

Uluslararası etkinlikler devletlere, ülkelerinin dış politika çalışmalarını tanıtmada yardımcı olmaktadır. Etkinliklerin popülaritesine veya basında yer aldığı süreye göre ülkelerin kamu diplomasisi çalışmalarına katkıları bulunmaktadır. Bu anlamda uluslar arası etkinlikler kültür-sanat ve spor etkinlikleri olarak ülke tanıtımında kullanılmaktadır.

Kültür-Sanat Etkinlikleri

Böylece müzelerde bulunan değerli eser sayısı arttırılarak yerli hedef kitlenin yanı sıra yabancı hedef kitlenin de dikkati çekilerek yabancı kamu algısı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Kültür diplomasisi çalışmalarından biri olan İstanbul'un 2010 Avrupa Kültür Başkenti seçilmesi kamu diplomasisi açısından önemli bir avantajdır. Bu amaçla kentin çekim merkezi olması Türkiye'nin kamu diplomasisine katkı sağlamıştır. İstanbul'un neden Avrupa Kültür Başkenti seçildiği sorusuna Avrupa Kültür Başkenti Komitesi'nin cevabı şöyledir:

İstanbul, coğrafi konumu ve binlerce yıllık kültürel mirasıyla, dünya anakentleri arasında ayrıcalıklı bir konuma sahiptir. Genç ve dinamik nüfusu yaratıcı bir enerji oluşturarak, Türkiye'nin bir aynası olan İstanbul'u dünyanın en dinamik kentlerinden biri haline getirecektir. İstanbul'da özellikle son yirmi yılda gelişen kültür bilinci,

kültür yaşamına da yansımaktadır. Kentliler, birbirlerini kültür paylaşımı aracılarıyla daha iyi anlamakta ve daha iyi tanımaktadır. İstanbul'un 2010 Avrupa Kültür Başkenti olmasıyla Avrupa, İstanbul'da kendi kültürünün köklerini keşfedecek ve birbirini anlama yolunda önemli bir adım daha atacaktır (<http://www.istanbul2010.org>).

Eurovision Şarkı Yarışması, ülkelere itibar yönetimi sağlayan en etkili yollardan birisidir. Yarışma uzun yıllardır çeşitli sebeplerle bazı ülkelere protesto edilmektedir. En büyük eleştiri komşu ülkelerin birbirlerine kasıtlı bir şekilde oy vermeleri üzerine yapılmaktadır. Türkiye'nin 2003 yılında İngilizce bir şarkıyla temsil edilmiş, Sertap Erener 'Everyway That I Can adlı şarkıyla Letonya'nın başkenti Riga'da Türkiye'ye birincilik getirmiştir. Kazanılan bu birincilikle Türkiye 2004 yılında Eurovision Şarkı Yarışmasına ev sahipliği yapmıştır. European Broadcasting Union' a göre (<http://www.ebu.ch>) dünya genelinde 29 milyon 627 bin 379 kişi Türkiye'deki Eurovision finalini izlemiştir.

Türkiye, katıldığı organizasyonlarda kazandığı başarılar kadar düzenlediği organizasyonlarla da kamu diplomasisi faaliyetleri yürütmüştür. İstanbul Kültür Sanat Vakfı(İKSŞV)'nin Fransa ile işbirliği yaparak gerçekleştirdiği ''Fransa'da Türk Mevsimi'' organizasyonu kapsamında 2009 ve 2010 yıllarında Fransa'da 600 etkinlik düzenlenmiştir. Etkinlikler arasında, Osmanlı Kaftan Sergisi, Hitit ve İyonya Sergisi gibi sanat faaliyetleri bulunmaktadır. Bir diğer uluslar arası organizasyon Anadolu Ateşi dans topluluğudur. Anadolu Ateşi, düzenli olarak her yıl turistlerin yoğunlukla bulunduğu Antalya Aspendos Arena'da dans gösterileri düzenlemiş ve yabancı kamuların yoğun bulunduğu bu bölgede ülkemizin sanat konusundaki yeteneklerini yabancı kamulara göstermiştir (Sancar, 2012: s.208-209).

Bunun yanında Anadolu Ateşi Amerika, Fransa, Çin, Rusya ve Mısır gibi ülkelerde gösteriler düzenleyerek sanatsal faaliyetlerle kültürel mirasın aktarılmasında önemli bir rol üstlenmiştir (<http://aa.com.tr>). Kültürün taşıyıcısı olan sanatsal faaliyetler konusunda Anadolu Ateşi, Türkiye'nin dünyaya açılan önemli bir kamu diplomasisi kapısıdır.

Kültür sanat etkinliklerinin önemli bir çeşidi de müzik festivalleridir. 3-22 Mart 2018 tarihlerinde gerçekleşen 25. İzmir Avrupa Caz Festivali Avrupa'nın ve

Türkiye'nin kendi alanlarında önemli gelişmeler sağlamış caz sanatçılarını bir araya getirerek bu kültürü geniş kitlelere yaymayı amaçlamaktadır. İtalya, Fransa, Almanya, Avusturya, Polonya, Slovakya, Romanya ve İsviçre'den gelen caz sanatçıları İzmirli caz severlerle buluşurken, çok sayıda genç izleyici Avrupa Cazını dinlemek, anlamak, öğrenmek ve sevmek fırsatını bulmuştur. Sadece 2018 yılı mart ayında kültür bakanlığının desteklediği Bu ve buna benzer toplamda 321 kültürel faaliyet gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin yapmış olduğu kültür sanat faaliyetleri <https://www.kulturportali.gov.tr> isimli web sayfasından duyurulmaktadır. Gerçekleştirilen kültürel faaliyetler arasından konserler, sergiler, tiyatro gösterileri, kültür tanıtım günleri, bahar şenlikleri, geziler, önemli gün ve haftaların kutlamaları ve festivaller bulunmaktadır (www.kulturportali.gov.tr).

Kültür-sanat etkinlikleri konusunda verilen örnekler göstermektedir ki çeşitli kültürel girişimler ve bağımsız gruplarla yapılan kamu diplomasisi çalışmaları, devletlerin resmi organlarca tanıtımlar yapmasına göre daha çok ilgi görmektedir. Bağımsız grupların ve sanatçıları yaptığı gösteriler kamu diplomasisinde kullanıldığında iletilen mesajların inandırıcılığı artmaktadır. Mesajı alan hedef yabancı kamulara kültürel değerler içeren ürünlerle sanatsal faaliyetlerin ulaştırılması ülkenin bilinirliğine daha büyük katkı sağlayacaktır.

Spor Faaliyetleri

Sporun toplum üzerindeki etkisini artırması ve medyanın her geçen gün spora daha fazla ilgi göstermesi, bu müsabakaların önemini giderek arttırarak başarılı ülkeler için gurur ve prestij kaynağı oluşturmaktadır (Altun ve Koçak, 2015: s.114). Uluslar arası spor faaliyetleri, kamu diplomasisi çalışmalarına katkı sağlayan bir etkinlik türüdür. Uluslar arası federasyonların ülkeler ile işbirliği ile çeşitli takım sporları, atletizm ve bir takım modern sporları içinde bulunduran organizasyonlar, uluslar arası nitelikte düzenlendiğinde kamu diplomasisi faaliyeti olarak görülmektedir. Yabancı kamular spor faaliyetlerine ilgi göstermekte ve takip etmektedirler. Bu sebeple spor alanında kazanılacak başarılar ve bu başarıların duyurulacağı ortamlar kamu diplomasisi bakımından oldukça önemlidir. Bu anlamda

bazı organizasyonlar dünya çapında saygın ödüller dağıtmakta, ödül alan ülkeler sportif anlamda dünya halklarından büyük saygı görmektedirler.

Türkiye Mili Futbol Takımı'nın 2002 Dünya Kupası'nda üçüncü olması, ülke sporları bakımından bugüne dek kazanılan en büyük başarıdır. Üstelik bu başarının ilk kez yaşanması değerini arttırmış ve Türkiye, Dünya Kupası gibi büyük bir organizasyonla dünya çapında bilinirliğine katkı sağlamıştır. Spor faaliyetleri uluslar arası nitelikte olduğunda dünya çapında takip edilmekte ve yabancı kamular kendi ülkelerinin ve yabancı ülkelerin sporcularını izleyebilmektedir. Böylelikle spor faaliyetleri, kamu diplomasisi çalışmalarında devletlerin yabancı kamuları etkilemek için kullandıkları önemli etkinlikler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sporcu yetiştirilmesi ve ekipman desteği ile organizasyon masraflarının karşılanması, tesislerin inşası, antrenörlerin gelişmiş eğitim sistemleri üretmesi ve gelişmiş antrenman metotlarının bilimsel verilerle desteklenmesi kişi başına düşen milli gelir ile doğrudan ilişkilidir (Jayantha ve Ubayachandra,2015: s.5). Dolayısıyla sportif faaliyetlere yatırım yapan ülkelerin uluslararası spor organizasyonlarında diğer ülkelere nispeten daha başarılı sonuçlar alması kaçınılmaz olacaktır (Bernard ve Busse, 2004: s.414).

Spor etkinlikleri, uluslararası alanda kazanılan başarıların büyüklüğüne göre ülkelerin kamu diplomasisi faaliyetleri içerisinde yer almaktadır. Ak Parti döneminde gerçekleştirilen ve ülkelerin bireysel sporcularının ya da takım halinde gruplarının yarıştığı organizasyonlar Türkiye'nin tanıtımına ve imaj yönetimine katkılar sağlamaktadır. Dünya çapında uluslar arası spor etkinliği düzenleyen birçok kuruluş bulunmaktadır. Uluslar arası Futbol Federasyonu(FIFA), Avrupa Futbol Federasyonu(UEFA), Uluslar arası Atletizm Federasyonu(IAAF), Dünya Basketbol Federasyonu (FIBA), Dünya Güreş Federasyonu (FILA), Uluslar arası Halter Federasyonu(IWF) ve Uluslar arası Tenis Federasyonu(ITF) dünya çapında uluslar arası organizasyon düzenleyen spor federasyonlarından en önemlileridir (Uluslararası Federasyonlar, <http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr>).

Spor faaliyetleri yabancı kamulara ulaşma konusunda ciddi fırsatlar barındırmaktadır. Sadece Futbolda değil diğer sporlarda da yapılacak kamu diplomasisi çalışmaları dünya çapında takip edilmekte ve yabancı halklar tarafından

izlenmektedir. 2005-2011 yılları arasında Türkiye’de düzenlenen Formula 1 yarışları motor sporları taraftarlarınca ilgi ile takip edilmiş, Türkiye’ye ünlü yarışçılar ve yarış izlemeye turistler gelmiştir. Bir diğer örnek Erzurum’da düzenlenen Universiade Winter Olympic(UWO)’tir. Kış olimpiyat oyunları olarak bilinen bu önemli organizasyon Türkiye’de ilk kez Erzurum’da düzenlenmiştir (www.eyof2017erzurum.org.tr).

Motor sporlarında Türkiye’yi temsil eden Kenan Sofuoğlu, Supersport kategorisinde ülkemize 2007, 2010, 2012, 2015 ve 2016 yıllarında olmak üzere 5 Dünya Şampiyonluğu kazandırmış ve bu spor dalında ülkemize büyük bir tanıtım fırsatı sağlamıştır. Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın yatırımları ile artan pist sayıları, yakın dönemde geçmişe oranla daha fazla yarışçının yetişmesine olanak sağlamıştır (www.hurriyet.com.tr).

Türkiye, Olimpiyat Oyunları’na son dönemlerde ciddi yatırımlar yapmaktadır. Son Olimpiyat Oyunları Rio’da yapılmış ve Türkiye bu oyunlarda 103 sporcu ile temsil edilmiştir. Katılan sporcuların 1’i altın, 3’ü gümüş ve 4’ü bronz madalya kazanmıştır. Rio’dan önce Türkiye en başarılı üç olimpiyat oyunu performansına 1948 Londra (12 madalya), 2004 Atina (11 madalya) ve 1960 Roma (9 madalya)’da sahip olmuştur. Türk sporunun en başarılı branşlarından olan güreş, olimpiyat oyunlarında kazanılan madalya sayısında önemli bir orana sahiptir. Bu alanda en büyük başarıyı Roma’da kazanan Türkiye, Roma’da 7 altın 2 gümüş kazanırken, Tokyo’da 2 altın 3 gümüş ve 1 bronz kazanmıştır. En başarılı üçüncü güreş performansını son olimpiyat oyunlarının düzenlendiği Rio’da elde eden Türkiye, 1 altın 2 gümüş ve 2 bronz madalya kazanmıştır (www.aa.com.tr).

Son olarak geçtiğimiz yıl 2016 Özellikle atletizmde güreş ve maraton koşularında sporcularımızın göstermiş oldukları başarı ve kış olimpiyat oyunlarında özellikle curling gibi yeni sporlardaki üretkenliğimiz bu sporları dünya çapında domine etmemizi sağlayacaktır.

3.4.4. Kamu Diplomasisi Teknikleri

Kamu diplomasisi teknikleri, yabancı kamular ile iletişime geçmek amacıyla kullanılan diplomasi araçları ve sistemlerinin bir bütün olarak değerlendirildiği kamu diplomasisi alanlarından biridir. Tekniklerden biri olan uluslararası yayıncılık, ülke içinde yayın yapan kuruluşların ulusal çıkarları gözetmek kaydıyla yabancı ülkelerde yayınlar yapmasıdır. Bu yayınlar çoğunlukla söz konusu ülkenin tanıtımlarını içerirken bir anlamda ülke ile ilgili tanıtımlar yapmaktadır. Eğitim programları ile de yabancı kamuların eğitim ihtiyaçları karşılanırken diğer taraftan da ülkenin misafirperverliği gösterilirken kültürel anlamda kazanılan etkileşim fırsatı ile ülkesine dönen öğrencilerin kamu diplomasisi anlamında enformasyonlar yayması sağlanmaktadır. Dinleme faaliyetleri ile de yabancı kamuların istekleri ve talepleri dikkate alınarak projeler gerçekleştirilmekte ve kamu diplomasisi çalışmaları bu faaliyetler ışığında vücuda getirilmektedir.

3.4.4.1. Dinleme Faaliyetleri

Hedef kitlenin taleplerinin tespit edildiği dinleme faaliyetleri ile kamu diplomasisi çalışmalarının zemini kuvvetlendirilmektedir. Hedef yabancı kamular devletlerin imkanlarına ilgi gösterdikçe bu imkanlar önem kazanmaktadır. Talebin artması durumunda hükümetler, ellerindeki imkanları genişleterek yabancı kamu ilgisini sürekli tutmayı amaçlamaktadırlar. Türkiye ile birçok Afrika ülkesi arasında eğitim alandaki işbirliği projeleri her geçen yıl artmaktadır.

Türkiye’de öğrenim görmek isteyen Afrikalı gençler Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı’nca verilen “Türkiye Bursları” programıyla 2011 yılından itibaren 3 bin 920 Afrikalı öğrenci eğitimlerini Türkiye’de sürdürmektedir. Türkiye Bursları’na Afrikalı öğrencilerden bu yıl 29 bin 334 başvuru yapılmıştır (YTB, Artı 90, 2012: s.21). Görüldüğü üzere her geçen yıl sayısı daha da artan binlerce Afrikalı öğrenci Türkiye’den eğitim talep etmektedir.

30 Eylül 2013’te hükümetin açıkladığı Demokratikleşme Paketi ile Mor Gabriel Vakfına ait 244 dönümlük arazi Süryani cemaatine iade edilerek, ülke tarihinin en büyük hak iadesi gerçekleşmiştir. Yine gayri Müslim cemaatlerin talepleri dinleme faaliyetleri ile ilgili birimlere aktarılarak hoşgörü kültürünün arttırılmasına yönelik

Trabzon Sümela Manastırı ile Van Akdamar Kilisesi uzun bir aradan sonra tekrar ibadete açılmıştır (www.aljazeera.com.tr).

Türkiye Cumhuriyeti, hala cemaatlerle ile iletişimini aktif olarak sürdürmekte ve taleplerini dinlemektedir. Bu cemaatlerin büyük bir çoğunluğu Türkiye ile siyasi ilişkileri yoğun olan ülke halklarının da inandığı Katolik, Protestan ve Musevi inançlarına sahiptirler. Farklı dine mensup vatandaşlar yabancı hedef kitle olmasalar dahi, benzer inançlı yabancı halkları etkileyebilmek için önemli bir kamu diplomasisi aracı olabilmektedirler. Dinleme faaliyetleri kapsamında gayri Müslimlerin taleplerinin öğrenilmesi, yukarıda bahsedilen faaliyetlerin hayata geçirilmesini sağlamış ve Türkiye’yi farklı inançlara sahip ulusların gözünde daha değerli kılmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü’nün “Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım. Sevelim, sevillelim; Bu dünya kimseye kalmaz.” dizelerinden ilhamla geliştirilen proje ile 700 yabancı öğrenci kültürel faaliyetler kapsamında Türk kültürü ile tanıştırmak Türkiye’ye getirilmiştir. #RotamTürkiye hashtag’ine paylaşımlarda bulunan öğrencilerin izlenimleri birer veri olarak görülmüş ve yabancı hedef kitlenin iletileri dinleme faaliyetleri kapsamında değerlendirilmiştir (www.yee.org.tr).

Kültür Bakanlığı’nın 2017 yılında turizm tanıtımları için bütçe ayırdığı ülkelerin vatandaşları üzerinde yapılan araştırma ile hedef yabancı kamunun tecrübeleri birer veri olarak alınmakta ve tavsiyeleri, faaliyete dönüştürülmek üzere değerlendirilmektedir. Buna göre Alman turistlerin ankette Türkiye için ‘ucuz bir tatil ülke’ demesi, Fransızların Türkiye’yi bir ‘Arap ülkesi’ Arapların ise bir ‘Avrupa ülkesi’ olarak görmesi, Danimarkalı turistlerin Türkiye hakkında bir bilgiye sahip olmadıklarını belirtmeleri ve ABD’li turistlerin doların Türkiye’de güçlü olması sebebiyle Türkiye’yi tercih ettiklerini belirtmeleri dinleme faaliyetleri kapsamında devletlere bir takım sonuçlar sunmaktadır (www.milliyet.com.tr).

Öte yandan, Bakanlık Bulgaristan, Kazakistan, İsveç, Finlandiya, İsrail, Polonya, Malezya, Suudi Arabistan, İran, Hindistan, Sırbistan, Suriye, Makedonya, Mısır ve Bosna Hersek gibi ülkelere tanıtım faaliyetleri düzenlemeyi planlamaktadır. Bu gibi anket çalışmaları ile var olan eksiklikler görülerek gerçekleştirilecek olan iletişim çalışmalarının veriminin artırılması amaçlanmaktadır.

3.4.4.2. Eğitim Programları

Türkiye'nin uluslararası öğrenciler üzerinde kamu diplomasisi çalışmaları 1992 yılından bu yana sürmektedir. Türkiye'nin uygulamaya koyduğu Büyük Öğrenci Projesi, uygulanan ilk yabancı öğrenci burs programıdır. Bu proje ile 1992 yılından itibaren Türkiye'ye yükseköğretim seviyesinde eğitim almaya gelen yabancı öğrenciler eğitim hayatları boyunca Türkiye hükümetinin sağladığı burs programından faydalanmışlardır.

Bunun yanı sıra Yabancı Uyruklu Öğrencilere Burs Programı ile Yükseköğretim kurulunun işbirliği protokolü ve/veya mutabakat zaptı imzaladığı ülkelerden gelen ve devlet yükseköğretim kurumlarına yerleştirilen yabancı uyruklu öğrencilere burs verilmektedir. Ayrıca Türkoloji Bursu ile Yükseköğretim Kurulu'nun işbirliği yaptığı ülkeler öncelikli olmak üzere, Yükseköğretim Kurulunca belirlenen yurtdışındaki ülke ve yükseköğretim kurumlarında Türk Dili ve Edebiyatı, Türkoloji ve Türk Dili programlarında öğrenim gören ve bulunduğu ülkenin vatandaşı olan lisans öğrencilerine verilen bir burs programıdır (<http://www.yok.gov.tr>).

Türki Cumhuriyetlerle yapılan protokoller çerçevesinde Büyük Öğrenci Projesi'ni hayata geçirmiştir. Projenin uygulanmasında birçok kamu kurumu ortak çalışma yürütmüştür. Görev alanları yasal olarak belirlenen Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü, Yerel Heyetler, Eğitim Temsilcileri, Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER), TİKA ve Dışişleri Bakanlığı gibi kurumlar, projenin paydaş kuruluşlarıdır (Kavak ve Başkan, 2001: s.93-97). Sadece yabancı uyruklu öğrencilere tahsis edilen ve ilk başta Beş Türk cumhuriyetiyle başlayan Büyük Öğrenci Projesi, zaman içinde 57 devlet ve topluluğu kapsamıştır (Devlet Planlama Teşkilat[DPT], Büyük Öğrenci Projesi Değerlendirme Raporu, 2009: s.4).

Türkiye, kamu diplomasisi tekniklerinden eğitim programlarını geç tarihlerde kullanmaya başlamıştır. Erasmus, AIESEC, Sokrates ve Mevlana gibi eğitim programları ile yabancı öğrencilerin Türkiye'de eğitim alması ve belirlenen müddet boyunca ikamet etmesi sağlanmaktadır. Bu öğrenci değişim programları 2000'li

yıllarda Türkiye’de kullanılmaya başlanmıştır. Bu sebeple sadece Ak Parti hükümetlerinin kamu diplomasisi çalışmalarında yer almaktadır. Eğitim programları içerisinde en yaygın olan ve en büyük bütçe ayrılan program Erasmus’tur. Avrupa’da 1988’de faaliyete başlayan Erasmus, Türkiye’de 2004 yılında uygulanmaya başlamıştır. 2013-2014 akademik yılında 154 Türk yükseköğretim kurumu Erasmus programına katılmıştır (www.parlakbirgelecek.com).

24 Mayıs 2017 tarihinde Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)’nun ev sahipliğinde gerçekleştirilen ‘Erasmus’tan Erasmus (+) Plus’a: 30 Yılın Hikâyesi’ panelinde konuşan YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç Uluslararası öğrencilerin sayısının Türkiye’de her geçen yıl daha da arttığını belirtmiştir. Buradaki artış itibarıyla da Türkiye’nin, Avrupa yükseköğretim alanında, uluslararası öğrenci sayısı en hızlı artan ülke olduğunu söyledi. Türkiye’de 2017 yılında öğrenim gören yabancı öğrenci sayısının 110 bin olduğunu ifade eden Prof. Dr. Saraç, doktora için Türkiye’ye gelen öğrenci sayısında da artış yaşandığını, bunun da nitelikli uluslararası öğrencilerin Türkiye’yi tercih etmeye başladığının bir ifadesi olduğunu vurgulamıştır. Prof. Dr. Saraç, en fazla öğrenci gönderen ülkeler arasında Azerbaycan, Suriye, Türkmenistan, Irak, Kırgızistan, İran, Afganistan, Yunanistan, Kazakistan, Libya’nın yer aldığını belirtmiştir (<http://www.yok.gov.tr>).

AIESEC değişim programı da II. Dünya Savaşından sonra dünya barışını temin eden çalışmalara destek olmak amacıyla Avrupalı bir grup öğrenci tarafından 1948 yılında kurulmuştur. AIESEC programı 2015 yılı itibarıyla 127 ülkede faaliyet göstermekte ve yaklaşık 70.000 üyesi bulunmaktadır. AIESEC programı Türkiye’de 1954 yılında faaliyete geçmiş ve 12 şube ile (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Denizli, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İstanbul Asya, İzmir, Kayseri, Kocaeli) çalışmaktadır. Ancak hükümet destekli bir değişim programı olmamasından dolayı bir turist öğrenci programı olarak faaliyet göstermektedir. Bu nedenle Türkiye, uzunca bir dönem AIESEC organizasyonlarından mahrum kalmış ve içinde bulunduğu siyasi çalkantılar sebebiyle yabancı öğrencilerin talep ettiği ülkeler arasına girememiştir (<http://aiesec.org.tr>).

Mevlâna Değişim Programı, yurtiçindeki yükseköğretim kurumları ile yurtdışındaki yükseköğretim kurumları arasında faaliyet gösteren öğrenci ve akademisyen değişim programıdır. Program 2011 yılında faaliyete geçmiş ve diğer

değişim programlarından farklı olarak dünyadaki tüm üniversitelerle değişime imkân tanımaktadır. Bu programdan hem Türk vatandaşları hem de yabancı ülke vatandaşları faydalanabilmektedir (www.yok.gov.tr).

Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)'nın girişimiyle hayata geçirilen En Az Gelişmiş Ülkeler Lisansüstü Burs Programı ile yurt dışında yaşayan yabancı ülke vatandaşı lisans mezunu öğrencilere burs yardımı yapılmaktadır. Doğa bilimleri, tıbbi bilimler, mühendislik bilimleri, tarımsal bilimler ve sosyal bilimler alanında yüksek lisans ve doktora eğitimi almaları amacıyla yabancı öğrencilere burs yardımı yapılmaktadır. 2015 yılı içerisinde 21 ülkeden 140 öğrenciye burs verilmiş ve verilmeye devam etmektedir (TİKA, Kalkınma Yardımları Raporu, 2015: s.25). Bu dönemde Ak Parti hükümeti ve kurulan yeni kamu diplomasisi aktörleri sadece değişim programları ile yetinmemekte, onların haricinde bütçeler oluşturarak yabancı öğrencilerin Türkiye’de eğitim almalarını sağlayacak girişimlerde bulunmaktadır.

3.4.4.3. Uluslararası Yayıncılık

Uluslararası yayıncılık, yabancı kamular ile en sık iletişim kurulabilen kamu diplomasisi tekniklerinden biridir. Uluslararası yayın yapmak, yabancı kamuları kendi lisansı ile bilgilendirmek dolayısıyla enformasyon kaynağı devletin görüşleriyle enformasyon akışına maruz bırakmaktır. Uluslararası yayınlar; haber kanalları, eğlence programları, belgeseller ve film gibi yapımların yabancı ülkelere o ülkelerin dilleriyle yayınlanmasıyla kamu diplomasisi üretmektedirler. Türkiye’de uluslar arası yayın anlamında ilk örnekler devletin resmi yayın organı TRT’de görülmektedir.

Dizi ihracatı, kamu diplomasisi üretimi konusunda ülkelere önemli farkındalık imkanları tanımaktadır. Türkiye’de 2008 yılında sadece 10 milyon dolar olan dizi ihracatı geliri, 2016 yılında 300 milyon dolara ulaşmıştır. En fazla ülkeye ihraç edilen dizi Muhteşem Yüzyıl olurken, en çok hasılat geliri elde edilen dizi ise Kara Para Aşk olmuştur. Hedef, dizi ihracatı gelirini 2023 yılına kadar 750 milyon dolara çıkarmaktır. Türk televizyonlarında bundan 15 yıl öncesine kadar diziler, yarışma ve eğlence programı formatlarının neredeyse tamamı yurtdışından alınmaktaydı. Ancak

aradan geçen zaman içinde ibre tersine döndü. Türk yapım şirketlerinin imza attığı kaliteli yapımlar, hikayelerin kültürel zenginliği ve dünya standartlarındaki pazarlama ve tanıtım çalışmalarıyla dizilerimiz dünyanın 150'ye yakın ülkesine ihraç edilmektedir (www.ekonomist.com.tr). Yapımcıların hedefi, 2023 yılında toplamda 750 milyon dolarlık ihracata imza atmaktır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre, 70'in üzerinde dizi filmi dünyanın dört bir yanında yayınlanan Türkiye'nin dizi film ihracatı, 200 milyon dolara yaklaşmıştır. Türkiye 10 sene öncesine kadar başta sinema filmleri olmak üzere, diziler, yarışma ve eğlence programları formatlarının neredeyse tamamını yurtdışından satın alınmaktaydı. 2000'li yılların ortalarından itibaren televizyon sektöründe içerik üretiminde ön plana çıkan Türk yapım şirketleri, hem sunduğu zengin içerik hem de teknik altyapısıyla dünya ile rekabet edebilecek düzeye gelmiştir. Yılda 100'ün üzerinde yeni yapımın yayına girdiği Türk televizyonlarının hemen hemen tamamı izleyiciye yerli yapım sunuyor. Kaliteli yapımlarıyla uluslararası pazarda ön plana çıkan Türk dizi sektörü bugün Orta Doğu'dan Balkanlara, Orta Asya'dan Güney Amerika'ya kadar pek çok ülkede varlık göstermektedir. Gösterildikleri ülkelerde en çok izlenen yapımlar arasına giren Türk dizileri, önemli bir yumuşak güç aracı olarak Türkiye'nin imajına da büyük katkı sağlamaktadır. İhracatı her geçen gün artan dizi film sektöründe 70'in üzerinde dizi film 75 ülkeye ihraç edilirken, 2013'te ilk kez Ukrayna, Pakistan, Rusya ve Çin pazarına girilmiştir (<https://kdk.gov.tr>).

Son dönemde ünü ülke sınırlarını aşan Türk dizisi Diriliş Ertuğrul, bugüne kadar yayınlanan diziler içerisinde en kısa sürede en fazla sayıda izleyiciye ulaşan yapım olmuştur. Diriliş Ertuğrul dizisinin ilk yurtdışı yayını yapan Katarlı medya sahibi Abdullah Ahmed el-Haşimi, dizinin bu kadar ilgi göreceğini tahmin etmediklerini belirterek "Tercüme edilen bölümler yüklendiği anda izleyiciden büyük ilgi görmektedir. Tercüme siteye yüklendiği anda yüz bin kişi siteye giriş yapmaktadır. Bugüne dek dizinin ilk tercümesi 3,5 milyon kişi tarafından izlenmiştir. Bu sayı Türkiye'de yayınlanan ilk bölümün izlenme sayısını geçmiştir. Diriliş Ertuğrul'un en çok izlendiği Arap ülkeleri sırasıyla Suudi Arabistan, Kuveyt, Mısır, Cezayir, Fas ve Katar'dır. Diriliş Ertuğrul'un toplam izlenme sayısı 200 milyonu aşmıştır." Haşimi, yakın zamanda TRT ile işbirliği imzalayacaklarını da belirtti (www.ntv.com.tr).

Dizi film gibi kültür-sanat faaliyetleri, sosyal aktivite özelliği taşıdığından insanların daha çok izleme eğiliminde oldukları etkinliklerdir. Sürükleyici hikayeler, etkileyici senaryolar, yıldız oyuncular ve gelişmiş imkanlar kültür-sanat faaliyetlerini daha kaliteli hale getirmektedir. Yapımcılar, dizi gibi yapımların gerçek sahibidirler. Onlara sağlanacak ekonomik ve bürokratik destekler konusu, Türkiye'nin kamu diplomasisi çalışmalarına yardım sağlayacağından günümüz profesyonel kamu diplomasisi aktörlerince yakından takip edilmektedir. Kültür-sanat faaliyetleri bir ülkenin kültürünü ve tanıtımı sağlamaktadır. Bu anlamda ticari olarak ihraç edilen her yapım kamu diplomasisi anlamında da kültürel kazanımlar sağlamaktadır.

3.4.4.4. Ünlü Kullanımı

Kamu diplomasisi çalışmalarında, önceki bölümde de değerlendirildiği gibi ünlü kanaat önderlerinin kullanımı hedef kitle sayısını arttırmaktadır. Öyle ki sevilen karakterlerin iletği mesajlar daha etkili bir biçimde hedefe ulaşmaktadır.

Ortadoğu ve Arap ülkelerinde çok izlenen ve Türkiye'nin tanıtımına önemli katkısı bulunan televizyon dizisi oyuncularından Kıvanç Tatlıtuğ ve Songül Öden, 9-29 Haziran 2012'de yapılan İstanbul Shopping Fest'in tanıtımı için Dubai'de basın toplantısı düzenledi. İstanbul Shopping Fest Genel Müdürü Füsün Sönmez, Dubai'nin dünyaca ünlü Downtown Otel'inde düzenlenen basın toplantısı öncesi, İstanbul'u ve bu yıl ikincisi düzenlenecek İstanbul Shopping Fest'in tanıtımını yaptı (www.milliyet.com.tr).

Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği (TYD) Başkan Yardımcısı, Belek Turizm Yatırımcıları Birliği (BETUYAB) Yönetim Kurulu Başkanı Cemil Uğurlu, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Yurtdışına Tatile Gitmeyin, Tatilinizi Yurtiçinde Yapın" çağrısına farklı bir öneri ile cevap vermiştir. Türk vatandaşlarının yurtdışına çıkışlarının zorlaştırılması gerektiğini savunan Uğurlu, müzik sanatçısı Tarkan'ın Turizm konusunda tanıtım amaçlı reklamlarda oynamasının faydalı olacağını belirtmiştir (www.hurriyet.com.tr). Görüldüğü gibi, yatırımcıdan, vatandaşa birçok kesim ünlü bireylerin tanıtımlara önemli katkılar sağlayacaklarını belirtmişlerdir.

SONUÇ

Kamu diplomasisi ile ülkeler, karar vericileri etkileyerek kısa süreli sonuçlar almak yerine uzun vadede karar vericileri belirleyecek olan halkları etkilemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada Türkiye’de kamu diplomasisi konusunda yaşanan değişim dört bölümde ele alınmıştır. İlk bölümde Ak Parti döneminde göreve gelen hükümetlerin kamu diplomasisi aktörleri konusunda yaptıkları çalışmalar ele alınmıştır. Bu bölümde yurtdışında açılan ve var olan okullar ile ilgili gelişmelere yer verilmiştir. Bunun yanı sıra yurtdışında görev yapan sivil toplum kuruluşlarının gerçekleştirdiği etkinliklerin kamu diplomasisine katkıları incelenmiştir. Kanaat önderlerinin ve iç hedef kitle çalışmalarının kamu diplomasisine katkıları ve Ak Parti iktidarları dönemindeki gelişimleri tespit edilmiştir. Medya organları yabancı kamulara ulaşmada büyük önem arz ederken bu dönemde yaşadıkları değişime ve kamu diplomasisine katkılarına yer verilmiştir. Özel ticari girişimlerin küresel boyuttaki faaliyetleri ve uluslararası örgütlere olan üyelik bu anlamda kamu diplomasisine ciddi katkılar sağlamıştır. Ak Parti döneminde baskı grupları konusunda ciddi bir gelişim görülmediği ve bir baskı grubu aktörüne ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir.

Ak Parti döneminde kamu diplomasisinde yaşanan değişimler incelenirken değinilen ikinci bölüm kamu diplomasisi türleridir. İçerdiği öğeler ve etki sahasının büyüklüğünün yanı sıra kullanılan aktörlerin de çokluğu sebebiyle kültürel diplomasi bu dönemde en büyük değişimi geçiren bölüm olmuştur. Kültürel diplomasisi yabancı kamuları kültür varlıkları ve değerleri vasıtasıyla etkilemeyi amaçlamaktadır. Bu anlamda Ak Parti döneminde Yunus Emre Enstitüsü başta olmak üzere birçok aktör kurulmuş ve Dışişleri Bakanlığı gibi var olan kurumlar da kamu diplomasisi çalışmaları konusunda önemli değişimler geçirmiştir. Bir diğer kamu diplomasisi türü olan vatandaş diplomasisi, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı başta olmak üzere bir dizi değişim geçirmiştir. Buna göre yurtdışında yaşamını sürdüren Türk kökenli vatandaşların o bölgelerdeki hakları, kültürel varlıkları ve ana dilleri konusunda girişimleri bulunan başkanlık, bu görevlerini Ak Parti hükümetleri döneminde arttırmıştır. Dini diplomasi konusunda Ak Parti hükümetleri döneminde birçok diplomatik girişim gerçekleştirilmiştir. Bu dönemde İslam İşbirliği Teşkilatı ve ona bağlı kuruluşlarla önceki dönemlere göre

ilişkiler geliştirilmiş ve üye devletlerle Türkiye'nin kurucusu olduğu yeni birlikler kurulmuştur. Savunuculuk konusunda Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü görevlendirilmiştir. Lobicilik türünde ise Türkiye tıpkı baskı gruplarında olduğu gibi bir aktörün varlığına ihtiyaç duymaktadır.

Kamu diplomasisinin icrasında önemli bir konu olan kamu diplomasisi araçları üç başlıkla gelişimleri incelenen bir diğer bölümdür. Bu bölümde geleneksel medya araçlarının yabancı kamularla iletişim kurmak adına yabancı dilde yayın yapan organ sayısını artırdığı tespit edilmiştir. Yeni medya araçları konusunda ise teknolojik değişimlerin tamamına yakını Ak Parti hükümetleri dönemine denk geldiğinden bu alandaki kamu diplomasisi çalışmaları Ak Parti hükümetlerinin girişimleri ile vücuda gelmiştir. Uluslararası etkinlikler Ak Parti hükümetleri döneminde gelişim gösteren bir diğer kamu diplomasisi aracıdır. Bu bölümde kültür sanat faaliyetleri ve spor faaliyetleri ele alınmıştır. Çalışmada son yıllarda kültürel festivaller, çeşitli yarışmalar ve tanıtım günlerine yapılan yatırımlar konusunda kaydedilen gelişimler vurgulanmıştır. Spor faaliyetlerine yapılan yatırımlar ve Türkiye adına yarışan sporcuların başta olimpiyatlar olmak üzere çeşitli organizasyonlarda kazandığı başarılar uluslararası etkinlikler konusunda kamu diplomasisine yapılan ciddi yatırımlardır.

Çalışmada incelenen son bölüm kamu diplomasisi teknikleridir. İncelenen ilk teknik dinleme faaliyetleridir. Yabancı kamuların taleplerinin dinlenerek faaliyetlerin tasarlanmasını kapsayan bu teknik ile yabancı halklar ile kurulacak iletişim öncesi zemin hazırlanmaktadır. Buna göre Ak Parti döneminde Türkiye'den burs talebi bulunan yabancı öğrencilerin ve arazi anlaşmazlıkları yaşayan yabancı halkların taleplerinin hükümetçe yerine getirilmesi bir kamu diplomasisi tekniği olarak kullanılmıştır. Bir diğer kamu diplomasisi tekniği olan eğitim programları konusunda Ak Parti hükümetleri çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Öncelikle Erasmus programı ile Avrupa devletleri ile öğrenci değişimi imkânı getirilmiştir. Halihazırda var olan AIESEC değişim programının faaliyet alanı genişlemiştir. Bunun yanı sıra Türkiye Bursları'nın bütçesi arttırılmış ve yabancı öğrencilere yönelik çeşitli burs imkanları sağlanmıştır. Ayrıca 2011 yılında faaliyete geçirilen Mevlâna Değişim Programı ile yurtiçi ve yurtdışından öğrenci ve akademisyenler Türkiye'de eğitim almaktadır. Uluslararası yayıncılık tekniği vasıtası ile özellikle yabancı dilde yayın yapan

organların sayısı arttırılmıştır. Bu vesile ile yabancı kamulara özel yayın organları kamu diplomasisinde önemli bir teknik olarak Ak Parti döneminde değerlendirilmiştir.

Çalışmada Ak Parti döneminde kullanılan tekniklerden olan ünlü kullanımı da yer almıştır. Bu teknikle özellikle müzik ve sinema dünyasını Türk yıldızları çeşitli etkinliklerde kullanılarak Türkiye'ye kamu diplomasisi çalışmalarında farkındalık sağlamışlardır.

Sonuç olarak Ak Parti döneminde kamu diplomasisi konusunda yapılan yatırımlar arttırılmış ve bu konuda çalışma yapan profesyonel kamu diplomasisi türlerinin, araçlarının, tekniklerinin ve aktörlerinin sayısı artmıştır. Türkiye'nin yabancı uluslarca tanınması adına uluslararası düzeyde gerçekleştirilen her etkinlik bir kamu diplomasisi çalışmasıdır. Tüm kamu diplomasisi çalışmalarının nihai amacı da yumuşak güç unsurunu elde etmektir. Böylesine önemli fırsatlar değerlendirilip, yabancı ulusların Türkiye'ye yönelik olumlu algılarına dönüştürüldüğünde yumuşak güç olgusu elde edilmiş olacaktır. Uluslararası toplumlara yönelik her kamu diplomasisi faaliyeti, başarılı olduğu takdirde hedef kamunun Türkiye hakkında olumlu algılar üretmesini sağlamaktadır. Türkiye, dış politikadaki etkinliğini yabancı ulusları etkileme alanında da kullanmalı özellikle son 15 yılda bağların güçlendirildiği uluslarla ekonomik, kültürel ve siyasi alanda daha kapsamlı ilişkiler kurmalıdır. Böylelikle uluslar arası alanda özellikle Avrupa Birliği'ne tam üyelik konusunda Türkiye hakkında olumlu fikirler edinen Avrupa uluslarının kazanılması sağlanabilecek ve bu uluslar kendi ülkelerinin iktidarlarına Türkiye ile iyi ilişkiler yürütebilecek siyasetçileri seçebileceklerdir. Aynı durum ABD ve benzeri diğer egemen ülkeler için de geçerlidir. Bu ülkelerde Türkiye adına olumlu ilişkiler kuran iktidar adayları desteklenmeli ve bu konuda halkı bilinçlendiren kamu diplomasisi çalışmaları yürütülmelidir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Akdoğan, Yalçın (1995). Görsel İktidar, İstanbul: İnsan Yayınları

Akay, Rafet Aykut (2012). Türkiye’de Siyasetin İletişim Profesyoneli Siyasal İletişim Danışmanı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Akdoğan, Yalçın (2004). Ak Parti ve Muhafazakâr Demokrasi, İstanbul: Alfa Yayınları

Arı, Tayyar (2011). Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika, Bursa: MKM Yayıncılık

Aytaç, Aysal (2010). Yurtdışındaki Türk Okulları, İstanbul: Kaynak Yayıncılık

Aziz, Aysel (2003). Siyasal İletişim, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Aziz, Aysel (2014). Siyasal İletişim, 5. Basım, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Bauman, Zygmunt (2000). Siyaset Arayışı, (Çeviren Tuncay Birkan), İstanbul: Metis Yayınları

Becerikli, Sema Yıldırım (2005). Uluslararası Halkla İlişkiler, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Bektaş, Arsev (2000). Kamuoyu, İletişim ve Demokrasi. 2.Basım, İstanbul: Bağlam Yayınları

Biber, Ayhan (2006). Sivil Toplum Örgütlerinde Halkla İlişkiler, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Cull, N.J. (2009). Public Diplomacy: Lesson From the Past. Los Angeles: Figueroa Press

Cutlip, Scott M., Center, Allen H. Ve Broom Glen M. (1994). Effective Public Relations. New Jersey: Prentice Hall

Davutoğlu, Ahmet (2001). Stratejik Derinlik: Türkiye’nin Uluslararası Konumu, İstanbul: Küre Yayınları

Eker Akgöz, Burcu (2011). ‘‘Halkla İlişkiler ve Siyasal Pazarlama’’ Editör Metin Işık ve Mustafa Akdağ. Düünden Bugüne Halkla İlişkiler, Konya: Eğitim Akademi Yayınları

Ekinci, Necdet (2016). Siyasal İletişime Giriş, Ankara: Gece Kitaplığı

Erdoğan, İrfan (1997). İletişim Egemenlik Mücadeleye Giriş, Ankara: İmge Kitabevi

Erdoğan, İrfan ve Korkmaz Alemdar (2005). Öteki Kuram, Ankara: Erk Yayınları

Ertürk, Özkan (2010). Küreselleşme Ekseninde Halkla İlişkiler, Ankara: Birleşik Kitabevi

Fuller, Graham (2008). Yükselen Bölgesel Aktör Yeni Türkiye Cumhuriyeti, (Çev.Mustafa Acar), İstanbul: Timaş

Geray, Haluk (2003). İletişim ve Teknoloji: Uluslararası Birikim Düzeninde Yeni Medya Politikaları. Ankara: Ütopya Yayınları

Gönlübol, Mehmet (1993). Uluslararası Politika: İlkeler, Kavramlar Kurumlar. Ankara: Atilla Kitabevi

İrfan Erdoğan ve Korkmaz Alemdar (2005). Popüler Kültür ve İletişim. 2. Baskı, Ankara: Erk Yayınları

İskit, Temel (2011). Diplomasi, Tarihi, Teorisi, Kurumları ve Uygulaması. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Kapani, Münci (2007). Politika Bilimine Giriş. 14.Basım, Ankara: Bilgi Yayınevi,

Karabulut, Nejla (2009). Yeni Medya Teknolojileri ve Halkla İlişkiler, İstanbul: Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu

Kavoğlu, Samet (2014). 6-7 Ekim Olaylarının Gündem Belirleme Yaklaşımı Çerçevesinde İncelemesi, Editör Samet Kavoğlu. Teoriden Uygulamaya Siyasal İletişim. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık

Kazancı, Metin (2007). Kamuda ve Özel Kesimde Halkla İlişkiler. 7. Basım, Ankara: Turhan Kitabevi

Kışlalı, Ahmet Taner (2007). Siyaset Bilimi.12. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi

Kılıç, Sezen (2005). Türk-Alman İlişkileri ve Türkiye'deki Alman Okulları, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi

Kunczik, Michael (1997) Images Of Nations and International Public Relations, New Jersey: Lawrence Earlbaum

Le Bon, Gustave (2014). Kitleler Psikolojisi, Ankara: Tutku Yayınevi

Lipson, Leslie (1978) Politika Biliminin Temel Sorunları (Çev.T. Karamustafaoğlu), Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları

Mazlum, Semra Cerit ve Doğan, Erhan (2006). Sivil Toplum Ve Dış Politika: Yeni Sorunlar, Yeni Aktörler, İstanbul: Bağlam Yayınları

Manheim, B.Jarol (1993). Strategic Public Diplomacy and American Foreign Policy. New York: Oxford University Press

McLuhan, Marshall (2001). Gutenberg Galaksisi (Çev.Gül Çağalı Güven), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Melissen, Jan (2007). The New Public Diplomacy:Soft Power in International Relations. Second Edition, , New York: Palgrave Macmillan

Morgenthau, Hans (1970). Uluslararası Politika: Güç ve Barış Mücadelesi. Cilt:2, (Çev. Baskın Oran ve Ünsal Oskay) Ankara: Sevinç Matbaası

Mutlu, Erol (2008). İletişim Sözlüğü, Ankara: Ayraç Kitabevi

Mueller, Sherry (2009).The Nexus of US Public Diplomacy and Citizen Diplomacy'', Snow, Nancy and Taylor, Philip M.(2009) Handbook Of Public Diplomacy, New York: Routledge

Nye, Joseph S (2005). Dünya Siyasetinde Başarının Yolu Yumuşak Güç, (Çev: AYDIN, Rayhan) Ankara: İ. Elips

Nye, Joseph (2003). Amerikan Gücünün Paradoksu, (Tercüme:Gürol Koca) İstanbul, Literatür Yayınları

Nye, Joseph (2002). Paradox of American Power, New York: Oxford University Press

Nye, Joseph (2005). Yumuşak Güç, Ankara: Elips Kitap

Nye, Joseph (2004). Soft Power, New York: Public Affairs

Okay, Ayla ve Okay, Aydemir (2005). Halkla İlişkiler Kavram Strateji ve Uygulamaları. 2. Basım, İstanbul: Der Yayınları

Oran, Baskın (2013). Türk Dış Politikası, Cilt 3, 2001-2012 Dönemi

Özkan, Abdullah (2007). Siyasal İletişim Stratejileri, İstanbul: Tasam

Öztuğ, Ferruh (2004). Yönetici Siyasal İletişim, İstanbul: MediaCat Yayınları

Sancar, Gaye Aslı (2012). Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler, İstanbul: Beta

Sezer, Duygu (1972). Kamuoyu ve Dış Politika, Ankara: Sevinç Matbaası

Sönmezoğlu, Faruk (2000). Uluslararası Politika ve Dış Politika Analizi. 3. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi

Sönmezoğlu, Faruk (2009). Uluslararası İlişkilere Giriş, 3.Basım, İstanbul: Der Yayınları

Tench, Ralph ve Yeomans,Liz(2006). Exploring Public Relations, England: Prentice Hall,

Tokgöz, Oya (2014). Siyasal İletişimi Anlamak, Ankara: İmge Yayınevi

Tuncer, Hüner (2009). Diplomasinin Evrimi, Gizli Diplomasiden Küresel Diplomasiye, İstanbul: Kaynak Yayınları

Uzgel, İlhan (2009). AKP: Neoliberal Dönüşümün Yeni Aktörü, AKP Kitabı, Ankara: Phoenix Yayınevi

Uysal, Birkan (1998). Siyaset, Yönetim, Halkla İlişkiler, Ankara: TODAİE Yayınları

Uztuğ, Ferruh (2004). Siyasal İletişim Yönetimi, İstanbul: Mediacat Yayınları

Ünal Erzen, Meltem (2012). Kamu Diplomasisi, İstanbul: Derin Yayınları

Yazıcıoğlu, Yahşi ve Samiye Erdoğan (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Detay Yayıncılık

Makaleler

Akbulut, Olgun (2012). Resmi Dil ve Anayasalarda Düzenlenişi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi Sayı:102

Altun, Merve ve Settar Koçak (2015). Türkiye'nin Sportif Başarı Açısından Değerlendirilmesi: Bakü Avrupa Oyunları Örneği, Hacettepe Journal Of Sport Science, 26-3, ss.114-128

Azarkan, Ezeli (2014). Uluslararası Örgütler Tarafından Yapılan Bireysel Temel Hak İhlalleri Durumunda Başvurulabilecek Hukuksal Önlemlere İlişkin Bir Değerlendirme, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 30-31 ss.45-60

Babür Tosun, Nurhan (2003). Bir Uzmanlık Alanı Olarak Lobicilik, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (16), ss.349-364

Bernard AB, Busse MR. (2004). Who is Wins the Olympic Games:Economic Resources and Medal Totals. Review of Economic and Statistic, 86-1, ss.413-417

Boyd-Barret O. Ve Rantannen, T.(1998) The Globalization of News, London:Sage Publication, ss.1-15

Cull, J.Nicholas(2008).Public Diplomacy: Taxonomies and Histories, The Annals of The American Academy of Political and Social Science. No:616 ss.31-54

Daban, Cihan(2017). Uluslararası İlişkilerde Siyasal Aktörler, Bürokrasi Ve Jeopolitik Bağlamında Diploması: Türkiye Cumhuriyeti Örneği, Beu Akademik İzdüşüm, Cilt 2. Sayı. 2, ss. 22-50.

Douglas, Walter ve Neal Jeanne(2011).Engaging the Muslim World: Public Diplomacy after 9/11 in the Arab Middle East, Afganistan and Pakistan, CSIS, Rowman&Littlefield, Lanham, Boulder, New York: Toronto, Plymouth,

Duman, Doğan ve Serçin Sun İpekşen (2013). Türkiye’de Genel Seçim Kampanyaları (1950-2002), International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish, Volume 8/7 Summer ss.117-135 Ankara

Erdal, İbrahim (2012). Atatürk Dönemi Türk-İran İlişkileri ve Sadabad Paktı, Karadeniz Araştırmaları, Cilt:9, Sayı:34, Yaz Dönemi ss.77-88

Gilboa, Eytan(2001). Diplomacy in the Media Age: Three Models of Uses and Effects, Diplomacy&Statecraft, 12-2, ss.1-28

Goodman, Michael B. (2006).The Role of Bussiness in Public Diplomacy, Journal of Bussiness Strategy. Vol:27, No:3, Emerald Publishing

Gregory, Bruce (2008).Public Diplomacy:Sunrise of an Academic Field, The Annals of the American Academy of Political and Social Science, No:616

Jayantha K, Ubayachandra EG. (2015). Going for Gold Medals: Factors Affecting Olympic Performance, İnternational Journal of Scientific and Research Publications (IJSRP), 5-6, ss.1-7

Kavak, Yüksel ve Baskan, Gülsün Atanur (2001). Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri, Türk ve Akraba Topluluklarına Yönelik Eğitim Politika ve Uygulamaları, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 20 ss.92-103

Ham, Peter Van (2003). War, Lies and Videotape: Public Diplomacy and USA’s War on Terrorism, Security Dialogue. Vol:34 No:4

Henrikson, Alan K. (2006). What Can Public Diplomacy Achieve?, Netherlands Institute of International Relations. Clingendael

Kalander, A. (2003). Seçmenin Karar Sürecinde İletişim Araç ve Yöntemlerinin Önemi Üzerine Bir Araştırma. Selçuk İletişim, Cilt:2 Sayı:4

Kodaman, Timuçin ve Akçay, Ekrem Yaşar (2010). Kuruluştan Yıkılışa Kadar Osmanlı Diplomasi Tarihi ve Türkiye'ye Bıraktığı Miras, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık 2010, Sayı: 22

Melissen, Jan (2011). Beyond the New Public Diplomacy, Netherlands Institute of International Relations, Clingendael Paper No:3

Mueller, Sherry L. (2009).Public Diplomacy Begins With You, The Christian Science Monitor, January

Nye, Joseph (2008). Public Diplomacy and Soft Power, The Annals of the Academy of Political and Social Science. No:616, ss.94-109

Nye, Joseph S. (2004).Soft Power The Means To Success In World Politics, Public Affairs, Newyork

Nye, Joseph (2008).‘‘Public Diplomacy and Soft Power’’ The Annals of the Academy of Political and Social Science. No:616

Purtaş, Fırat (2013).Türk Dış Politikasının Yükselen Değeri: Kültürel Diplomasi, Gazi Üniversitesi Akademik Bakış, Cilt:7, Sayı:13, Kış ss.1-14

Snow, Nancy(2009).‘‘Rethinking Public Diplomacy’’ Handbook of Public Diplomacy. New York, Routledge

Szondi, Gyorgy(2008). Central and Eastern European Public Diplomacy: A Transitional Perspectives on National Reputation Management, New York, Routledge Handbook of Public Diplomacy

Sukovitz, Sydel. George, Amuso M (2003). Teaching Culture: The Challenges and Opportunities of International Public Relations, Bussiness Communication Quarterly,. Vol:66 No:2

Uslu, Zeynep Karahan (1996). Siyasal İletişim ve 24 Aralık 1995 Seçimleri, Yeni Türkiye Dergisi, Sayı:11 ss.790-811

Yalın, Bahar Eroğlu (2006). Siyasal İletişimin Reklam Boyutuna İlişkin Kuramsal Bir İnceleme, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, sayı:25 ss.169-180

Yıldız, Nuran (2010). Halkla İlişkilerde Kavramlar, Sınırlar, Sorunlar. Selçuk İletişim Dergisi, 6(2), ss.24-32

Yıldız, Mine (2012). Siyasal İletişim Aracı Olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Televizyonu, Yasama Dergisi, ss.1-59

Yağmurlu, Aslı (2011). Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi, İletişim Araştırmaları Dergisi, Ankara ss.9-38

Zelan, Zeynep (2016). Ağ Toplumu Çağında Toplumsal Hareketler, Hece Dergisi, Sayı: 234-235-236, Dijital Sayısal Kültür Özel Sayısı, Ankara ss.77-85

Tezler

Tiedeman, Anna (2005). Branding America: An Examination of U.S. Public Diplomacy Efforts After September 11,2001. Master Thesis, Advisor Prof. Carolyn Gideon, Medford, Tufts University The Fletcher School of Law and Diplomacy

Gençer, Yeliz (2017). Siyasal İletişim Yönetiminde Mustafa Kemal Atatürk'ün Lider İmajı, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı

Elektronik Kaynakları

15 Ülkede MEB'e Bağlı 65 Okul Var, <http://www.hurriyet.com.tr/15-ulkede-mebe-bagli-65-okul-var-40039794>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

2002'den 2015'e Ak Parti'nin Seçim Zaferleri, <http://www.ihf.com.tr/haber-2002den-2015e-ak-partinin-secim-zaferleri-508490/>, Erişim Tarihi:17 Aralık 2017

41. Muhtar Toplantısında Yaptığı Konuşma, <https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/353/87288/41-muhtarlar-toplantisinda-yaptiklari-konusma.html>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Adım Adım CEO Koltuğuna, <http://www.aksam.com.tr/ekonomi/adim-adim-ceo-koltuguna/haber-236084>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

AIESEC, <http://aiesec.org.tr/aiesec-nedir/>, Erişim Tarihi: 12 Kasım 2017

Akdamar Kilisesi İbadete Açıldı, <https://www.cnnturk.com/2010/turkiye/03/25/akdamar.yilda.bir.gun.ibadete.acildi/569360.0/index.html>, Erişim Tarihi:17 Aralık 2017

Alliance France, About, <http://alliancefr.org/> Erişim Tarihi: 11 Mayıs 2017

Anadolu Ateşi, Hakkında, http://www.anadoluatesi.com/hakkında_3_17
Erişim Tarihi: 11 Haziran 2017

Anadolu Ajansı, Tarihçe, <http://aa.com.tr/tr/p/tarihce> Erişim Tarihi: 04 Eylül 2017

Anadolu Ajansı, Yurtdışı Büroları, <http://aa.com.tr/tr/p/yurt-disi-burolar>,
Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Avrupa Kültür Başkenti Nedir?
<http://www.istanbul2010.org/AVRUPAKULTURBASKENTI/avrupakulturbaskentleri/index.htm> Erişim Tarihi: 17 Temmuz 2017

Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü, Türkiye’de Akredite Yabancı Basın Yayın Kuruluşları, <http://www.byegm.gov.tr/Content.aspx?s=taybyk>
Erişim Tarihi: 21 Kasım 2016

Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü, Hakkında, <http://www.byegm.gov.tr/turkce/hakkında>, Erişim Tarihi: 15 Aralık 2017

Başbakan Sanatçılarla Buluştu,
<https://www.sabah.com.tr/galeri/magazin/basbakan-sanatcilarla-bulustu-1491421602>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Bimer, <https://www.bimer.gov.tr/bimer-hakkında>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Bozkuş, Fatoş. Ekonomist, Dizi İhracatımız Çok Hızlı Yükseliyor, <http://www.ekonomist.com.tr/medya/dizi-ihracatimiz-cok-hizli-yukseliyor.html> Erişim Tarihi: 02 Eylül 2017

Can Jennifer Lopez Solve İran Nuclear Crisis, https://www.rferl.org/a/can_jennifer_lopez_help_solve_irans_nuclear_crisis/24450203.html, Erişim Tarihi: 15 Aralık 2017

Christian Science Monitor, <http://www.csmonitor.com/Commentary/Opinion/2009/0105/p09s01-coop.html> Erişim Tarihi: 7 Nisan 2017

Cumhurbaşkanının İftar Davetine Ünlü Akını, <http://www.hurriyet.com.tr/galeri-cumhurbaskani-erdoganin-iftar-yemegine-unlu-akini-40488053?p=2>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Diriliş Ertuğrul 200 Milyon İzlendi, <https://www.ntv.com.tr/galeri/yasam/dirilis-ertugrul-o-ulkelerde-200-milyon-izlendi,W3Y1tibrDUORtVp2cTMK0g/W6J-KFsaSkmi4doI4pAQ5Q>, Erişim Tarihi: 21 Mayıs 2018

Douglas, Walter, Jeanne Neal(2011) Engaging the Muslim World: Public Diplomacy After 9/11 in the Arab Middle East, Afganistan And Pakistan, CSIS, Rowman&Littlefield,New York, http://csis.org/files/publications/131011_Douglas_-EngagingMuslimWorld_Web.pdf Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2017

Dünya Liderlerinin Twitter Hesapları, <https://twitter.com/Twiplomacy/diplomats-missions/members> Erişim Tarihi:17 Nisan 2017

Eğitim için ABD'ye Gelen Turistlerin Sayısı Azaldı, www.amerikaninsesi.com/amp/egitim-icin-abdye-gelen-turklerin-sayisi-azaldi/3081537.htm Erişim Tarihi: 29 Ağustos 2017

Erzurum Kış Olimpiyatları, <http://www.eyof2017erzurum.org/> Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Erkan, Çağrı(2007) Spor ve Kamu Diplomasisi, 9 Temmuz 2007,<http://www.usak.org.tr/makale.asp?id=1575> Erişim Tarihi: 21 Nisan 2017

European Comission(2016) European Capital of Culture. http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc413_en.htm. Erişim Tarihi: 7 Haziran 2017

European Broadcasting Union, Summary of Eurovision Song Contest 2004 Ratings. http://www.ebu.ch/en/union/news/2004/tcm_6-12311.php Erişim Tarihi: 15 Nisan 2017

Evetçi ve Hayırcı Ünlülerin Listesi, <http://www.habervaktim.com/haber/140914/evetci-ve-hayirci-unlulerin-listesi.html>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Fulbright Turkey, www.fulbright.org.tr/hakkimizda/fulbright-programi-hakkında/ Erişim Tarihi: 30 Ağustos 2017

Goethe Enstitüsü, <http://www.goethe.de/> Erişim Tarihi: 11 Mayıs 2017

Huttington, Samuel P(1993).“The Clash of Civilization” Foreign Affairs, Summer, <http://www.foreignaffairs.com/articles/48950/samuel-p-huttington/the-clash-of-civilizations> Erişim Tarihi: 5 Ocak 2017

Holsti, Kalevi Jaako(1974). International Politics: A Framework For Analysis, <http://o.light.d0t.ru/?q=international+politics+k+j+holsti+pdf>, Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2017

İnsani Yardım Vakfı, Hakkımızda, <https://www.ihh.org.tr/hakkimizda>, Erişim Tarihi:12 Mart 2018

İnsani Yardım Vakfı, Depremzedelere Bir Aylık Sıcak Yemek, www.ihh.org.tr/haber/depremedelere-bir-aylik-sicak-yemek, Erişim Tarihi: 06 Aralık 2017

İnsani Yardım Vakfı, Suriye'ye Büyük Yardım, www.ihh.org.tr/haber/suriyeye-buyuk-yardim, Erişim Tarihi:06 Aralık 2017

İnsani Yardım Vakfı, www.ihh.org.tr/haber/katarakt-ameliyatlarinda-100-bin-hedefimize-ulastik, Erişim Tarihi:06 Aralık 2017

İstanbul Shopping Fest, <http://www.milliyet.com.tr/istanbul-shopping-fest-kivanc-tatlitug-ve-songul-oden-dubai-basin-toplantisi-istanbulshoppingfest-1538681/>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

İşte 63 kişiden Oluşan Akil İnsanlar Listesi, <https://www.cnnturk.com/2013/guncel/04/03/iste.63.isimden.olusan.akil.insanlar.listesi/702744.0/index.html>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017-12-13

Kaynak Türleri, <http://sanalkampus.anadolu.edu.tr/forum/viewtopic.php?t=18>, Erişim Tarihi: 05 Mart 2018

Kenan Sofuoğlu 5. Kez Dünya Şampiyonu, <http://www.hurriyet.com.tr/kenan-sofuoglu-5-kez-sampiyon-oldu-40250148>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Kerry, John(2013).Digital Diplomacy:Adapting Our Diplomatic Angagement, The Dipnote U.S. Department of State Official Blog, <http://blogs.state.gov/stories-/2013/05/06/digital-diplomacy-adapting-our-diplomatic-engagemet>. Erişim Tarihi: 26 Kasım 2016

Kızılay(2017) Misyon ve Vizyon, <http://www.kizilay.org.tr/Kurumsal>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Kızılay(2017), Uluslararası Yardımlar, <http://www.kizilay.org.tr/neler-yapiyoruz/uluslararasi-yardimlar>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Kızılay(2017), Neler Yapıyoruz, <http://www.kizilay.org.tr/neler-yapiyoruz>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Kızılay(2018), Türk Kızılayı Stratejik Planı, <http://www.kizilay.org.tr/Kurumsal/turk-kizilayi-stratejik-plani-2016-2020>, Erişim Tarihi: 01 Mart 2018

Kızılay(2018) Neler Yapıyoruz, <https://www.kizilay.org.tr/NelerYapiyoruz/goc-ve-multeci-hizmetleri>, Erişim Tarihi: 12 Mart 2018

MEB'den Kardeş Okul Uygulamaları Yazısı,
<http://www.kamuajans.com/egitim-personeli/meb-den-kardes-okul-uygulamalari-yazisi-h511690.html>, Erişim Tarihi: 20 Mayıs 2018

Mevlana Değişim Programı (2018),
<http://www.yok.gov.tr/web/mevlana/temel-bilgiler;jsessionid=6E59D2638437AE49DE1F7A2D98566845#Mevlana%20De%C4%9Fi%C5%9Fim%20Program%C4%B1%20Nedir?>, Erişim Tarihi: 20 Mayıs 2018

Mor Gabriel Süryanilere İade Edildi, www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/mor-gabriel-suryanilere-iade-edildi, Erişim Tarihi: 04 Kasım 2017

MÜSİAD, MÜSİAD'la Tanışın, <http://www.musiad.org.tr/tr-tr/musiadla-tanisin>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

MÜSİAD Ticaret Diplomasine Hız Verdi, <http://www.musiad.org.tr/tr-tr/haberler/baskan-haber/musiad-ticaret-diplomasine-hiz-verdi>, Erişim Tarihi: 08 Mart 2018

Nye, Joseph (2004). Public Diplomacy in the 21st Century. 10 Mayıs 2004
<http://www.theglobalist.com/StoryId.aspx?StoryId=3885> Erişim Tarihi: 5 Haziran 2017

Nye Jr, Joseph S. (2010). 'The Pros and Cons of Citizen Diplomacy', The New York Times, http://www.nytimes.com/2010/10/05/opinion/05ihted-nye.html?_r=0 Erişim Tarihi: 08 Haziran 2017

Özgürlük Radyosu, <http://www.rferl.org/> Erişim Tarihi: 03 Mayıs 2017

Papa Türkiye'ye Geldi, <http://www.hurriyet.com.tr/papa-turkiyeye-geldi-5517453>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Resmi Gazete(2010).Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun, Kanun No:6004, Sayı:27640, Tertip:5 Cilt:49
<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/> Erişim Tarihi: 12 Haziran 2017

Resmi Gazete(2010).T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Genelgesi, Sayı:278478, <http://www.kdk.gov.tr/kurumsal/kdk-genelgesi/5>
Erişim Tarihi: 12 Haziran 2017

Rice, Condoleezza, Transformational Diplomacy, Georgetown University, Washington DC, 18 January 2006,
www.state.gov/secretary/rm/2006/59306.htm. Erişim Tarihi: 15 Mart 2017

Saldırıları Türk Toplumunu Hedef Alıyor, <http://www.musiad.org.tr/tr-tr/haberler/baskan-haber/musiad-avrupadaki-tehlikeli-yukselise-dikkat-cekti>, Erişim Tarihi: 07 Mart 2018

Sarapova, Çağla Büyüakçay'ı Yendi, <https://www.sabah.com.tr/spor-haberleri/2017/11/26/sharapova-cagla-buyukakcayi-yendi>Erişim Tarihi:12 Aralık 2017

Seib, Philip(2012).A Strategic Consept For Cultural Diplomacy. http://uscpublicdiplomacy.org/index.php/newswire/cpdblog_detail/a_strategic_context_for_cultural_diplomacy/ Erişim Tarihi: 06 Ocak 2017

Tarkan Tanıtım Yapsın, <http://www.hurriyet.com.tr/turizmcilerden-cumhurbaskaninin-cagrisina-yanit-geldi-tarkan-tanitim-yapsin-40054365>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, <http://www.kdk.gov.tr/kurumsal/vizyon-misyon/8>, Erişim Tarihi:22 Haziran 2017

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, <http://www.kdk.gov.tr/kurumsal/hedefler/9> Erişim Tarihi: 22 Haziran 2017

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, <http://www.kdk.gov.tr/kurumsal/koorinatorluk-yapisi/18> Erişim Tarihi: 22 Haziran 2017

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, <http://www.kdk.gov.tr/faaliyetler/dis-politika-tanitim-programlari/43> Erişim Tarihi: 22 Haziran 2017

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Twitter Sayfası, <https://mobile.twitter.com/basbakanlikdkd>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Facebook Sayfası, <https://m.facebook.com/BasbakanlikKD>), Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Türkiye'nin Dizi Film İhracatı 200 Milyon Dolara Ulaştı, <https://kdk.gov.tr/haber/turkiyenin-dizi-film-ihracati-200-milyon-dolara-ulasti/362> Erişim Tarihi: 02 Eylül 2017

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Anadolu Ajansı Türkiye'nin Sesini 10 Dilde Dünyaya Duyuruyor, <https://kdk.gov.tr/haber/anadolu-ajansi-turkiyenin-sesini-10-dilde-dunyaya-duyuruyor/371> Erişim Tarihi: 02 Eylül 2017

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Gençlik Programları, <https://kdk.gov.tr/faaliyetler/genclik-programlari/45>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Siyasal İletişim Faaliyetleri, <https://kdk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

T.C. Dışişleri Bakanlığı, İslam İşbirliği Teşkilatı, <http://www.mfa.gov.tr/islam-isbirligi-teskilati.tr.mfa> Erişim Tarihi: 16 Mayıs 2017

T.C.Dışişleri Bakanlığı Tarihçe, Facebook Sayfası,<https://m.facebook.com/Disisleri>, Erişim Tarihi:17 Aralık 2017

T.C.Dışişleri Bakanlığı Tarihçe, Twitter Sayfası, https://mobile.twitter.com/tc_disisleri/, Erişim Tarihi:17 Aralık 2017

T.C. Dışişleri Bakanlığı, <http://www.mfa.gov.tr/dis-temsalciliklerimizce-darbe-tesebbusu-sonrasi-yapilan-girisimlerin-sayilari.tr.mfa>, Erişim Tarihi:08 Mart 2018

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, “Yürürlükte Olan Kültür Anlaşmaları, Kültürel Değişim Programları ve Mutabakat Zaptları” <http://disiliskiler.kulturturizm.gov.tr/TR,22139/yururlukte-olan-kultur-anlasmalari-kulturel-degisim-pro-.html> Erişim Tarihi: 13 Ağustos 2017

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 25. İzmir Avrupa Caz Festivali, <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/izmir/etkinlik/25--izmir-avrupa-jaz-festivali>, Erişim Tarihi: 06 Mart 2018

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tevhid-i Tedrisat Kanunu, http://www.meb.gov.tr/belirliGunler/10kasim/inkilaplar/egitim/tevhidi_tedrisat.htm Erişim Tarihi: 03 Mart 2017

Turizmcilerden Cumhurbaşkanının Çağrısına Yanıt, <http://www.hurriyet.com.tr/turizmcilerden-cumhurbaskaninin-cagrisina-yanit-geldi-tarkan-tanitim-yapsin-40054365>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Türkiye’de Erasmus, <http://www.parlaktirgelecek.com/tr/faydali-bilgiler/universite-hayati/turkiye-de-erasmus>, Erişim Tarihi: 11 Kasım 2017

Türkiye Bizim Ortak Vatanımız, http://www.yee.org.tr/tr/faaliyethaberleri/turkiye-bizim-ortak-vatanimiz_19005, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Türkiye’nin Anlaşmalı Olduğu Uluslararası Kuruluşlar, <http://www.mfa.gov.tr/sub.tr.mfa?23a3fc26-4f3b-47dd-943e-d8934cdad97e>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Türkiye AB İlişkilerinin Tarihçesi, <https://www.ab.gov.tr/111.html>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

Türkiye'nin En Fazla Madalya Kazandığı Son 4 Olimpiyat, www.aa.com.tr/tr/dunyadan-spor/turkiyenin-en-fazla-madalya-aldigi-4-olimpiyat/633073 Erişim Tarihi: 02 Aralık 2017

Türkiye'nin Kullanamadığı Stratejik Güç: Lobicilik, http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/1109/turkiyenin_kullanamadigi_stratejik_guc_lobicilik, Erişim Tarihi: 05 Mart 2018

Türk Dil Kurumu; <http://www.tdk.gov.tr>, Erişim Tarihi: 11 Mart 2017

Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Faaliyet Alanları, <http://www.tika.gov.tr/faaliyet-alanlari/2> Erişim Tarihi: 11 Şubat 2017

Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Tarihçe, <http://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/tarihcemiz-222>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Tarihçe www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx erişim Tarihi: 04 Eylül 2017

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, TRT Arapça, <http://www.trtarabic.tv/> Erişim Tarihi: 04 Eylül 2017

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Facebook Sayfası, <https://tr-tr.facebook.com/trthaber/> Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Twitter Sayfası, <https://twitter.com/trthaber>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Instagram Sayfası, <https://www.instagram.com/trt1/>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Youtube Sayfası, https://www.youtube.com/channel/UCaIAM_EpRfd9LNlp1AvxO2w, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Türkiye'deki Kanaat Önderleri IKBY Bildirisi Yayınladı, www.timeturk.com/turkiye-deki-kanaat-onderleri-ortak-ikby-bildirisi-yayinladi/haber-744113 Erişim Tarihi: 18 Mart 2018

TÜSİAD, Hakkında, <http://tusiad.org/tr/tusiad/hakkinda>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

TÜSİAD, Küresel İlişkiler ve AB, <http://tusiad.org/tr/calisma-alanlari#kuresel-iliskiler>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017

U.S. Departments of State(2005).Cultural Diplomacy: Linchpin of Public Diplomacy Report of the Advisory Committee on Cultural Diplomacy, September 2005, <http://www.state.gov-/documents/organizations/54374.pdf> Erişim Tarihi: 13 Mayıs 2017

Uluslararası Spor Federasyonları,
<http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/Olimpiyatlar/Olimpik-Spor-Dallari-ve-Uluslararası-Federasyonlar/49/1>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Ulusa Seslenişin Adı Değişti,
<https://www.sabah.com.tr/gundem/2013/01/31/ulusa-seslenisin-adi-degisti>,
Erişim Tarihi: 12 Aralık 2017-12-13

Yeryüzü Doktorları, Gözlerini Aç, www.yyd.org.tr/gozlerini-ac, Erişim Tarihi:09 Aralık 2017

Yeryüzü Doktorları, Gönüllü Sağlık Ekipleri, www.yyd.org.tr/gonullu-saglik-ekipleri, Erişim Tarihi:09 Aralık 2017

Yeryüzü Doktorları, Beslenme Sağlığı Projeleri, www.yyd.org.tr/beslenme-sagligi-problemleri, Erişim Tarihi:09 Aralık 2017

Yeryüzü Doktorları, Eğitim Projeleri, www.yyd.org.tr/egitim-projeleri, Erişim Tarihi:09 Aralık 2017

Yeryüzü Doktorları, Neler Yapıyoruz, <https://www.yyd.org.tr/ne-yapiyoruz/saglik-egitimleri/> Erişim Tarihi: 12 Mart 2018

Yabancı Turistlerin Gözüyle Türkiye, www.milliyet.com.tr/yabanci-turistlerin-gozuyle-turkiye-pembenar-detay-seyahattatil-1435664/ Erişim Tarihi: 22 Mayıs 2017

Yunus Emre Enstitüsü, Kültür Merkezleri, <http://www.yee.org.tr/tr/yunusemreenstitusu>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Yunus Emre Enstitüsü, Facebook Sayfası, <https://tr-tr.facebook.com/yeeorgtr/>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Yunus Emre Enstitüsü, Twitter Sayfası, <https://twitter.com/yeeorgtr>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Yurtdışı Türkler Ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, Facebook Sayfası, <https://tr-tr.facebook.com/yurtdisiturkler>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Yurtdışı Türkler Ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, Twitter Sayfası, <https://twitter.com/yurtdisiturkler>, Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017

Yurtdışı Türkler Ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı <https://www.ytb.gov.tr/sakarya/> Erişim Tarihi: 12 Ağustos 2017

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, Genç Liderler Toplantısı İstanbul'da Gerçekleştirildi, <http://www.ytb.gov.tr/tr/faaliyetler-genel-faaliyetler/103-yurtdisi-genc-liderler-toplantisi-istanbulda-gerceklestirildi>
Erişim Tarihi: 12 Mart 2017

Yurtdışında İşletmeleri Bulunan Küresel Türk Firmaları, <http://www.fortuneturkey.com/global-turk-sirketleri-43776>, Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2018

Yükseköğretim Kurulu, Erasmus'tan Erasmus Plus'a, <http://www.yok.gov.tr/web/guest/erasmus-tan-erasmus-a-30-yilin-hikayesi>,
Erişim Tarihi: 02 Eylül 2017

Yükseköğretim Kurulu, Yurtdışı Eğitim Bursları, <http://www.yok.gov.tr/web/guest/burslar>, Erişim Tarihi: 12 Mart 2018

Yüksek Öğretim Kurulu, Tanıma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığı, <http://yok.gov.tr/web/denklikbirimi/anayasa>, Erişim Tarihi: 20 Mayıs 2018

Diğer Kaynaklar

Çakmakçı, Nuran(2012).Galatasaray Üniversitesi 20. Yılı Kutluyor, Hürriyet Gazetesi, 25 Mart 2012

Etiyopya'da Türkçe Eğitimi Başlıyor, Türkiye Gazetesi, 28 Ocak 2018

Fransa'ya Boykot Çağrısı, Radikal Gazetesi, 9 Ekim 2006

Lobicilik Raporu, Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, 27 Ekim 2015

TBMM Tutanak Dergisi, Dönem: 19, Cilt: 1

Tepkiler Artıyor: İlişkiler Yara Alır, Radikal Gazetesi. 11 Ekim 2006

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2013). 2012 Yılı İdare Faaliyet Raporu, Ankara.

Türkiye'den Fransa'ya Çifte Çıkarma Yapılıyor, Sabah Gazetesi, 19 Aralık 2011

Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (2005). Faaliyet Raporu

Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (2012). Faaliyet Raporu

Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (2012). Türkiye Kalkınma Yardımları Raporu

Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (2013). TİKA Dünyası, Sayı 3, No:3

Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (2015). Türkiye Kalkınma Yardımları Raporu

Türk Okçuluğunu Onlar Yaşatıyor, Türkiye Gazetesi, 4 Mart 2018

Yunus Emre Enstitüsü Bülteni (2014). Temmuz, Sayı:21

Yunus Emre Enstitüsü Bülteni (2016). Eylül-Ekim Sayısı

Yunus Emre Enstitüsü Bülteni(b) (2016). Temmuz Ağustos Sayısı

Yunus Emre Enstitüsü Bülteni (2017). Ocak-Şubat Sayısı

Yunus Emre Enstitüsü Roma Kültür Merkezi Broşürü, 2014, s.1

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı(2012).‘Başkan’dan’, Artı 90, Sayı:3, Temmuz

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı(2012).Artı 90, Sayı:3, Temmuz

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı(2012).Artı 90, Türkiye Bursları, Sayı 3, Temmuz

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı(2012).Faaliyet Raporu

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı(2013).Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu, Temmuz

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı(2016).İdare Faaliyet Raporu

ÖZGEÇMİŞ

19 Şubat 1989 yılında Kocaeli’nde doğdu. 2013 yılında Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü’nden mezun oldu. 2014 yılı itibariyle Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans eğitime başladı. Akademik Bakış Dergisi’nde yayınlanmış ‘Dijital Çağda İletişim Teknolojilerinin İnsan Karakterinin Değişimine Etkisi’ isimli bir makalesi bulunmaktadır.

